

SINTEZA
obiecțiilor și propunerilor la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative
(consolidarea cadrului de activitate al Băncii Naționale a Moldovei)
(număr unic 988/MF/BNM/2023)

Nr d/o	Conținutul obiecției/prounerii (recomandării).	Opinia autorului proiectului.
Avizare primară		
1. Agenția Achiziții Publice		
1.	Lipsă de obiecții și propuneri	
2. Curtea de Conturi a R. Moldova		
2.	Lipsă de obiecții și propuneri	
3. Centrul Național Anticorupție		
3.	Se va examina după definitivare urmare avizării	
4. Agenția de Guvernare Electronică		
4.	<p>Considerăm necesar de exclus din proiectul de lege art.II, prin care se prevede exceptarea resurselor informaționale ale BNM de la prevederile Legii nr.467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, întrucât amendamentul respectiv se bazează pe o interpretare, în opinia noastră, eronată a dispozițiilor în vigoare a legii în cauză, iar argumentele autorului din nota informativă la proiect în susținerea acestei propuneri sunt discutabile. În acest context, clarificăm că dreptul BNM, ca, de altfel, și a altor autorități autonome și independente față de Guvern, de creare a resurselor și sistemelor informaționale departamentale în scopul realizării misiunii și exercitării competențelor proprii îi este garantat prin dispozițiile art.16, coroborate cu cele ale art.23 alin.(5) din Legea nr.467/2003. Astfel, considerăm că normele primare generale ce reglementează regulile de bază de creare și dezvoltare a resurselor și sistemelor informaționale departamentale, de documentare a acestora, precum și competențele legale în domeniu ale Guvernului și ale AGE, ce se conțin în art. 7° alin.(3), 10 alin.(1), 19, 22, 23 alin. (2) din Legea nr. 467/2003, nu aduc nici o atingere sau periclitează acest drept al BNM.</p>	<p>Nu se acceptă. Potrivit art. 1 alin. (2) din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, „Banca Națională este o persoană juridică publică autonomă și este responsabilă față de Parlament”. Conform art. 6 alin. (4) din Legea nr. 548/1995, „Banca Națională și membrii organelor de conducere ale acesteia sînt independenți în exercitarea atribuțiilor stabilite de prezenta lege și nu pot solicita și nici accepta instrucțiuni de la autoritățile publice sau de la orice altă parte terță. <u>Autoritățile publice, precum și orice alte părți terțe nu vor încerca să influențeze membrii organelor de conducere ale Băncii Naționale în exercitarea atribuțiilor lor.”</u> Prevederile precitate consacră statutul autonom al BNM față de Guvern și față de alte autorități publice și responsabilitatea exclusivă a BNM față de Parlamentul R. Moldova. Modificările propuse sunt esențiale pentru alinierea legislației naționale la standardele UE, asigurând independența funcțională și juridică a BNM. Această independență este vitală pentru menținerea stabilității financiare și pentru evitarea ingerințelor externe care pot afecta deciziile de politică monetară și gestionarea resurselor informaționale, ingerințe care s-ar putea materializa în virtutea prevederilor Legii nr. 467/2003 (ex: art. 7° alin.(3), art. 10 alin. (1), art. 19, art. 22, art. 23 alin. (2) și (5)). Exceptarea BNM de la aplicarea Legii nr. 467/2003 nu generează o lacună normativă, ci dimpotrivă, oferă BNM flexibilitatea necesară pentru a-și gestiona propriile sisteme informatice, în concordanță cu cerințele specifice și standardele internaționale. Aceasta permite BNM să răspundă rapid la schimbările tehnologice și să asigure un nivel înalt de securitate și confidențialitate a datelor, precum și reziliența sistemelor critice. Astfel, în exercitarea atribuțiilor sale, Comitetul Executiv al BNM a aprobat și implementat un cadru normativ complex, fundamentat pe cele mai înalte standarde și practici din domeniu. Acest cadru asigură că întregul proces de formare și utilizare a resurselor informaționale în cadrul BNM respectă toate principiile și standardele aplicabile în sectorul financiar-bancar.</p>

		<p>Printre altele, acest cadru acoperă în detaliu toate aspectele relevante ale gestionării proiectelor, inclusiv planificarea, efectuarea studiilor de fezabilitate și procedurile de aprobare și monitorizare a proiectelor. În sfera gestionării resurselor TIC, BNM adoptă un cadru intern solid, fundamentat pe principiile de guvernare COBIT și cele mai bune practici conform ITIL, care cuprinde toate fazele de dezvoltare, menținere și monitorizare eficientă a resurselor TIC. În domeniul securității informației și protecției cibernetice, BNM a implementat un cadru complex, bazat pe standardele ISO 27001, PCI-DSS, și altele. Aceste măsuri garantează un nivel ridicat de securitate pentru informații și o protecție adecvată împotriva amenințărilor cibernetice.</p> <p>Referitor la raporturile juridice în domeniul creării, administrării, mentenanței, dezvoltării și utilizării sistemelor informaționale, inclusiv drepturi, documentarea obligatorie a sistemelor și resurselor informaționale de stat menționăm faptul că BNM gestionează independent sistemele informaționale deținute și nu se bazează pe servicii externalizate către alte instituții ale statului.</p> <p>Ținând cont de cele specificate considerăm că exceptarea BNM de la prevederile Legii nr.467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat nu va crea o lacună privind reglementarea și gestionarea infrastructurii informaționale BNM.</p> <p>În partea ce ține de raporturile dintre BNM și Guvern, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Instituția publică Agenția de Guvernare Electronică și Instituția publică Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică, menționăm faptul că BNM se află în concluzare eficientă cu instituțiile menționate, concluzura fiind asigurată de prevederile altor legi, acordurile și contractele încheiate de către BNM și instituțiile respective și nu de prevederile Legii nr.467/2003. Reafirmăm angajamentul BNM pentru o colaborare constructivă cu autoritățile relevante, în vederea asigurării unei abordări coerente și eficiente în domeniul informatizării.</p> <p>În acest context, obligațiile ce derivă din prevederile Legii nr. 467/2003 (obligația de conformare cu normele metodologice stabilite de Guvern cu privire la crearea și gestionarea sistemelor informaționale de stat (art. 7⁶ alin. (3)); obligația de conformare cu reglementările Guvernului în partea ce ține de securitatea, inclusiv cibernetică, a resurselor informaționale de stat (art. 10 alin. (1)); obligația de a se supune evaluării AGE conform art. 19; aprobarea exclusiv de către Guvern a oricărui sistem informațional creat de o autoritate publică, conform art. 22; obligația de conformare cu normele metodologice stabilite de AGE în materie de gestiune a sistemelor informaționale de stat, potrivit art. 23 alin. (2); obligația de a se supune monitorizării și auditului AGE în partea ce ține de gestiunea sistemelor informaționale de stat și securitatea cibernetică a acestora), în măsura în care stabilesc competența Guvernului și a AGE de a reglementa, aproba, evalua și monitoriza activitatea BNM de gestiune a sistemelor informaționale, subminează statutul autonom al BNM și afectează independența operațională a BNM în partea ce ține de gestiunea sistemelor informatice.</p>
5. Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor		
5.	<p>La art. 5 alin. (5) din proiectul de modificare a Legii nr. 548/1995, se înlocuiește sintagma care se referă la începutul curgerii termenului de 6 luni de aplicare a măsurilor de stabilizare financiară, cu o sintagmă care păstrează sensul anterior al normei, implicit prevede momentul publicării deciziei Băncii Naționale a Moldovei pe pagina web oficială, dar atribuie și o altă semnificație momentului de publicare a deciziei, și anume cel de intrare în vigoare. Considerăm că, scopul legiuitorului nu a fost să reglementeze la art. 5 alin. (5) momentul în</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Prevederea în vigoare din art. 5 alin. (5) din Legea nr. 548/1995 nu precizează când intră în vigoare actele BNM prin se aplică măsurile de stabilizare financiară, ci doar stabilește începând cu care moment pot fi aplicate aceste măsuri și pe ce termen.</p> <p>Considerăm necesar a se preciza când intră în vigoare măsurile de stabilizare financiară, pentru a se exclude în mod clar și univoc aplicabilitatea normelor privind intrarea în vigoare</p>

	<p>care decizia de aplicare a măsurilor de stabilizare financiară produce efecte juridice, dar care este împrejurarea faptică ce determină curgerea termenului de cel mult 6 luni a acestor măsuri. Din aceste considerente, este relevant să facem trimitere la art. 139 alin. (1)-(3) din Codul administrativ, care reglementează efectele juridice ale actelor administrative și indică în mod univoc momentul în care acestea devin valabile.</p> <p>Astfel că, sub acest aspect, sintagma „de la data intrării în vigoare” își are originea în norma constituțională de la art. 76, este caracteristică legilor și actelor normative în general, în sensul art. 56 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.</p>	<p>a actelor normative din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative (actul intră în vigoare peste 30 zile de la data publicării în MO), în cazul în care măsurile de stabilizare sunt dispuse prin act normativ, precum și aplicabilitatea normelor din Codul administrativ privind intrarea în vigoare (valabilitatea) a actului administrativ individual (actul este valabil/produce efecte juridice de la data comunicării persoanei vizate), în cazul în care măsurile de stabilizare sunt dispuse prin act administrativ individual al BNM.</p> <p>Prevederile art. 139 din Codul administrativ sunt relevante doar pentru actele administrative individuale, însă măsurile de stabilizare financiară pot fi dispuse nu doar prin act administrativ individual, dar și prin act normativ: „Măsurile de stabilizare financiară pot fi aplicate tuturor sau anumitor categorii de persoane, precum și tuturor sau anumitor tipuri de activități/operațiuni financiare, în valută străină și/sau în monedă națională”.</p> <p>Respectiv, având în vedere probabilitatea ca o măsură de stabilizare financiară să fie dispusă și prin act normativ, considerăm oportună menținerea redacției actuale din proiect.</p>
6.	<p>La art. 5² alin. (2) din proiectul de modificare al Legii nr. 548/1995, se propune după sintagma „și intră în vigoare”, expunerea noiei după cum urmează: „la data publicării lor sau la data indicată în textul actului respectiv, care nu poate fi anterioară datei publicării”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
7.	<p>La art. 11 alin. (3⁶), este utilizată sintagma „prejudicii semnificative” cu referire la instituirea dreptului Băncii Naționale de adoptare a unui act administrativ individual defavorabil, nefiind delimitate cel puțin criteriile de determinare al caracterului semnificativ al prejudiciilor, ceea ce denotă caracterul vag al categoriei juridice utilizate.</p> <p>La același articol, referitor la opțiunea Băncii Naționale de a „confirma” sau „înlocui” decizia adoptată în scopul prevenirii prejudiciilor semnificative în sistemul financiar, inclusiv în infrastructurile pieței financiare, este necesar să relevăm faptul că în conformitate cu prevederile art. 143-146 din Codul administrativ, aceste mecanisme de confirmare sau înlocuire a unui act administrativ individual defavorabil nu sunt reglementate, considerente din care se propune excluderea opțiunilor respective din textul noiei;</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>În partea ce ține de sintagma „prejudicii semnificative în sistemul financiar”, caracterul semnificativ al prejudiciilor se va aprecia de BNM (în calitate de autoritate cu competențe de reglementare și supraveghere a mai multor subsectoare din sistemul financiar), în funcție de circumstanțele cazului, iar obiectivitatea și temeinicia aprecierii BNM poate fi verificată de instanța de judecată, la solicitarea persoanei vizate de actul administrativ individual. Atragem atenția asupra faptului că art. 95 alin. (2) din Codul administrativ stabilește două condiții generale (<i>riscul major și urgența pentru interesul public</i>), prezența cărora se va aprecia de către autoritatea publică emitentă: „Audierea nu este necesară în cazul emiterii unui act de urgență datorită interesului public și riscului major ce l-ar presupune neemiterea.”</p> <p>În partea ce ține de revizuirea cuvintelor „confirma” și „înlocui cu”, acestea se substituie cu cuvintele „menține” și „emite”.</p>
8.	<p>Art. 11 alin. (3⁸) - redacția noiei stabilește că „Prevederile Codului administrativ se aplică în activitatea administrativă a Băncii Naționale doar în măsura în care nu contravin normelor stabilite de prezenta lege”, se propune a fi expusă într-o altă redacție, or, în cazul a două acte normative de aceeași forță juridică, în lipsa unei subordonări directe în actele normative, conform proiectului atât Legea nr. 548/1995, cât și Codul administrativ sunt legi organice, astfel că este inaplicabilă condiția ca actul inferior să corespundă și să dezvolte tezele actului normativ superior, fiind incidentă instituția concurenței normelor, la caz, concurența dintre norma generală care reglementează procedura administrativă (Codul administrativ) și norma specială care reglementează o procedură administrativă distinctă (Legea nr. 548/1995). Corespunzător se propune următoarea redacție a noiei pe întreg textul proiectului: „Prevederile Codului administrativ se aplică în activitatea administrativă a Băncii Naționale, cu derogările stabilite de prezenta lege”;</p>	<p>Comentariu</p> <p>Derogarea generică de la prevederile Codului administrativ se exclude din proiectul de lege.</p>

9.	<p>Art. 11 alin. (5) privind completarea textului cu prevederi care stabilesc <i>„Dacă instanța de judecată, prin hotărâre judecătorească definitivă, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual de respingere a solicitării sau o decizie adoptată în procedură prealabilă cu privire la un asemenea act administrativ individual și obligă Banca Națională să emită sau să modifice un act administrativ individual, Banca Națională inițiază din oficiu o nouă procedură administrativă, care se desfășoară în condițiile stabilite de legislație. Termenul de finalizare a noii proceduri administrative curge de la data prezentării de către solicitant a tuturor datelor necesare potrivit legislației”</i>, este necesar să subliniem faptul că inițierea unei noi proceduri administrative în vederea executării hotărârii judecătorești definitive, contravine prevederilor art. 120 din Constituție și creează premise pentru încălcarea dreptului la un proces echitabil garantat de art. 6 paragr. (1) din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. Or, inițierea unei noi proceduri administrative este justificată doar în cazul în care adoptarea actului administrativ dispusă prin hotărâre judecătorească definitivă, este condiționată, conform legii, de adoptarea unor alte acte administrative și obligă imperativ la realizarea unor acțiuni, respectarea unor proceduri și participarea altor participanți, decât petiționarul care a fost restabilit în dreptul său lezat de Banca Națională a Moldovei;</p>	<p>Se acceptă. Completarea propusă la art. 11 alin. (5) din Legea nr. 548/1995 se exclude din proiectul de lege.</p>
10.	<p>La art. 11 alin. (6¹), se propune înlocuirea sintagmei <i>„mutatis mutandis”</i>, cu formularea corespunzătoare în limba română <i>„în mod corespunzător”</i>, astfel încât norma adoptată să corespundă prevederilor art. 54 alin. (1) lit. c) și f) din Legea nr. 100/2017;</p>	<p>Se acceptă.</p>
11.	<p>La art. 11, alin. (14) prevede că, <i>„Recursul declarat împotriva hotărârii judecătorești definitive privind încasarea mijloacelor bănești din contul Băncii Naționale suspendă executarea hotărârii judecătorești respective”</i>, este de notat că acestea sunt contrare prevederilor art. 120 din Constituție care consfințește caracterul obligatoriu al hotărârilor definitive adoptate de către instanțele de judecată, este discordant prevederilor art. 251 alin. (2) Cod administrativ care prevede că, deciziile instanțelor de apel sunt executorii de la emiterea lor, iar Codul de executare la art. 78 prevede mecanismul suspendării executării.</p>	<p>Nu se acceptă. Norma propusă nu afectează și nu subminează caracterul obligatoriu al hotărârilor judecătorești. Având în vedere că Codul administrativ nu reglementează efectul suspensiv al cererii de recurs asupra executării hotărârii judecătorești definitive, în contextul prevederilor art. 195 din Codul administrativ, sunt relevante prevederile art. 435 alin. (1) din Codul de procedură civilă al R. Moldova: <i>„(1) Recursul suspendă executarea hotărârii în cazul strămutării de hotare, distrugerii de plantații și semănături, demolării de construcții sau de orice bun imobil, dezafectării incontestabile a mijloacelor bănești din contul bugetelor componente ale bugetului public național și din contul autorităților/instituțiilor bugetare, precum și în alte cazuri prevăzute de lege.”</i> Norma propusă la art. 11 alin. (14) este similară celei prevăzute de art. 435 alin. (1) în legătură cu cazul de <i>„dezafectare incontestabilă a mijloacelor bănești din contul autorităților/instituțiilor bugetare”</i> (BNM nu este autoritate/instituție bugetară). În acest sens, este relevantă și adresa Curții Constituționale nr. PCC-01/80G din 17 noiembrie 2016, care stabilește: <i>„În același timp, Curtea a constatat că, potrivit art. 435 din Codul de procedură civilă, la contestarea hotărârii cu recurs, poate fi solicitată suspendarea executării hotărârii doar dacă recurentul a depus cauțiune, inclusiv în situația în care calitatea de recurent o are statul. În acest sens, Curtea consideră necesară instituirea unei distincții între situațiile în care suspendarea executării hotărârii judecătorești este solicitată de persoane fizice și juridice de drept privat și cele în care aceasta este solicitată de către persoane juridice de drept public (autoritățile statului).”</i> Respectiv, Curtea Constituțională recomandă ca efectul suspensiv al recursului să nu fie condiționat de depunerea unei cauțiuni în cazul în care recurentul este persoană juridică de drept public.</p>

		În acest context, în scopul transpunerii integrale a recomandării Curții Constituționale (expuse în Adresa nr. PCC-01/80g din 17.11.2016), considerăm justificată completarea Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei astfel încât suspendarea executării hotărârilor judecătorești definitive privind executarea pretențiilor pecuniare să intervină și în cazul în care recurentul este BNM, care nu este finanțată din componentele bugetului public național.
12.	La art. 66 din Legea nr. 548/1995, se propune înlocuirea cuvântului „cu renume” cu o altă sintagmă care să corespundă rigorilor terminologiei juridice, și anume, „cu o bună reputație la nivel internațional”.	Nu se acceptă. Adițional faptului că sintagma respectivă se regăsește în norma actuală a art. 68 din Legea nr. 548/1995 (aplicabilă din 2006), precizăm că sintagma „cu renume” corespunde sensului vizat „cu bună reputație”, cuvântul „renume” având sensul de „apreciere publică înaltă (a unei persoane sau a unui lucru) pentru calități deosebite;”, corespunzător sensului cuvântului „reputație”.
13.	Din conținutul art. 70 ¹ alin. (4), se propune excluderea cuvântului „nerestrictionat” cu referire la modul de exercitare a dispoziției bunurilor ce constituie rezervele internaționale ale statului, iar la alin. (5) se propune excluderea noțiunii de „expropriere”, or termenul de expropriere, care presupune trecerea din proprietate privată în proprietate publică, este impropriu în raport cu bunurile ce constituie rezervele internaționale ale statului, având în vedere prevederile art. 46 alin. (2) din Constituție care prevede că, nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire și prevederile art. 501 alin. (2) Cod civil, care prevede că, dreptul de proprietate este garantat. Nimeni nu poate fi silit a ceda proprietatea sa, afară numai pentru cauză de utilitate publică pentru o dreptă și prealabilă despăgubire. Exproprierea se efectuează în condițiile legii.	Nu se acceptă. Având în vedere statutul autonom al BNM și independența operațională și financiară a BNM, considerăm oportun de a preciza caracterul nerestrictionat și necondiționat al atribuției BNM de gestionare a bunurilor ce constituie rezervele internaționale ale statului, fără intervenția sau aprobarea altor autorități publice precum Guvernul sau Agenția Proprietății Publice. Rezervele internaționale ale statului se păstrează în alte state, respectiv, nu poate fi exclusă ipoteza inițierii unei proceduri de expropriere de către un stat terț în raport cu rezervele internaționale ale R. Moldova, iar, în contextul unei atare ipoteze, o prevedere expresă în legislația națională privind inadmisibilitatea exproprierii acestora ar putea fi un factor relevant pentru aprecierea de către autoritățile statului terț a regimului aplicabil acestei categorii de bunuri în evaluarea opțiunii de aplicare a mecanismului de expropriere.
14.	La art. 75 ¹ alin. (8) din Legea nr. 548/1995, care prevede că, „înainte de emiterea unei hotărâri defavorabile pentru persoana supusă controlului și/sau alți participanți la procedura de control, se aplică corespunzător dispozițiile art. 11 alin. (3 ⁴)-(3 ⁷)”, considerăm că, norma are caracter discriminatoriu, iar aplicarea prevederilor înainte de adoptarea unei soluții presupune existența unor prejudecăți și opinii/părerii/concluzii preformulate, înainte de finalizarea procedurii de control și parcurgerea tuturor etapelor stabilite, motive din care se propune excluderea cuvântului „defavorabile”, iar prevederile art. 11 alin. (3 ⁴)-(3 ⁷) ar urma să fie aplicabile în toate cazurile.	Nu se acceptă. Prevederile art. 11 alin. (3 ⁴)-(3 ⁷) reglementează procedura audierii în cadrul procedurilor administrative inițiate de BNM. În cazul în care actul administrativ individual este favorabil pentru toți, decade necesitatea audierii, or, participanții la procedură nu vor avea obiecții sau remarci. În acest sens, atragem atenția asupra faptului că art. 94 alin. (1) din Codul administrativ instituie obligația de audiere doar „înainte de emiterea unui act administrativ individual defavorabil pentru un participant sau înainte de respingerea unui act administrativ individual favorabil”. Deci, audierea este aplicabilă doar în cazul în care, potrivit rezultatelor procedurii administrative, se preconizează să se adopte o soluție care nu este favorabilă participanților la procedura administrativă. Etapa audierii se realizează după finalizarea tuturor investigațiilor, care permit să se formuleze concluzii obiective, reieșind din probele acumulate. Audierea este ultima etapă înainte de emiterea actului administrativ în baza rezultatelor controlului.
15.	La art. 75 ² alin. (4) din Legea nr. 548/1995, în vederea sporirii caracterului comprehensiv al normei se propune expunerea normei în următoarea redacție: „Termenul de aplicare a sancțiunii este de 5 ani din momentul comiterii încălcării”.	Nu se acceptă. Considerăm că norma propusă în proiectul de lege, similar normei actuale din Legea nr. 548/1995, redă în mod clar sensul vizat.

16.	La art. 75 ³ din Legea nr. 548/1995 se propune înlocuirea sintagmei „fără întârziere” cu o altă formulare previzibilă și certă, ce ar exclude eventuale interpretări eronate sau abuzive, de exemplu „în termen de 3 zile de la emitere”.	<p>Nu se acceptă. Norma propusă, similar prevederilor art. 146 alin. (1) din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor, corespunde prevederilor art. 68 alin. (1) din Directiva 2013/36/UE cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit, de modificare a Directivei 2002/87/CE și de abrogare a Directivelor 2006/48/CE și 2006/49/CE:</p> <p>„(1) Statele membre asigură faptul că autoritățile competente publică pe site-ul lor internet oficial cel puțin orice sancțiune administrativă împotriva căreia nu există vreo cale de atac și care este aplicată pentru încălcarea dispozițiilor naționale de transpunere a prezentei directive și a Regulamentului (UE) nr. 575/2013, inclusiv informații privind tipul și natura încălcării și identitatea persoanei fizice sau juridice sancționate, fără întârziere după informarea persoanei respective cu privire la sancțiunile respective.</p> <p>În cazul în care statele membre permit publicarea sancțiunilor împotriva cărora există o cale de atac, autoritățile competente publică, de asemenea, fără întârziere, pe site-urile lor internet oficiale, informații privind starea recursului și rezultatul acestuia.”.</p>
17.	La art. 75 ³ alin. (3), se propune reformularea normei, cu indicarea obligatorie a publicării sancțiunilor, cu un grad mai mare sau mai mic de anonimizare/depersonalizare, reieșind din prevederile Legii nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public, care intră în vigoare la 8 ianuarie 2024.	<p>Nu se acceptă. Norma propusă, similar prevederilor art. 146 alin. (3) din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor, corespunde prevederilor art. 68 alin. (2) para. 2 din Directiva 2013/36/UE cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit, de modificare a Directivei 2002/87/CE și de abrogare a Directivelor 2006/48/CE și 2006/49/CE:</p> <p>„Alternativ, în cazul în care circumstanțele menționate la primul paragraf ar putea înceta într-un termen rezonabil, publicarea în temeiul alineatului (1) poate fi amânată pentru un astfel de termen.”</p>
6. Depozitarul Central Unic al Valorilor Mobiliare		
18.	<p>Se propun următoarele propuneri de îmbunătățire a proiectului actului normativ, după cum urmează:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Excluderea plăților de supraveghere pentru anul 2023 pentru DCU, suma nefiind planificată iar cheltuielă nefiind anticipată. 2) Modificarea bazei de calcul din valoarea medie anuală a capitalului propriu minim stabilit conform legii pentru persoanele juridice care desfășoară activitatea de depozitar central în valoarea medie anuală a activelor precum și stabilirea unui quantum care nu ar depăși 0,2% din valoarea propusă. 3) Prevederea unei perioade de tranziții în vederea asigurării posibilității de ajustare a comisioanelor percepute de către DCU din prestări servicii și acumulare de mijloace bănești care ar putea fi bugetate pentru achitarea taxei de supraveghere. <p>Argumentare:</p> <p>1. Potrivit pct. 31 al proiectului de lege, valoarea anuală maximă a taxei de supraveghere stabilită pentru persoanele juridice care desfășoară activitate de depozitar central de valori mobiliare ca activitate de bază este de 5% din valoarea medie anuală a capitalului propriu minim stabilit conform legii pentru persoanele juridice care desfășoară activitatea de depozitar central.</p> <p>În conformitate cu Legea nr. 234/2016 , art.4 alin(2) cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare, capitalul propriu al Depozitarului central unic trebuie să constituie</p>	<p>Comentariu. Prevederile privind încasarea de la entitățile supravegheate a plăților de supraveghere au fost excluse din proiectul de lege.</p>

echivalentul în lei a cel puțin 1 000 000 de euro, calculat la cursul oficial al Băncii Naționale a Moldovei stabilit în prima zi a fiecărei perioade de gestiune.

Astfel, mărimea capitalului propriu recalculat la 01.01.2023, la cursul BNM de 20,3792 lei/euro (se consideră că va fi același curs și la 31.12.2023), constituie 20 379 200 lei. Respectiv pentru anul 2023, aplicând cota maximă a taxei de 5% conform modificărilor din proiectul de lege, valoarea maximă a plății de supraveghere va fi de 1 018 960 lei.

Proiectând efectele valorii maxime a taxei asupra activității financiare a DCU (valoarea maximă a taxei fiind de peste 1 mln. lei anual), constatăm că sarcina pecuniară respectivă este una excesivă pentru bugetul actual al DCU. Valoarea procentuală a taxei de supraveghere prevăzută în proiectul de lege nu este argumentat nici prin prisma celui mai optimist scenariu de creștere economică a DCU. Astfel, plata de supraveghere ce urmează a fi aplicată DCU constituie cca.10% din totalul veniturilor operaționale obținute de DCU, sau cca.31% din profitul net al anului 2022, sau 7% raportat la mărimea cheltuielilor suportate de DCU necesare desfășurării activității. Planificarea unei plăți de supraveghere în bugetul pentru anul 2024 va duce la obținerea unui deficit bugetar considerabil, cheltuielile fiind superioare cu mult veniturilor ce urmează a fi obținute.

Toate argumentele privind calculele efectuate și valorile reflectate au drept scop identificarea factorilor ce ar crea impedimente de ordin financiar în procesul desfășurării și dezvoltării activității DCU și de care urmează a se ține cont la stabilirea mărimii taxei de supraveghere, or în Nota proiectului de lege este menționat că "în procesul determinării nivelului plăților de supraveghere efective anual va fi considerat și aspectul stabilității financiare, astfel ca aplicarea acestor plăți anuale să nu pericliteze sau afecteze stabilitatea financiară.

2. Totodată, observăm că potrivit art. 21 2 alin. (8) al proiectului de lege „Plățile de supraveghere se calculează pe bază de criterii obiective legate de dimensiunea, profilul de risc, sfera și forma activităților respectivei entități supravegheate". Respectiv, nu este clar, care din criteriile enumerate au fost luate în considerare la stabilirea valorii taxei de supraveghere impuse DCU de 5% din valoarea medie anuală a capitalului propriu, dacă pentru bănci respectiva valoare este una de 0,2% din valoarea medie anuală a activelor, iar activitatea băncilor ca și amploare și complexitate este una mai ridicată, necesitând și un efort de supraveghere mai dedicat.

Totodată, valoarea taxei de supraveghere prevăzută pentru DCU nu se prezintă echitabilă nici în raport cu alte entități din aceeași categorie. Astfel, proiectul de lege prevede taxa de până la 5% din valoarea medie anuală a capitalului social/capitalului propriu stabilit conform legii în cazul a două tipuri de entități: — casele de schimb valutar și persoanele juridice care desfășoară activitate de depozitar central de valori mobiliare. Or, există o diferență substanțială privind cerințele de capital propriu/capital social stabilite de lege pentru entitățile în discuție. Pentru casele de schimb valutar și hoteluri care dețin licența pentru activitate de schimb valutar în numerar cu persoane fizice - capitalul propriu este de minim 500 000 lei (art. 44 alin. (1) al Legii nr. 62/2008), deci mărimea plății de supraveghere aplicate ar fi de 25.000 lei, iar stabilirea unei astfel de baze de calcul pentru DCU nu este justificată întrucât valoarea obținută este foarte mare. Suplimentar, este de remarcat că mărimea minimă a capitalului DCU în legislație este prevăzută în valuta euro, iar la o eventuală creștere a cursului valutar, plata de supraveghere va fi și ea mai mare cu același

	<p>procent. Dat fiind că baza de calcul prezintă discrepanțe valorice importante, este oportun de a se ține cont și de această diferență la stabilirea valorii taxei.</p> <p>Observăm, totodată că valoarea taxei de supraveghere de 5% este prevăzută și pentru alte entități supravegheate cum ar fi societățile de plată, emitenții de monedă electronică, furnizorii de servicii poștale și birourile istoriilor de credit, însă pentru aceste entități baza de calcul este diferită, fiind indicate veniturile anuale din prestarea serviciilor. Respectiv, rezultă că și în raport cu entitățile supravegheate nominalizate, taxa de supraveghere prevăzută pentru DCU este una dezavantajoasă și inechitabilă.</p> <p>3. 3. Mai mult ca atât, în conformitate cu art. 45 alin. (1) al Legii nr.234/2016 „Limitele maxime ale comisioanelor pentru serviciile prestate de către Depozitarul central unic,(...), implică reducerile, rabaturile și condițiile de aplicare a reducerilor și rabaturilor, se aprobă de Banca Națională a Moldovei”. Astfel, ținem să evidențiem că DCU este o entitate a cărei activitate economică este reglementată și plafonată. Respectiv DCU nu poate să își stabilească liber și independent politica de afaceri.</p> <p>În același context, urmează să amintim că activitatea DCU este supravegheată și de Comisia Națională a Pieței Financiare (în continuare CNPF), care urmează să aprecieze dacă eforturile sale de supraveghere se vor impune sau nu cu taxă. În consecință, activitatea DCU este una net dezavantajată față de oricare altă entitate supravegheată, inclusiv, din perspectiva suprataxării. În perspectiva în care și CNPF va considera necesar să introducă o taxă de supraveghere pentru DCU, achitarea plăților de supraveghere către 2 supraveghetori va crea o povară financiară și mai mare, care ar putea conduce la reducerea stabilității financiare și la încetinirea procesului de dezvoltare al DCU, dat fiind faptul că majoritatea veniturilor obținute sunt din comisioane pentru servicii presate de DCU.</p> <p>În altă ordine de idei, suprataxarea unei activități economice, a priori, nu poate conduce la atragerea investițiilor și elaborarea unor strategii de dezvoltare durabile.</p>	
19.	<p>4. La art. XX alin. (2) al proiectului de lege, observăm că prevederile privind introducerea taxei de supraveghere și perceperea acesteia intră în vigoare la data de 01 iulie 2023, fapt care contravine oricărui principii de previzibilitate a legii și securitate a raporturilor juridice pe care orice lege trebuie să le asigure. Totodată, potrivit art. 73 alin. (4) al Legii nr.100/2017 instituie o regulă generalvalabilă a acțiunii actului normativ în timp, și anume că, actul normativ produce efecte doar cât este în vigoare și, de regulă, nu poate fi retroactiv sau ultraactiv.</p> <p>De altfel, principiul constituțional al neretroactivității legii se bazează, în primul rând, pe dezideratul asigurării drepturilor omului și siguranței raporturilor juridice. În această afirmație ne conducem de alte elemente ale securității juridice: previzibilitatea, accesibilitatea și interpretarea unitară a legii. Or, legea retroactivă apriori nu poate fi previzibilă, din simplul motiv că nu a existat la momentul apariției raportului juridic. În același rând, o lege retroactivă va afecta substanțial regulile de accesibilitate și interpretare unitară a legii sub aspectul inexistenței sale la etapa planificării unui exercițiu (în speță, exercițiu bugetar) și asumării eventualelor consecințe. Mai mult, dincolo de discuțiile teoretice privind inaplicabilitatea legii retroactive, care conduce la înrăutățirea situației subiectului supus reglementării și aparențele de neconstituționalitate pe care le prezintă, remarcăm, în speță, incidența practicii CtEDO în cauzele privind protecția proprietății. Astfel, Curtea a condamnat statele membre ale Convenției pentru încălcarea art. 1 Protocol nr.1 CEDO, ca urmare a aplicării retroactive a legii fiscale, care a determinat fie o sarcină</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Prevederile privind încasarea de la entitățile supravegheate a plăților de supraveghere au fost excluse din proiectul de lege.</p>

	<p>excesivă impusă reclamantului (cauza di Belmonte v. Italy 16.03.2010), fie imprevizibilitatea consecințelor măsurilor adoptate și lipsa unui echilibru just între obiectivele legitime urmărite și măsurile aplicate (cauza OAO Neftyanaya Kompaniya YUKOS v. Russia 20.09.2072).</p> <p>În altă ordine de idei, în eventualitatea în care, plata de supraveghere va fi aplicată și pentru DCU începând cu 01.07.2023, mărimea maximă a acesteia raportată la numărul de zile ar fi de 513 667 lei. Pentru anul 2023, DCU nu are planificate și bugetate mijloace bănești cu această destinație.</p> <p>Totodată, chiar și în perspectiva în care taxa de supraveghere s-ar aplica din 2024, urmează să punctăm că o perioadă de tranziție la noile reglementări și obligații pecuniare impuse ar trebui să fie prevăzute de proiectul de lege și stabilite în dependență de particularitățile pe care le prezintă entitățile supravegheate. De altfel, în cazul DCU o aplicare retroactivă a legii precum și o aplicare imediată, ar declanșa o situație economică potențial precară, greu de depășit, în prezența actualelor valori a comisioanelor. Totodată, modificarea limitelor maxime a comisioanelor DCU necesită timp, fiind o procedură complexă de respectat, iar proiectul de lege tocmai de o asemenea particularitate nu ține cont.</p>	
20.	<p>Propuneri la Art. XI al proiectului de lege, care prevede abrogarea art. 4 alin. (5)-(8) al Legii nr.234/2016 cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare: În perspectiva în care urmează să se prevadă posibilitatea schimbării structurii acționariatului DCU, se propune evaluarea posibilității atragerii investițiilor organismelor internaționale. Prin urmare, propunem ca descrierea generică a persoanelor juridice indicate la art.4 alin. (4) lit. b), d) și e) să fie completată, după caz, cu sintagma „de drept național sau internațional”. Totodată, din art. 46 alin. (3) urmează a fi exclusă trimiterea la art.4 alin. (5)-(6), ca urmare a abrogării acestora.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Propunerile din proiectul de lege cu privire la cota deținută de BNM în capitalul social al S.A. „Depozitarul Central Unic” se exclud din proiectul de lege, oportunitatea acestora urmând a fi examinată suplimentar și, după caz, acestea ar putea fi incluse în alte proiecte de lege.</p>
7. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		
21.	<p>Art. I.</p> <p>La pct.5, propunerea de completare a articolului 10 cu alineatul (3) se consideră improprie, or banca centrală nu poate deveni client al unei bănci comerciale în sensul dreptului civil comun în materie și respectiv, nu poate deschide conturi bancare în sensul inițierii relațiilor de afaceri cu o bancă comercială. Astfel, norma respectivă urmează a fi exclusă din proiect.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>În conformitate cu art. 1 alin. (2) din Legea nr. 548/1995, „Banca Națională este o persoană juridică publică autonomă și este responsabilă față de Parlament”. Potrivit art. 3 lit. a) din Legea nr. 548/1995, „De competența Băncii Naționale țin: a) încheierea contractelor și emiterea obligațiilor;”. Totodată, conform art. 176 alin. (4) din Codul civil, „persoanele juridice de drept public participă la circuitul civil în măsura în care aceasta este necesar atingerii scopurilor sale. Ele sînt asimilate persoanelor juridice de drept privat în măsura în care participă la circuitul civil.”.</p> <p>Astfel, completarea propusă la art. 10 din Legea nr. 548/1995 vine să precizeze că BNM poate încheia contracte de cont curent și, astfel, de a deschide conturi, altele decât conturile de decontare și contabile din operațiunile sale prescrise în lege, la băncile licențiate din R. Moldova pentru efectuarea cheltuielilor administrative. Exemple de cheltuieli administrative ar fi cele din deplasări, achiziții, plăți prin carduri, etc., care, prin prisma riscurilor, costurilor și beneficiilor, ar fi mai optim să se realizeze prin deschiderea de conturi în bănci licențiate. Spre exemplu, posibilitatea deschiderii conturilor de către Ministerul Finațelor în alte bănci, decât Banca Națională a Moldovei este prescrisă și conferită prin legislație, în virtutea</p>

		<p>statutului său de persoană juridică (pct. 3 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 696/2017).</p> <p>Respectiv, și Banca Națională, în calitate de persoană juridică (care potrivit art. 3 din Legea nr. 548/1995 este abilitată de a încheia contracte, inclusiv contracte de prestare a serviciilor de deschidere și gestionare de cont bancar), are dreptul de a deschide în numele său conturi în băncile din R. Moldova, în scopuri care se circumscriu exercitării atribuțiilor sale (potrivit art. 176 alin. (4) din Codul civil al R. Moldova). Prin completarea propusă doar se precizează acest drept al Băncii Naționale și se concretizează utilizarea conturilor doar pentru cheltuieli administrative.</p>
22.	<p>Art. I. Pct.9, propunerea de completare a articolului 20 alineatul (5) comportă un caracter ambiguu, fapt pentru care recomandăm menținerea normei în redacția în vigoare.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Completarea propusă precizează când se va evalua corelația dintre mărimea capitalului statutar al BNM și valoarea de 4% din totalul obligațiunilor monetare ale BNM și anume până la distribuirea profitului disponibil pentru distribuire la finele anului financiar.</p>
23.	<p>Art. I. Pct.10, reglementarea aspectelor vizate se acceptă de principiu. Însă, proiectul nu prevede expres principiul proporționalității plăților de supraveghere în conformitate cu Regulamentul (UE) Nr. 1163/2014 al Băncii Centrale Europene din 22 octombrie 2014 privind taxele de supraveghere (a se vedea art. 10 alin. (6) și următoarele.). Altfel, se are în vedere calcularea taxei anuale de supraveghere plătite de fiecare debitor al taxei – or nu toate băncile comerciale locale pot cădea sub incidența unei și aceleiași taxe. S-a precizat în proiect că modul de determinare a taxei se va reglementa de către actele interne ale Băncii Naționale, ceea ce considerăm imperativ, însă principiul proporționalității trebuie să fie reglementat expres în actul normativ primar.</p>	<p>Comentariu.</p> <p>Prevederile privind încasarea de la entitățile supravegheate a plăților de supraveghere au fost excluse din proiectul de lege.</p>
24.	<p>Art. I Pct.11, propunerea de reglementare prevede interzicerea membrilor organelor de conducere ale Băncii Naționale și personalului cu funcții de supraveghere de a deține cote de participare în capitalul social al entităților supravegheate. Din perspectiva dreptului comparat, aceste clauze sunt reglementate distinct, fiecare bancă centrală prevăzând aceste chestiuni diferit.</p> <p>Consecutiv, având în vedere profilul general al statului Republica Moldova, revenim la principiul proporționalității și sugerăm că din moment ce există astfel de inițiative de actualizare legislativă, în scopul prevenirii oricăror elemente, acțiuni sau inacțiuni coruptibile (nu doar conflicte de interese), să existe interdicția tuturor salariaților băncii centrale de a deține cote de participare. Un alt punct ar fi ca nu doar în organizațiile care sunt supuse supravegherii, ci tuturor instituțiilor care cad sub incidența supravegherii Băncii Naționale a Moldovei. Astfel, pe perioada contractului de muncă (indiferent de perioada acestuia sau tipologia contractului), salariatul nu are dreptul de a deține cote de participare în instituțiile ce pot fi subiectul supravegherii Băncii Naționale a Moldovei.</p> <p>Întru implementarea și executarea acestei propuneri, multe bănci centrale aprobă așa-numitele Policy on Staff Trading & Financial Assets (suplimentar unui Cod de etică nr. II). În argumentarea acestei sugestii stau majoritatea băncilor centrale din Uniunea Europeană. De remarcat că unele reglementări nu sunt absolute, de exemplu unele bănci centrale prevăd praguri, altele lasă la latitudinea salariaților un anumit număr de instituții financiare în care pot deține cote, etc.)</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Restricția de a deține cote de participare în capitalul social al entităților supravegheate (art. 25 alin. (6) din Legea nr. 548/1995) se va aplica membrilor organelor de conducere și personalului Băncii Naționale.</p>
25.	<p>Art. I. Pct. 17, propunem revizuirea propunerilor aferente art. 53 alin. (1) inclusiv cu excluderea literei f). Introducerea acestor modificări ar putea implica riscuri mai mari și o</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>- completarea lit.a) cu cuvântul „monetar” se propune ținând cont de faptul că, în structura activelor oficiale de rezervă, aurul poate fi deținut doar în formă de aur monetar;</p>

	<p>lichiditate redusă, fapt care pe cale de consecință, ar putea afecta stabilitatea financiară, având în vedere că se referă la rezervele internaționale ale statului.</p>	<p>- abrogarea lit.d) se propune având în vedere că aceste instrumente („d) cambii achitabile în valută străină;”) se regăsesc extrem de rar în componența rezervelor internaționale ale băncilor centrale, dar și ținând cont de faptul că norma lit.f) nou-introdusă poate include, la necesitate, și aceste instrumente financiare;</p> <p>- referitor la norma lit.f), propusă pentru completarea art.53 alin.(1), aceasta reia lit.c) actuală „c) orice alte active recunoscute pe plan internațional” și extinde atribuțiile Băncii Naționale de a investi și în valori mobiliare corporative, fără a se limita la instrumentele financiare stipulate la art.16 lit.c) din Legeanr.548/1995, și anume „bonuri de tezaur și alte valori mobiliare, emise sau garantate de către guverne străine și instituțiile financiare publice internaționale;”.</p> <p>Accentuăm că, potrivit art.53 alin.(2) din Legea nr.548/1995, criteriile principale după care se ghidează Banca Națională pentru selectarea activelor de rezervă sunt „siguranța sumelor de bază și lichiditatea” acestora.</p> <p>În acest context, ținând cont de multitudinea instrumentelor investiționale actuale de pe piețele financiare externe, precum și de apariția frecventă de instrumente financiare noi, opinăm că impunerea prin lege a unor limitări de utilizare a acestora va duce la o ineficiență și un grad de rigiditate sporit în cadrul procesului de gestionare a rezervelor valutare internaționale, prin prisma lipsei de acces la instrumentele financiare noi, precum și la necesitatea frecventă de modificare a legii.</p>
26.	<p>Art. I. Pct.24, nu se acceptă, Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deetatzarea proprietății publice reglementează raporturile ce țin de administrarea și deetatzarea proprietății publice. Sub incidența acestei legi cade proprietatea publică a statului și proprietatea publică a unității administrativ-teritoriale.</p> <p>Legea nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice reglementează regimul juridic aplicabil proprietății publice. Având drept scop consolidarea cadrului legal în vederea delimitării proprietății publice, asigurării dreptului de proprietate și a folosirii eficiente a bunurilor proprietate publică a statului, a bunurilor proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale.</p> <p>Mai mult, regimul juridic al bunurilor domeniului public conform Legii nr.29/2018 art.5, stabilește inclusiv, că contabilitatea bunurilor domeniului public se ține separat, conform prevederilor Legii contabilității și raportării financiare nr. 287/2017.</p> <p>Completările propuse denaturează filosofia cadrului legal existent cu privire la proprietatea publică a statului, implică faptul că doar Guvernul are atribuții în domeniul administrării și deetatzării proprietății de stat. Instituirea unui regim special pentru Banca Națională a Moldovei, prin dobândirea dreptului de posesie, folosință și dispoziție asupra bunurilor proprietate publică aflate în gestiunea sa, introduce precedente riscante în procesul de administrare a proprietății publice a statului.</p> <p>Completările și modificările propuse, sunt absolut irelevante pentru realizarea obiectivului fundamental al Băncii Naționale a Moldovei, statuat la art. 4: asigurarea și menținerea stabilității prețurilor. Principiul independenței băncilor centrale este consacrat, inter alia, în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (art. 130), în Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii centrale Europene (art. 7), în legile contemporane cu privire la băncile centrale, implicat în Legea nr. 548/1995 (art. 6, alin. (4)), ca precondiție</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Reglementările subsecvente cadrului legal cu privire la administrarea bunurilor proprietate publică, aplicabile în gestiunea bunurilor deținute de BNM, vor fi cele aprobate de către Guvern.</p> <p>Semnalăm, că reglementările actuale ale Legii nr. 121/2007 privind administrarea și deetatzarea proprietății publice nu țin cont de statutul autonom al BNM, consacrat în Legea nr. 548/1995, și nu corespund exigențelor de independență financiară a unei bănci centrale, consacrate la nivel european.</p> <p>Prevederile propuse în proiect cu privire la regimul juridic aplicabil bunurilor aflate în gestiunea BNM implementează recomandările enunțate în Raportul FMI “Safeguards Assesment Report”, realizat cu privire la BNM (2020) – pct. 26.</p> <p>În conformitate cu art. 1 alin (2) din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, Banca Națională este o persoană juridică publică autonomă și este responsabilă față de Parlament. Statutul autonom al Băncii Naționale implică, ca efect iminent, imperativul gestionării și dispunerii în mod autonom de bunurile incluse în patrimoniul Băncii Naționale, or, patrimoniul este un element constitutiv al unei persoane juridice, care este destinat realizării scopurilor persoanei juridice (a se vedea art. 171 alin. (1) din Codul civil). Respectiv, ar fi contradictoriu de a consacra statutul autonom al Băncii Naționale, cu precizarea responsabilității directe față de Parlament, și, în același timp, de a stabili că deciziile aferente administrării și dispunerii de bunurile din patrimoniul acesteia se iau de către Guvern.</p> <p>Sesizăm că prevederile propuse vin să clarifice (pe fundalul unui cadru legal incert în partea ce ține de regimul juridic al bunurilor deținute de autoritățile publice autonome) natura și întinderea drepturilor Băncii Naționale asupra bunurilor deținute de aceasta, astfel încât competențele altor autorități publice în domeniul administrării proprietății publice să nu</p>

	<p>fundamentală ce permite băncilor centrale să asigure și să mențină stabilitatea prețurilor. Principiul independenței băncilor centrale include patru tipuri de independență – funcțională, instituțională, personală și financiară. De menționat că, niciunul dintre aceste tipuri de independență nu necesită neapărat dreptul băncii centrale de a dispune asupra bunurilor proprietate publică a statului.</p> <p>Referitor la propunerea aferent efectuării inventarierii bunurilor atât imobile cât și mobile conform reglementărilor interne ale Băncii Naționale a Moldovei se contrazic cu prevederile din Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/2017, care stabilește că entitatea este obligată să efectueze inventarierea generală a activelor, capitalului propriu și datoriilor în modul stabilit de Regulamentul privind inventarierea, elaborat și aprobat de către Ministerul Finanțelor.</p>	<p>constituie un factor de influență (directă sau indirectă) asupra exercitării eficiente și independente a atribuțiilor Băncii Naționale, ce derivă din mandatul legal stabilit la art. 4 din Legea nr. 548/1995 (care nu se rezumă doar la asigurarea și menținerea stabilității prețurilor). Principiul de independență al băncilor centrale este desfășurat în Rapoartele de convergență ale Băncii Centrale Europene (prin care se apreciază întrunirea criteriilor pentru integrarea în sistemul european al băncilor centrale). Astfel, secțiunea 2.2.3 din Raportul de convergență din iunie 2022 al Băncii Centrale Europene stabilește, în partea ce ține de independența financiară a unei bănci centrale, că drepturile terților de a interveni sau de a emite instrucțiuni către o bancă centrală în legătură cu bunurile deținute de banca centrală sunt incompatibile cu principiul independenței financiare.</p>
27.	<p>Art. I. Pct.25, nu se acceptă, Depozitarului central unic al valorilor mobiliare este persoană juridică cu statut de societate pe acțiuni, în care Banca Națională a Moldovei este acționarul majoritar cu o deținere de peste 90 la sută din capitalul social al Depozitarului. Capitalul social constituie 24,4 mln lei. Prin modificările propuse în legislație cu excepții se subînțelege că decizia de înstrăinare a acțiunilor (nu se cunoaște dreptul de proprietate a acestora/apartenența pe domenii) deținute de către Banca Națională a Moldovei poate fi luată de sine stătător în baza reglementărilor interne.</p> <p>Prin urmare, completarea propusă ce prevede excepții pentru Banca Națională a Moldovei poate crea un precedent nedorit. De asemenea, poate crea vulnerabilități, percepția publică asupra integrității procesului de înstrăinare și administrare a acestor a bunurilor.</p>	<p>Comentariu</p> <p>Propunerile din proiectul de lege cu privire la cota deținută de BNM în capitalul social al S.A. „Depozitarul Central Unic” se exclud din proiectul de lege, oportunitatea acestora urmând a fi examinată suplimentar și, după caz, acestea ar putea fi incluse în alte proiecte de lege.</p>
28.	<p>Art. II. Proiectul prevede exceptarea Băncii Naționale a Moldovei de la aplicarea Legii nr.467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat. În acest sens, menționăm că legea în cauză constituie legea de bază care reglementează domeniul informatizării și care stabilește regulile de bază și condițiile de activitate în domeniul creării și dezvoltării infrastructurii informaționale naționale ca mediu de funcționare al societății informaționale din Republica Moldova, reglementează raporturile juridice care apar în procesul de creare, formare și utilizare a resurselor informaționale automatizate de stat, a tehnologiilor, sistemelor și rețelelor informaționale de stat.</p> <p>Exceptarea de la aplicarea prevederilor Legii nr.467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, fără a se interveni cu reglementări speciale, la nivel de lege, care să reglementeze procesele în sfera informatizării pe domeniul de competență al Băncii Naționale, inclusiv crearea și funcționarea resurselor și sistemelor informaționale ale Băncii Naționale a Moldovei, creează o situație de lacună normativă majoră. Totodată, proiectul nu include nici prevederi de bază care să reglementeze raporturile dintre Banca Națională a Moldovei și Guvern, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Instituția publică Agenția de Guvernare Electronică și Instituția publică Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică.</p> <p>Totodată, menționăm că Legea nr.467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat conține nu numai prevederi care stabilesc competențele de bază ale autorităților și instituțiilor publice în domeniul sistemelor și resurselor informaționale de stat, dar și alte prevederi generale de bază privind raporturile juridice în domeniul creării, administrării, mentenanței, dezvoltării și utilizării sistemelor informaționale de stat, inclusiv stabilește drepturi (spre ex. de acces la informația din resursele informaționale de stat), precum și stabilește documentarea obligatorie a sistemelor și resurselor informaționale de</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Potrivit art. 1 alin. (2) din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, „Banca Națională este o persoană juridică publică autonomă și este responsabilă față de Parlament”.</p> <p>Conform art. 6 alin. (4) din Legea nr. 548/1995, „Banca Națională și membrii organelor de conducere ale acesteia sînt independenți în exercitarea atribuțiilor stabilite de prezenta lege și nu pot solicita și nici accepta instrucțiuni de la autoritățile publice sau de la orice altă parte terță. <u>Autoritățile publice, precum și orice alte părți terțe nu vor încerca să influențeze membrii organelor de conducere ale Băncii Naționale în exercitarea atribuțiilor lor.</u>”</p> <p>Prevederile precitate consacră statutul autonom al BNM față de Guvern și față de alte autorități publice și responsabilitatea exclusivă a BNM față de Parlamentul R. Moldova.</p> <p>Modificările propuse sunt esențiale pentru alinierea legislației naționale la standardele UE, asigurând independența funcțională și juridică a BNM. Această independență este vitală pentru menținerea stabilității financiare și pentru evitarea ingerințelor externe care pot afecta deciziile de politică monetară și gestionarea resurselor informaționale, ingerințe care s-ar putea materializa în virtutea prevederilor Legii nr. 467/2003 (ex: art. 7⁶ alin.(3), art. 10 alin. (1), art. 19, art. 22, art. 23 alin. (2) și (5)).</p> <p>Exceptarea BNM de la aplicarea Legii nr. 467/2003 nu generează o lacună normativă, ci dimpotrivă, oferă BNM flexibilitatea necesară pentru a-și gestiona propriile sisteme informatice, în concordanță cu cerințele specifice și standardele internaționale. Aceasta permite BNM să răspundă rapid la schimbările tehnologice și să asigure un nivel înalt de securitate și confidențialitate a datelor, precum și reziliența sistemelor critice.</p> <p>Astfel, în exercitarea atribuțiilor sale, Comitetul Executiv al BNM a aprobat și implementat un cadru normativ complex, fundamentat pe cele mai înalte standarde și practici din domeniu.</p>

	<p>stat (conceptul sistemului informațional, caietul de sarcini al sistemului informațional și regulamentul resursei informaționale).</p> <p>În acest context, menționăm că proiectul nu conține norme care ar oferi o soluție la exceptarea Băncii Naționale a Moldovei de la aplicarea acestor prevederi de bază.</p>	<p>Acest cadru asigură că întregul proces de formare și utilizare a resurselor informaționale în cadrul BNM respectă toate principiile și standardele aplicabile în sectorul financiar-bancar. Printre altele, acest cadru acoperă în detaliu toate aspectele relevante ale gestionării proiectelor, inclusiv planificarea, efectuarea studiilor de fezabilitate și procedurile de aprobare și monitorizare a proiectelor. În sfera gestionării resurselor TIC, BNM adoptă un cadru intern solid, fundamentat pe principiile de guvernare COBIT și cele mai bune practici conform ITIL, care cuprinde toate fazele de dezvoltare, menținere și monitorizare eficientă a resurselor TIC. În domeniul securității informației și protecției cibernetice, BNM a implementat un cadru complex, bazat pe standardele ISO 27001, PCI-DSS, și altele. Aceste măsuri garantează un nivel ridicat de securitate pentru informații și o protecție adecvată împotriva amenințărilor cibernetice.</p> <p>Referitor la raporturile juridice în domeniul creării, administrării, mentenanței, dezvoltării și utilizării sistemelor informaționale, inclusiv drepturi, documentarea obligatorie a sistemelor și resurselor informaționale de stat menționăm faptul că BNM gestionează independent sistemele informaționale deținute și nu se bazează pe servicii externalizate către alte instituții ale statului.</p> <p>Ținând cont de cele specificate considerăm că exceptarea BNM de la prevederile Legii nr.467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat nu va crea o lacună privind reglementarea și gestionarea infrastructurii informaționale BNM.</p> <p>În partea ce ține de raporturile dintre BNM și Guvern, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Instituția publică Agenția de Guvernare Electronică și Instituția publică Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică, menționăm faptul că BNM se află în conlucrare eficientă cu instituțiile menționate, conlucrarea fiind asigurată de prevederile altor legi, acordurile și contractele încheiate de către BNM și instituțiile respective și nu de prevederile Legii nr.467/2003. Reafirmăm angajamentul BNM pentru o colaborare constructivă cu autoritățile relevante, în vederea asigurării unei abordări coerente și eficiente în domeniul informatizării.</p> <p>În acest context, obligațiile ce derivă din prevederile Legii nr. 467/2003 (obligația de conformare cu normele metodologice stabilite de Guvern cu privire la crearea și gestionarea sistemelor informaționale de stat (art. 7⁶ alin. (3)); obligația de conformare cu reglementările Guvernului în partea ce ține de securitatea, inclusiv cibernetică, a resurselor informaționale de stat (art. 10 alin. (1)); obligația de a se supune evaluării AGE conform art. 19; aprobarea exclusiv de către Guvern a oricărui sistem informațional creat de o autoritate publică, conform art. 22; obligația de conformare cu normele metodologice stabilite de AGE în materie de gestiune a sistemelor informaționale de stat, potrivit art. 23 alin. (2); obligația de a se supune monitorizării și auditului AGE în partea ce ține de gestiunea sistemelor informaționale de stat și securitatea cibernetică a acestora), în măsura în care stabilesc competența Guvernului și a AGE de a reglementa, aproba, evalua și monitoriza activitatea BNM de gestiune a sistemelor informaționale, subminează statutul autonom al BNM și afectează independența operațională a BNM în partea ce ține de gestiunea sistemelor informatice.</p>
29.	<p>Art. IV. și Art. XV. Nu se acceptă. A se vedea argumentele de la punctul 24 din proiect Art. I. Legea nr. 548/1995.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>A se vedea comentariile BNM aferente propunerii expuse cu privire la art. I pct. 24 din proiectul de lege.</p>

8. Agenția Proprietății Publice

30.	<p>Urmare demersului Cancelariei de Stat nr. 18-69-11882 din 13.11.2023, Agenția Proprietății Publice a examinat proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (consolidarea cadrului de activitate al Băncii Naționale a Moldovei) (număr unic 988/MF/BNM/2023), autor - Ministerul Finanțelor și Banca Națională a Moldovei și, în limita competențelor funcționale, comunică lipsa obiecțiilor.</p> <p>Totodată, la Art. IV al proiectului de lege, pentru a aduce claritate, considerăm oportun ca, propunerea de modificare a articolului 1 alineatul (3) din Legea nr. 121/2007 privind administrare și deetimizarea proprietății publice, să fie expusă în următoarea redacție:</p> <p>I. Alineatul (3), la sfârșit se completează cu textul ", precum și exercitării de către Banca Națională a Moldovei a drepturilor cu privire la cota deținută în capitalul social al acestuia, inclusiv prin înstrăinarea totală sau parțială a acesteia".</p>	<p>Comentariu</p> <p>Propunerile din proiectul de lege cu privire la cota deținută de BNM în capitalul social al S.A. „Depozitarul Central Unic” se exclud din proiectul de lege, oportunitatea acestora urmând a fi examinată suplimentar și, după caz, acestea ar putea fi incluse în alte proiecte de lege.</p>
-----	---	---

9. Centrul de Armonizare a Legislației

31.	<p>Potrivit Art. X din proiectul național, art. 46, alin. (1) și art. 52 din Legea nr. 232/2016 privind redresarea și rezoluția băncilor, urmează a fi completat cu noi temeuri de desemnare a administratorului temporar, și, respectiv, de prelungire a termenului de desemnare a acestuia. În context, menționăm că, propuneri similare celor prevăzute de prezentul proiect se regăsesc și în proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (pe aspecte ce țin de redresare și rezoluție bancară) aflat în procedură de avizare cu număr unic 886/MF/BNM/2023. Așadar, pe lângă faptul că proiectul notat prevede modificări similare celor prevăzute de prezentul proiect, acesta revizuieste substanțial Legea nr. 232/2017 în conformitate cu exigențele europene pe segmentul de referință. În contextul celor relatate, se consideră oportună excluderea integrală a Art. X din proiectul național, iar prevederile pct. 1 și 5 din Art. X, care nu sunt acoperite de proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (pe aspecte ce țin de redresare și rezoluție bancară), urmează a fi integrate în cadrul proiectului notat.</p>	Se acceptă.
32.	<p><i>Obiecții privind clauza de armonizare</i></p> <p>Potrivit cerințelor art. 31, alin. (2) și art. 44 din Legea 100/2017 cu privire la actele normative și pct. 30 din Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 1171/2018 (în continuare Regulament), proiectul național urmează să fie completat cu o clauză de armonizare, care se va include după preambulul și clauza de adoptare a proiectului de act normativ, expusă în următoarea redacție:</p> <p><i>Prezenta Lege transpune art. 10 și art. 74 (1) din Directiva 2013/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, de modificare a Directivei 2002/87/CE și de abrogare a Directivelor 2006/48/CE și 2006/49/CE (CELEX: 32013L0036), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 176 din 27 iunie 2013, așa cum a fost ultima oară modificată prin Directiva (UE) 2019/878 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2019.</i></p>	Se acceptă.
33.	<p>În contextul modificării Legii nr. 202/2017 privind activitatea băncilor prin prezentul proiect, clauza de armonizare a legii prevăzută în dispozițiile finale ale acesteia, urmează a fi transferată după preambul și clauza de adoptare, iar prevederile art. 149, alin. (1) abrogate. Totodată, redacția clauzei de armonizare urmează va fi revizuită potrivit recenteii expertize</p>	Se acceptă.

	<p>de compatibilitate realizate asupra Legii nr. 202/2017, emisă de Centrul de armonizare a legislației (DC nr. 31/02-126-4281 din 20 aprilie 2023) în contextul aderării la Republicii Moldova la zona SEPA, în formula respectivă:</p> <p><i>Prezenta Lege transpune parțial:</i></p> <p>– <i>Directiva 2013/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, de modificare a Directivei 2002/87/CE și de abrogare a Directivelor 2006/48/CE și 2006/49/CE (CELEX: 32013L0036), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 176 din 27 iunie 2013, astfel cum a fost modificată prin Directiva (UE) 2015/2366 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015;</i></p> <p>– <i>Regulamentul nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 (CELEX: 02013R0575-20230628), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 176 din 27 iunie 2013.</i></p>	
34.	<p>Obiecții privind Sigla UE</p> <p>Pentru respectarea cerințelor înaintate față de proiectele de acte normative cu relevanță UE stabilite de art. 31 din Legea nr. 100/2017 și pct. 36 și 37 din Regulament, proiectul național urmează a fi marcat pe prima pagină în colțul drept de sus cu sigla UE (se indică cu litere mari, cu caractere aldine, fontul Times New Roman și mărimea corpului de literă 16).</p>	Se acceptă.
35.	<p>Obiecții privind Nota informativă</p> <p>Nota Informativă a proiectului național urmează a fi revizuită în vederea respectării cerințelor stabilite în art. 30 din Legea 100/2017 privind actele normative și pct. 26 din Regulament, respectiv, Compartimentul 3 „Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene” va fi completat cu informația privind angajamentele asumate de Republica Moldova în temeiul acordurilor bilaterale cu UE care au stat la baza elaborării proiectului național, precum și mențiunea privind elaborarea Tabelului de concordanță.</p> <p>În concluzie, menționăm că, deși prin reglementările propuse prin proiectul național se constată că, per general, acestea nu au ca scop transpunerea directă a unor prevederi UE din domeniul serviciilor financiare, totuși, prin completarea art. 13, 19 și 38 din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor se ajustează corespunzător dispozițiile naționale la prevederile art. 10 și art. 74 (1) din Directiva 2013/36/UE.</p> <p>Totodată, în procesul de definitivare vor fi luate în considerație obiecțiile formulate în raport cu Art. X din proiectul național, dar și toate obiecțiile privind instrumentele de armonizare.</p>	Se acceptă.
10. Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene		
36.	<p>Cu referire la art. I, pct. 6 [prin care se completează prevederile alin. (3 3) și se introduc alin. (3 8), (4 1) la art. 11], pct. 7 [prin care art. 11 I se completează cu alin. (8)], pct. 31; art. VI, pct. I și 2; art. VIII, pct. 1; art. X, pct. 1; art. XII, pct. 2, pct. 51 [prin care art. 143 se completează cu alin. (5)], se menționează următoarele. Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și Codul administrativ nr. 116/2018, de la care se stabilesc excepțiile prin normele indicate, fac parte din categoria legilor organice, conform prevederilor art. 72, alin.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Proiectul de lege se preconizează să reprezinte o lege organică. În acest clauza de adoptare a proiectului de lege prevede: „Parlamentul adoptă prezenta lege organică”.</p> <p>Legile care se supun modificării prin proiectul de lege, de asemenea, reprezintă legi organice.</p>

	<p>(2) din Constituția Republicii Moldova. Conform art. 7, alin. (1) al Legii nr. 100/2017, doar actul normativ cu forță juridică superioară poate modifica sau abroga un act normativ cu forță juridică inferioară al aceluiași emitent. O lege ordinară, cu forță inferioară, nu poate modifica o lege organică, care are forță superioară. În sensul respectării ierarhiei actelor normative, excepțiile care se doresc a fi operate prin proiectul de lege ordinară supus avizării, urmează a fi introduse concomitent în actele normative ce au o forță juridică de lege organică.</p>	
37.	<p>Cu referire la art. I, pct. 4 care conferă Băncii Naționale a Moldovei prerogativa de a participa la organizații internaționale, coopera sau încheia acorduri de colaborare cu aceste organizații, se subliniază faptul că Banca Națională a Moldovei nu poate încheia tratate internaționale. De asemenea, participările în cadrul organizațiilor internaționale de profil (în temeiul actelor statutare la care RM a devenit parte) necesită a fi coordonate cu autoritățile publice centrale de specialitate. În această ordine de idei, prevederile în cauză urmează a revăzute pentru a fi expuse astfel încât să nu fie în contradicție cu legislația în vigoare în cazul în care actele statutare ale organizațiilor de interes au statut de tratate.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Subliniem că dreptul BNM de a „<u>participa la organizații internaționale, care urmăresc scopul de a obține stabilitatea financiară și economică prin intermediul cooperării internaționale</u>” este un drept stabilit în legislația Republicii Moldova din anul 1995, fiind prevăzut expres în art. 7 alin. (3) din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei. Mai observăm că însăși denumirea art. 7 din Legea nr. 548/1995 – „Cooperarea internațională” reflectă clar scopul și esența prevederilor acestui articol, și anume cooperarea internațională a BNM. Prin urmare, considerăm că nu se poate vorbi despre o eventuală conferire către BNM a unor prerogative noi de participare la organizații internaționale și de cooperare cu acestea, de vreme ce astfel de activități sunt deja reglementate la nivel de lege.</p> <p>Referitor la remarca privind încheierea acordurilor de colaborare dintre BNM și organizațiile internaționale, precum și afirmația că BNM nu poate încheia tratate internaționale, precizăm că propunerea din proiectul de lege operează cu noțiunea de „acorduri”, nu de „tratate” sau „tratate internaționale” în sensul <i>Legii nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova</i> care precizează, printre altele, că tratatul internațional este guvernat de normele dreptului internațional. Având în vedere că BNM are dreptul să participe la organizații internaționale, menționăm că pentru a asigura o participare/cooperare eficientă și bine organizată cu aceste organizații, uneori poate fi necesar de a încheia memorandumuri de cooperare/acorduri cu respectivele organizații (încheierea unor asemenea acorduri poate fi chiar solicitată de organizațiile internaționale. Aceste memorandumuri/acorduri de regulă nu au statut de tratat internațional guvernat de normele dreptului internațional, dar reprezintă niște declarații de intenții care nu stabilesc drepturi și obligații juridice pentru părți. De exemplu, în anul 2017 BNM a semnat un <u>memorandum de înțelegere cu Banca pentru Comerț și Dezvoltare a Mării Negre</u>. Documentul respectiv prevede crearea cadrului necesar pentru facilitarea colaborării între părți și extinderea asistenței tehnice în domeniul bancar. De asemenea, memorandumul oferă noi oportunități de atragere a expertizei internaționale în domeniul de interes sporit pentru BNM din partea țărilor din regiunea Mării Negre. În această ordine de idei, mai menționăm că <u>Regulamentul privind mecanismul de încheiere, aplicare și încetare a tratatelor internaționale</u>, aprobat prin <u>Hotărârea Guvernului nr. 442/2015</u> reglementează noțiunea de document care nu constituie tratat internațional (a se vedea punctele 7, 8, 10 din Regulamentul respectiv).</p> <p>Referitor la remarca „participările în cadrul organizațiilor internaționale de profil (în temeiul actelor statutare la care RM a devenit parte) necesită a fi coordonate cu autoritățile publice centrale de specialitate”, nu este clar dacă prin noțiunea „participări” se are în vedere orice dialog, interacțiune sau cooperare a BNM cu aceste organizații internaționale, chiar și la nivel tehnic (de ex. privind subiecte care vizează exclusiv domeniul de competență al BNM, cum ar fi politica monetară, supraveghere bancară etc.) sau se au în vedere participările care presupun asumarea unor angajamente (inclusiv financiare) la nivelul Republicii Moldova sau din partea/numele Republicii Moldova, ori alte situații care reclamă o coordonare cu</p>

		<p>autoritățile publice centrale de specialitate. Mai menționăm, de exemplu, că Guvernatorul BNM deține calitatea de Guvernator din partea Republicii Moldova în cadrul Consiliului Guvernatorilor Fondului Monetar Internațional (FMI) și această calitate presupune și un dialog/cooperare regulată dintre BNM și FMI pe subiecte care țin de competența BNM, totuși, nu orice interacțiune dintre BNM și FMI este coordonată de fiecare dată cu autoritățile publice centrale de specialitate, de exemplu, cu MAEIE, Ministerul Finanțelor sau altă autoritate. Însă, atunci când în cadrul dialogului dintre BNM și organizațiile internaționale este necesar de a comunica o poziție coordonată la nivel național, BNM se adresează cu solicitări către aceste autorități. Unul din cele mai recente exemple care confirmă această abordare este transmiterea de către BNM în lunile noiembrie și decembrie 2023 a 2 scrisori către Ministerul Finanțelor, MAEIE și alte autorități naționale privind Cea de-a 16-a Revizuire Generală a Cotelor FMI, care vizează și suma de subscripție Republicii Moldova la FMI.</p> <p>Totodată, ținem să precizăm că prevederile art. 7 din Legea nr. 548/1995 nu se vor aplica în mod independent și separat de prevederile Legii nr. 595/1999, ci în corelare cu dispozițiile acesteia. Astfel, în cazul în care participarea sau cooperarea cu o organizație internațională va implica încheierea unui tratat internațional, vor fi aplicabile cerințele prevăzute de Legea nr. 595/1999.</p>
38.	Conform anexei nr. 1 la Legea nr. 100/2017, în compartimentul 3 al notei informative, urmează a fi indicat dacă modificările rezultă din angajamentele asumate de Republica Moldova în baza acordurilor bilaterale cu Uniunea Europeană, dar și mențiunea privind elaborarea tabelului de concordanță.	Se acceptă.
39.	În conformitate cu pct. 12, subpct. 4), lit. a) din Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1171 din 28.II.2018 (în continuare: Regulament), proiectul examinat, fiind un act normativ care are ca scop armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, urmează să conțină în mod obligatoriu clauza de armonizare, care indică gradul de transpunere a legislației Uniunii Europene.	Se acceptă.
40.	Totodată, cu referire la tabelul de concordanță, se consideră utile următoarele ajustări, conform anexei nr. 3 la Regulament: în compartimentul 1 urmează a fi inclusă cea mai recentă modificare a Directivei 2013/36/UE, în compartimentul 3, gradul general de compatibilitate urmează a fi ajustat conform pct. 35 din Regulament, ținând cont de faptul că prevederile proiectului actului normativ național nu transpun prevederile actului Uniunii Europene în totalitate; în compartimentul 5 urmează a fi menționate articolele, alineatele, paragrafele etc. ale proiectului de act normativ național, care corespund și transpun dispozițiile actului Uniunii Europene; în compartimentul 6, calificativele de compatibilitate urmează a fi ajustate conform prevederilor pct. 35 din Regulament; în compartimentul 8 urmează a fi indicate termenii preconizați pentru realizarea transpunerii integrale a actului Uniunii Europene și proiectele de acte normative care vor înlătura diferențele de compatibilitate constatate.	Se acceptă. Tabelul de concordanță a fost ajustat potrivit recomandărilor Centrului de Armonizare a Legislației.
11. Agenția Națională de Soluționare a Contestațiilor		
41.	Agencia Națională pentru Soluționarea Contestațiilor a examinat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (consolidarea	

	<p>cadrului de activitate al Băncii Naționale a Moldovei), (număr unic 988/MF/BNM/2023), potrivit competenței funcționale, referitor la Art. IX din proiect, în ceea ce privește propunerile de modificare a Legii privind achizițiile publice, nr.131/2015, comunică următoarele.</p> <p>- la pct.1. „La articolul 5 alin. (1) litera g), după cuvintele „consultanță juridică și financiară” se completează cu textul „sau auditul extern al dărilor de seamă financiare anuale, conturilor și registrelor Băncii Naționale a Moldovei”, iar textul „ , auditul extern al dărilor de seamă financiare anuale, conturilor și registrelor Băncii Naționale a Moldovei” se exclude”, se reformulează conținutul excepției ce vizează activitatea Băncii Naționale a Moldovei în scopul coerenței și evitării interpretărilor ambigui.</p> <p>- la pct. 2. „La articolul 56 alineatul (6), textul ”alin.(1)-(5)” se substituie cu textul ”alin.(5)”, prin modificarea propusă se elimină o eroare/trimitere defectuoasă, care este un impediment în aplicarea corectă a prevederilor legislative privind procedura de negociere fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare.</p> <p>În contextul celor menționate, Agenția nu are obiecții la proiectul prenotat.</p>	
12. Consiliul Concurenței		
42.	<p>Plenul Consiliului Concurenței, în cadrul ședinței din 14 decembrie 2023, a examinat în temeiul prevederilor art. 39 lit. c) și art. 41 alin. (1) lit. d) ale Legii concurenței nr. 183/2012, proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (consolidarea cadrului de activitate al Băncii Naționale a Moldovei) (număr unic 988/MF/BNM/2023) și, în limitele competenței sale, comunică despre lipsa propunerilor și obiecțiilor pe marginea acestuia.</p>	
13. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale		
43.	<p>Cu referire la Art.XX alin.(2), ce vizează de facto derogări de la momentul general al intrării în vigoare a legii, aflată la etapa de proiect, care este data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, obiectăm asupra stabilirii retroactive a momentului de intrare în vigoare a prevederilor de la Art.I pct.10 (în partea ce ține de completarea Legii nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei cu articolul 21²) și de la Art.III – data de 1 iulie 2023.</p> <p>Potrivit art.7 alin.(1) și (2) din Codul civil al Republicii Moldova nr.1107/2002: „Legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare. Legea nouă este aplicabilă situațiilor juridice în curs de realizare la data intrării sale în vigoare”. Indiscutabil, regula neretroactivității legii se bazează în primul rând pe dezideratul asigurării drepturilor omului și siguranța raporturilor juridice. La aplicarea acesteia se va avea în vedere criteriul temporal – raport juridic trecut, prezent sau viitor, precum și criteriul de stare al raportului juridic – consumat, în execuție sau planificat. Retroactivitatea legii nu poate fi aplicată pentru înrăutățirea situației individului, dar poate fi aplicată pentru îmbunătățire. Totuși, legiuitorul urmează a evita asemenea ingerințe, păstrând regula neretroactivității. Totodată afirmând aceste lucruri, ne conducem și de alte elemente ale securității juridice: previzibilitatea, accesibilitatea și interpretarea unitară a legii. Or, legea retroactivă a priori nu poate fi previzibilă, din simplul motiv că nu a existat la momentul apariției raportului juridic. În egală măsură, o lege retroactivă va afecta substanțial regulile de accesibilitate și interpretare unitară a legii sub aspectul inexistenței sale la etapa planificării actului juridic și asumării</p>	Se acceptă.

	<p>eventualelor consecințe. Astfel, doar primate și aplicate în complex aceste elemente, se asigură siguranța raporturilor juridice.</p> <p>În context, este inadmisibilă stabilirea normelor regulatorii referitoare la plățile de supraveghere percepute de Banca Națională a Moldovei și a integrării actelor emise de Banca Națională a Moldovei privind perceperea plății de supraveghere și penalităților în categoria documentelor executorii care necesită a fi executate conform prevederilor Codului de executare, cu efect retroactiv, la data de 1 iulie 2023.</p> <p>Nu în ultimul rând, în conținutul notei informative urmează fi reflectate argumentele care au determinat inițierea unor astfel de propuneri legislative (supuse dezbaterii prin prezentul aviz) și care vor intra în vigoare la data de 1 iulie 2023, or nota informativă permite identificarea voinței autorității publice care a elaborat proiectul de act normativ respectiv.</p>	
14. Ministerul Justiției		
44.	<p>Cu referire la pct. 2, ce vizează completarea art. 5 cu un nou alin. (1^a), considerăm că aceste norme sunt excedente și urmează a fi excluse, deoarece nemijlocit art. 81 din Codul administrativ al Republicii Moldova prevede faptul că</p> <p>„în cazul în care actul administrativ individual al autorității publice depinde de un act, o operațiune preliminară sau de un raport juridic care trebuie constatat de o altă autoritate publică ori formează obiectul unei alte proceduri administrative sau judiciare pendinte, autoritatea publică suspendă procedura administrativă până la emiterea actului administrativ respectiv, efectuarea operațiunii administrative respective sau până la emiterea unei hotărâri judecătorești definitive. Totodată, suspendarea se comunică participantului de către autoritatea publică/ persoana care conduce procedura.”.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>În cadrul activității sale administrative, BNM solicită opinii nu doar de la autorități publice, dar și de la entități din alte state (cu atribuții de supraveghere a sectorului financiar) care au statut de societăți comerciale (în privința cărora aplicarea calificativului de „autoritate publică” este discutabilă), precum și de la entități din țară (cum ar fi Comitetul Național de Stabilitate Financiară, instituit conform Legii nr. 209/2018) care nu au statut de persoană juridică.</p> <p>Prevederea respectivă se propune a fi inclusă la art. 11 alin. (3^b) din Legea nr. 548/1995.</p>
45.	<p>Adițional, considerăm oportună revizuirea modificărilor propuse pentru art. 5 alin. (5), astfel încât Banca Națională să poată hotărî adoptarea unor măsuri de stabilitate financiară, începând de la data intrării în vigoare, care reprezintă data publicării deciziei în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, dar nu la data publicării pe pagina web al BNM. Publicarea pe pagina web a BNM este doar o formă în plus de aducere la cunoștință publică a actelor. Mai mult ca atât, având în vedere că autorul propune completarea art. 5 cu un nou alin. (5^a) potrivit căreia actele Băncii Naționale prin care sunt aprobate măsurile de stabilitate financiară se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, propunerea expusă mai sus este una necesară și oportună.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Având în vedere situațiile de criză financiară sistemică sau de pericol a apariției unei astfel de crize, adoptarea unor hotărâri de aplicare a măsurilor de stabilitate financiară trebuie să se efectueze cu maximă celeritate. Aceste măsuri de stabilitate financiară pot fi adoptate fie prin act normativ, în cazul în care stabilește anumite obligații generale și impersonale aplicabile sectorului financiar sau unui subsector a acestuia, fie prin act administrativ individual, în cazul în care vizează una sau câteva entități supravegheate. În proiectul de lege se propune ca în ambele cazuri, intrarea în vigoare și aducerea la cunoștință a măsurilor respective (inclusiv cerința de publicare în cazul actului normativ și cerința de comunicare entității vizate în cazul actului administrativ individual) să se considere realizată prin publicarea acestor hotărâri pe pagina web a BNM, cu titlu de normă specială, care derogă de la regimul general de aducere la cunoștință a actelor autorității publice. Remarcăm, că art. 56 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 distinge și alte surse de publicare a actelor normative: „Actele normative se publică, în condițiile legii, în Registrul de stat al actelor juridice, precum și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau, după caz, în <u>monitoarele oficiale ale raioanelor, municipiilor și ale unităților teritoriale autonome cu statut juridic special</u> ori în Registrul actelor locale.”, esențial fiind faptul publicării actului normativ.</p>
46.	<p>Potrivit pct. 6, se abrogă alin. (2) de la art. 11, respectiv în conformitate cu această norma juridică „Actele normative ale Băncii Naționale, care sunt obligatorii pentru băncile și pentru alte persoane juridice și fizice, se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și intră</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>La articolul 11, alineatul (2), textul „în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și intră în vigoare fie la data publicării lor, fie la o altă dată prevăzută în textul actului respectiv, cu</p>

<p>în vigoare fie la data publicării lor, fie la o altă dată prevăzută în textul actului respectiv, cu condiția informării publicului.”</p> <p>În acest sens, considerăm oportună punctarea faptului că actele normative expuse la art. 11 alin. (2) din Legea nr. 548/1995 nu țin de obiectul actelor Băncii Naționale expuse la art. 5 și art. 52 care vizează în special măsurile de stabilizare financiară și instrumente de politici macroprudențiale. În acest sens, nu considerăm judicioasă abrogarea alin. (2) de la art. 11, deoarece această normă vizează nemijlocit toate actele normative ale Băncii Naționale care sunt emise/aprobate în vederea îndeplinirii atribuțiilor stabilite de lege.</p> <p>Totodată, propunerea de abrogare a alin. (2) contravine atât art. 1 alin. (1) din Legea nr. 173/1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale, conform căreia „actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova”, cât și art. 56 alin. (1) și (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative potrivit căreia „actele normative se publică, în condițiile legii, în Registrul de stat al actelor juridice, precum și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova”. La fel, în speță, reliefăm incidența următoarelor articole din Constituția Republicii Moldova: art. 23 „Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle”, art. 26 „Dreptul la apărare” și art. 34 alin. (2) „Dreptul la informație”.</p> <p>Astfel, cu titlu de exemplu, menționăm că la nivelul Uniunii Europene, Regulamentul Uniunii Europene nr. 1024/2013 al Consiliului de conferire a unor atribuții specifice Băncii Centrale Europene în ceea ce privește politicile legate de supravegherea prudențială a instituțiilor de credit, sbp. (54) și (58), prevede faptul că „În ceea ce privește procedurile sale decizionale, Banca Centrală Europeană ar trebui să se supună normelor și principiilor generale ale Uniunii referitoare la un proces echitabil și la transparență. La fel, în acțiunile sale, Banca Centrală Europeană ar trebui să respecte principiul procesului echitabil și al transparenței.”</p> <p>Sub acest aspect se vor revizui și modificările propuse pentru alin. (3³) de la art. 11.</p>	<p>condiția informării publicului” se substituie cu textul „în conformitate cu Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.”</p>
<p>47. - La alin. (3⁴), ținem să menționăm că respectiva prevedere urmează să se conformeze art. 94 din Codul administrativ, care la alin. (1) statuează că „Înainte de emiterea unui act administrativ individual defavorabil pentru un participant sau înainte de respingerea unui act administrativ individual favorabil, participantul are dreptul să fie audiat în legătură cu faptele și circumstanțele relevante pentru actul ce urmează a fi emis.”</p> <p>Adițional, considerăm oportună excluderea textului „Procedura administrativă se suspendă de la data expedierii notificării către participant până la data prezentării opiniei acestuia sau până la data expirării termenului de prezentare a opiniei în cazul în care opinia nu a fost prezentată în termen”, deoarece este excident și în mare parte reflectă prevederile art. 81 alin. (1) din Codul administrativ al Republicii Moldova potrivit cărora „În cazul în care actul administrativ individual al autorității publice depinde de un act, o operațiune preliminară sau de un raport juridic care trebuie constatat de o altă autoritate publică ori formează obiectul unei alte proceduri administrative sau judiciare pendinte, autoritatea publică suspendă procedura administrativă până la emiterea actului administrativ respectiv, efectuarea operațiunii administrative respective”</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Redacția propusă la art. 11 alin. (3⁴) corespunde prevederilor art. 94 din Codul administrativ, or, decizia, prin care se dispune respingerea emiterii unui act administrativ individual favorabil, tot este un act administrativ individual defavorabil pentru participant.</p> <p>Considerăm oportună menținerea textului „Procedura administrativă se suspendă de la data expedierii notificării către participant până la data prezentării opiniei acestuia sau până la data expirării termenului de prezentare a opiniei în cazul în care opinia nu a fost prezentată în termen” pentru a exclude orice dubiu cu privire la posibilitatea sau inadmisibilitatea suspendării procedurii pe durata prezentării de către participant a opiniei/informațiilor solicitate, or, în cazul dat, art. 81 alin. (1) din Codul administrativ este irelevant, iar la aplicarea art. 81 alin. (2) din Codul administrativ urmează a se aprecia de la caz la caz dacă emiterea actului administrativ depinde sau nu depinde de actul/opinia/informațiile solicitate de la participant.</p>
<p>48. - Potrivit modificărilor propuse pentru alin. (3⁶) de la art. 11, „dacă este necesară adoptarea urgentă a unei decizii pentru a preveni prejudicii semnificative în sistemul financiar Banca Națională poate adopta un act administrativ individual defavorabil pentru participantul la procedura administrativă, fără a i se propune acesteia prezentarea opiniei”.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Art. 11 alin. (3⁶) preia (într-o formă adaptată la particularitățile domeniului de activitate al BNM) prevederile art. 95 alin. (2) din Codul administrativ („Audierea nu este necesară în cazul emiterii unui act de urgență datorită interesului public și riscului major ce l-ar</p>

<p>Ținem să menționăm că, calificarea prealabilă, de către Banca Națională, până la adoptarea unei decizii, că va adopta „un act individual defavorabil” pentru participantul la procedura administrativă și în acest context, îi va îngădi dreptul de a prezenta opinia scrisă este contrară principiului egalității de tratament în conformitate cu art. 23 din Codul administrativ, potrivit căreia autoritățile publice trebuie să trateze în mod egal persoanele aflate în situații similare, și a principiului comprehensibilității și transparența acțiunilor autorităților publice în conformitate cu art. 32 din Codul administrativ, potrivit căreia autoritățile publice trebuie să asigure participarea neîngrădită la procedura administrativă a persoanelor interesate. Reieșind din cele expuse mai sus, propunem excluderea prevederilor în cauză în vederea protejării drepturilor participantului procedurii administrative împotriva unor eventuale acțiuni abuzive de către Banca Națională, prin evitarea convingerii că persoana împotriva căreia se exercită o activitate administrativă este vinovată fără o analiză/decizie prealabilă. Totodată, urmează fi revizuit textul „Banca Națională verifică decizia pornind de la argumentele expuse în opinia participantului și o poate confirma, modifica, revoca sau înlocui cu o nouă decizie.”, în conformitate cu Capitolul IV „Anularea și încetarea efectelor juridice ale actelor administrative individuale” din Titlul III din Codul administrativ, potrivit căruia autoritatea publică poate să retragă, revoce sau anuleze actele sale administrative individuale.</p>	<p>presupune neemiterea. În acest caz, audierea trebuie realizată și consemnată într-un proces-verbal în cel mult 5 zile de la emiterea actului. Dacă în urma audierii se consideră că actul trebuie modificat și acest lucru este posibil, actul se modifică cu luarea în considerare a audierii sau declarației participantului. Audierea ulterioară poate fi realizată și cu ocazia soluționării cererii prealabile, dacă aceasta a fost înaintată.”).</p> <p>Textul „Banca Națională poate emite un act administrativ individual defavorabil pentru participantul la procedura administrativă fără a i se propune acestuia prezentarea opiniei” nu urmează a fi interpretat în sensul că BNM poate emite doar acte administrative defavorabile. BNM poate lua fie o decizie favorabilă, fie una defavorabilă, dar atragem atenția că potrivit art. 94 și 95 alin. (1) din Codul administrativ, în cazul deciziilor favorabile, audierea nu este obligatorie. Finalitatea prevederii este de a stabili că, în cazul în care BNM va decide să emită un act defavorabil, BNM nu trebuie să solicite opinia participantului în vederea desfășurării audierii scrise, similar prevederilor art. 95 alin. (2) din Codul administrativ.</p> <p>Textul „Banca Națională verifică decizia pornind de la argumentele expuse în opinia participantului și o poate confirma, modifica, revoca sau înlocui cu o nouă decizie.” s-a substituit cu textul „Banca Națională verifică actul emis pornind de la argumentele expuse în opinia participantului și îl poate menține, modifica, revoca sau emite un nou act.”</p>
<p>49. Adițional, considerăm că art. 11 alin. (3⁸) din proiect, potrivit căreia „Prevederile Codului administrativ se aplică în activitatea administrativă a Băncii Naționale doar în măsura în care nu contravin normelor stabilite de prezenta lege”, menționăm că această reglementare este contrară principiilor și scopului reflectat în Codul administrativ, în special prevederii de la art. 2 alin. (2), care permit de principiu ca reguli specifice precum cele din domeniul financiar bancar să fie reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile Codului administrativ, numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor Codului administrativ. Astfel, comunicăm că Codul administrativ reprezintă cadrul juridic principal care asigură reglementarea raporturilor administrative la înfăptuirea activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, și mai apoi vin în aplicare actele normative din domeniul financiar-bancar care pot consacra anumite derogări datorită specificului domeniului, însă numai dacă acest fapt este necesar și nu contravine principiilor Codului administrativ precum: eficiența; proporționalitatea; securitatea raporturilor juridice; motivarea; comprehensibilitatea și transparența acțiunilor autorităților publice; comunicarea; cooperarea; răspunderea.</p> <p>Obiecție valabilă și pentru Art. VIII – Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică; Art. X - Legea nr. 232/2016 privind redresarea și rezoluțiunea băncilor; Pct. 2 de la Art. XII – Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Alin. (3⁸) este revizuit. În acest sens, au fost excluse prevederile corespunzătoare de la art. VI, VIII, X și XII.</p>
<p>50. La fel, propunerea de completare a art. 11 cu alin. (4¹) (neaplicarea, în privința procedurilor administrative ale BNM vizate la alin. (4¹), a normei de la art. 44 alin. (3) din Codul administrativ) se consideră nejustificată și contrară principiilor dreptului administrativ. Or, neatragera în procedură administrativă va determina încălcarea drepturilor altor persoane. Mai mult ca atât, atragerea acestor persoane se va putea face în procedura contenciosului</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Potrivit art. 44 alin. (1) din Codul administrativ, participanți la procedura administrativă sînt: autoritatea publică, orice persoană fizică și juridică care a solicitat inițierea procedurii <u>sau în</u> <u>privința</u> <u>căreia</u> <u>procedura</u> <u>a</u> <u>fost</u> <u>inițiată</u>, precum și orice altă persoană atrasă de autoritatea publică în procedura administrativă.</p>

	<p>administrativ. Această normă este de natură să extindă nejustificat activitatea administrativă a Băncii Naționale și să încalce drepturi fundamentale ale subiecților vizați.</p>	<p>Astfel, în cazul procedurilor de retragere a licenței băncilor, prestatorilor de servicii de plată nebankari, societăților de asigurare sau de reasigurare, vor participa doar banca, prestatorul de servicii de plată nebankar sau societatea de asigurare sau de reasigurare.</p> <p>În partea ce ține de art. 44 alin. (3) din Codul administrativ, acesta este expus într-o redacție extensivă („Autoritatea publică este obligată să atragă în procedura administrativă, din oficiu sau la cerere, persoanele ale căror drepturi pot fi afectate prin procedura administrativă”). În cazul procedurii de retragere a licenței, persoane care pot fi afectate de procedură ar fi toți acționarii și clienții băncii (cel puțin toți deponenții), ai prestatorului de servicii de plată nebankar sau ai societății de asigurare/reasigurare, iar atragerea tuturor acestor persoane în procedura administrativă de retragere a licenței ar face imposibilă finalizarea ordonată a acestei proceduri administrative și ar încălca în mod evident principiul de eficiență a procedurii administrative, statuat la art. 28 din Codul administrativ.</p>
51.	<p>- Cu referire la completarea cu alin. (5) de la art. 11, comunicăm că formulările precum „desfășurarea procedurii administrative în condițiile stabilite de legislație” ar putea determina apariția unor situații de incoerență și instabilitate în raport cu persoanele vizate, contrare principiului securității raporturilor juridice în componenta sa referitoare la claritatea și previzibilitatea actelor normative. Astfel, considerăm necesar ca autorul proiectului să facă referire nemijlocit la actele normative relevante cazului (Codul administrativ Republicii Moldova).</p>	<p>Comentariu. Propunerea de completare a art. 11 alin. (5) a fost exclusă din proiectul de lege.</p>
52.	<p>Potrivit propunerii de completare a art.11 cu alin. (12) „Articolul 171 alin. (4) din <i>Codul administrativ</i>, în partea în care prevede executarea actului administrativ individual după soluționarea cererii de suspendare a executării actului, nu se aplică în cazul depunerii unei cereri de suspendare a executării unui act al Băncii Naționale a Moldovei.”, menționăm că, alineatul în cauză este în contradicție cu propunerea de completare a art. 11 cu alin. (13) și în acest sens nu poate fi acceptat, or, art. 11¹ alin. (3) din <i>Legea nr. 548/1995</i> se referă nemijlocit la competența instanței de judecată de a suspenda executarea actelor Băncii Naționale a Moldovei în cazul în care sunt întrunite condițiile expuse în acest articol, și în acest sens nu poate fi aplicabil de către Banca Națională în cadrul procedurii administrative. În acest sens, potrivit raționamentului art. 171 alin. (4) din <i>Codul administrativ</i> în coroborare cu art. 11¹ alin. (3) din <i>Legea nr. 548/1995</i>, suspendarea executării actelor administrative emise de Banca Națională se realizează doar de către instanța de judecată în baza condițiilor art. 11¹ din <i>Legea nr. 548/1995</i> și a <i>Codului administrativ</i>. Drept urmare, considerăm oportună excluderea alin. (12) și (13).</p>	<p>Nu se acceptă. Potrivit art. 171 alin. (4) din Codul administrativ, dacă se depune o cerere de suspendare a executării actului administrativ individual, acesta poate fi executat doar după soluționarea cererii respective. Adică, faptul depunerii cererii de suspendare a actului individual are ca efect suspendarea executării actului administrativ individual.</p> <p>Alin. (12), propus pentru completarea art. 11 din <i>Legea nr. 548/1995</i>, are ca scop excluderea survenirii de drept a efectului de suspendare a executării actului individual odată cu depunerea cererii de suspendare a executării actului individual. Potrivit alin. (12) și (13), propuse pentru completarea art. 11 din <i>Legea nr. 548/1995</i>, suspendarea executării actului administrativ individual, <u>la etapa examinării cererii prealabile de către BNM</u> (dar nu la etapa de examinare în instanța de contencios administrativ), va avea loc doar în baza deciziei BNM, iar depunerea cererii de suspendare de către participant nu va afecta caracterul executoriu al actului administrativ individual.</p> <p>Art. 11¹ se aplică în cadrul procedurii de contencios administrativ, dar nu și cu privire la etapa examinării cererii prealabile de către BNM. Alin. (13) precizează că la etapa examinării cererii prealabile, BNM poate lua decizia de suspendare a executării actului, evaluând întrunirea condițiilor prevăzute la art. 11¹ alin. (3).</p>
53.	<p>Adițional, în conformitate cu propunerea de completare cu alin. (14) a art. 11 „Recursul declarat împotriva hotărârilor judecătorești definitive privind încasarea mijloacelor bănești din contul Băncii Naționale suspendă executarea hotărârii judecătorești”, relevăm că nota informativă la proiect nu conține argumente care ar explica necesitatea unor asemenea prevederi aplicabile hotărârilor judecătorești definitive privind încasarea mijloacelor bănești din contul Băncii Naționale. În acest sens, nu este clară necesitatea și raționamentul unor asemenea propuneri în proiectul de lege, având în vedere că Codul de procedură civilă al Republicii Moldova la art. 435 alin. (1) exemplifică situațiile în care este posibil efectul suspensiv al recursului „Recursul suspendă executarea hotărârii în cazul strămutării de</p>	<p>Nu se acceptă. În Nota informativă aferentă proiectului de lege (pag. 15) se menționează „<i>Curtea Constituțională recomandă ca efectul suspensiv al recursului să nu fie condiționat de depunerea unei cauțiuni în cazul în care recurentul este persoană juridică de drept public. În acest context, în scopul transunerii integrale a recomandării Curții Constituționale (expuse în Adresa nr. PCC-01/80g din 17.11.2016), considerăm justificată completarea Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei astfel încât suspendarea executării hotărârilor judecătorești definitive privind executarea pretențiilor pecuniare să intervină și în cazul în care recurentul este BNM, care nu este finanțată din componentele bugetului public</i>”</p>

	hotare, distrugerii de plantații și semănături, demolării de construcții sau de orice bun imobil, dezafectării incontestabile a mijloacelor bănești din contul bugetelor componente ale bugetului public național și din contul autorităților/instituțiilor bugetare, precum și în alte cazuri prevăzute de lege.”	național.”. Respectiv, efectul suspensiv al recursului ar urma să fie reglementat și în beneficiul BNM care este persoană juridică de drept public, dar care nu este finanțată din componentele bugetului public național.
54.	Cu referire la pct. 7, precizăm că nu susținem prevederea la alin. (8) cu care se propune a fi completat art. 11 ¹ , în conformitate cu care prevederile articolului 214 alin. (1) – (4) și (6) – (7) din <i>Codul administrativ</i> nu se aplică suspendării executării actelor Băncii Naționale în instanța de contencios administrativ. Efectul nemijlocit al acestei completări va fi acela că instituția suspendării actelor administrative individuale cu referire la actele Băncii Naționale <i>de facto</i> va fi inaplicabilă, ceea ce contravine voinței legiuitorului cu ocazia edictării normei de la art. 214 alin. (8) din <i>Codul administrativ</i> . Prin urmare, opinăm că trebuie păstrată în continuare excepția de la regula posibilității suspendării actelor administrative individuale doar pentru acele categorii de acte ale Băncii Naționale care sunt enumerate expres în cuprinsul art. 214 alin. (8) din <i>Codul administrativ</i> la momentul de față, sau după necesitate de extins această listă a actelor administrative individuale, cu prezentarea argumentării relevante și pertinente, pentru fiecare act administrativ individual, privind necesitatea derogării de la instituția suspendării executării actelor administrative individuale contestate prevăzută de <i>Codul administrativ al Republicii Moldova</i> .	Nu se acceptă. Semnalăm, că în privința actelor administrative individuale emise de BNM, care nu se încadrează în categoria celor prevăzute la art. 11 ¹ alin. (1) din Legea nr. 548/1995, se vor aplica prevederile art. 11 ¹ alin. (2)-(7) din Legea nr. 548/1995, care stabilesc condițiile în care poate fi suspendat un act emis de BNM (altul decât cel prevăzut la art. 11 ¹ alin. (1)) și procedura de suspendare a actului emis de BNM în instanța de contencios administrativ. Astfel, nu poate fi susținută concluzia că „efectul nemijlocit al acestei completări va fi acela că instituția suspendării actelor administrative individuale cu referire la actele Băncii Naționale <i>de facto</i> va fi inaplicabilă”, or, rămân aplicabile prevederile art. 11 ¹ din Legea nr. 548/1995, care stabilesc posibilitatea suspendării, în anumite condiții, a actelor administrative individuale emise de BNM, altele decât cele prevăzute la art. 11 ¹ alin. (1) din Legea nr. 548/1995. Respectiv, prevederea alin. (8), propus pentru completarea art. 11 ¹ din Legea nr. 548/1995 are ca scop evitarea conflictului de norme între prevederile art. 11 ¹ alin. (2)-(7) și cele din art. 214 din <i>Codul administrativ</i> .
55.	4. Cu referire la pct. 10, ce vizează completarea Legii nr. 548/1995 cu art. 21 ¹ , menționăm că la alin. (1) cuvântul „reglementărilor” urmează a fi substituit cu cuvântul „actelor normative”, potrivit terminologiei consacrate în Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative (obiecție valabilă pentru toate cazurile din proiect).	Se acceptă parțial. Anumite categorii de comisioane sunt stabilite prin reglementări interne ale BNM, iar altele sunt prevăzute în acte normative ale BNM (cum ar fi comisioane percepute de BNM în Sistemul automatizat de plăți interne, conform Hotărârii BNM nr. 180/2019). Deci, considerăm oportun de a menține termenul generic „reglementări”.
56.	Cu referire la prevederea de la pct. 11 din proiect, ce vizează completarea art. 25 din <i>Legea nr. 548/1995</i> cu alineatul (6) „Membrilor organelor de conducere și personalului Băncii Naționale cu atribuții de supraveghere le este interzisă deținerea cotelor de participare în capitalul social al entităților supravegheate, cu excepția entităților aflate în proces de lichidare.”, identificăm o neclaritate legată de excepția de la finalul normei – „cu excepția entităților aflate în proces de lichidare”, pentru care nu a fost identificată o justificare corespunzătoare în cuprinsul notei informative aferente proiectului transmis spre avizare, dar care nu se regăsește nici în recomandările internaționale referitoare la acest subiect de reglementare internă (Raportul de asistență tehnică al Fondului Monetar Internațional nr. 21/167 (iulie 2021): „The incompatibility rules for the NBM decision-makers. As part of the work on conflicts of interest, and as noted in the earlier section, NBM decision-makers and supervisory staff should not be permitted to have equity holdings in licensed banks.”). Reieșind din aceste considerente, atragem atenția autorului asupra necesității elucidării corespunzătoare a excepției date, cu prezentarea argumentelor de rigoare care ar justifica consacrarea acesteia.	Se acceptă. Semnalăm, că în Nota informativă aferentă proiectului de lege (pag. 4) este prevăzut, că „În același timp, având în vedere faptul că entitățile din perimetrul de supraveghere a BNM cu referire la care a fost inițiată procedura de lichidare nu reprezintă, stricto-sensu, entități supravegheate, precum și faptul că o eventuală înstrăinare a cotelor deținute în entitățile în proces de lichidare nu pare a fi realizabilă, fiind cont de procedura în care se află, proiectul precizează inaplicabilitatea prevederilor respective cu privire la aceste categorii de cote de participare.”. Excepția respectivă este stabilită reieșind din faptul, că, de facto, înstrăinarea cotei de participare într-o entitate în proces de lichidare silită ar fi extrem de dificilă, fiind problematic a se identifica ce persoană ar considera oportun să cumpere o cotă de participare la o entitate care este în proces de lichidare.
57.	6. Potrivit pct. 23, alin. (1) al art. 69 din Legea nr. 548/1995 este prezentat într-o nouă redacție, potrivit căreia „Banca Națională prezintă Parlamentului anual, până la data de 1 iunie, un raport, care să includă informația privind”. Atenționăm că, nota informativă nu	Se acceptă. Nota informativă a fost completată cu argumentele care justifică necesitatea modificării art. 69 alin. (1) din Legea nr. 548/1995.

	<p>prezintă argumente în privința necesității unei asemenea prevederi și nu este clar care este relația de cauzalitate cu scopul proiectului care a fost elaborat ca urmare a recomandărilor Fondului Monetar Internațional prezentate în Raportul nr. 21/167 din iunie 2021 „Republic of Moldova Technical Assistance Report – Country Governance Assessment și Raportul de asistență tehnică din octombrie 2021 „Moldova Financial Sector Stability Review”, or, prezentarea de către Banca Națională a Moldovei, Parlamentului, în ședință plenară, a rapoartelor (redacție care este în prezent în vigoare) nu ar putea în nici un mod influența independența și autonomia Băncii Naționale a Moldovei.</p>	
58.	<p>Cu referire la prevederile de la pct. 25 din proiect, în partea ce ține de completarea cu lit. f) a art. 71 alin. (2) din Legea nr. 548/1995, „(2) Prin derogare de la prevederile alineatului (1), Banca Națională poate: [...] f) să exercite drepturile și obligațiile cu privire la bunurile imobile deținute, inclusiv prin desfășurarea potrivit cadrului legal aplicabil a activităților de construcție, reconstrucție, restaurare, modernizare, consolidare extindere sau de demolare parțială ori totală în privința bunurilor imobile din domeniul public sau privat;”, opinăm că acestea sunt superflui în contextul în care la alin. (1) lit. b) al aceluiași articol (în redacția propusă în proiect) se precizează că „(1) Cu excepția cazurilor prevăzute de prezenta lege, Banca Națională nu poate: [...] b) să practice activități comerciale, cum ar fi: cumpărarea de valori mobiliare ale societăților comerciale din Republica Moldova, achiziționarea oricărui drept de proprietate de natură financiară, comercială, agricolă, industrială în oricare alte scopuri decât pentru exercitarea atribuțiilor și pentru necesitățile de funcționare a Băncii Naționale.”. Astfel, indirect, aceste două prevederi par a fi în dezacord una cu alta, motiv pentru care sugerăm autorului proiectului să opteze doar pentru una din aceste prevederi.</p>	<p>Nu se acceptă. Art. 71 alin. (1) lit. b) stabilește, într-o formulă generică, activitățile care nu pot fi desfășurate de BNM. Art. 71 alin. (2) lit. f), stabilește, că <u>prin derogare de la prevederile alin. (1)</u>, BNM poate să exercite drepturile și obligațiile cu privire la bunurile imobile deținute, inclusiv prin desfășurarea potrivit cadrului legal aplicabil a activităților de construcție, reconstrucție, restaurare, modernizare, consolidare extindere sau de demolare parțială ori totală în privința bunurilor imobile din domeniul public sau privat. Respectiv, nu există o contradicție între prevederile alin. (1) și (2) ale art. 71 din Legea nr. 548/1995, dispozițiile alin. (2) lit. f) având caracter de normă specială în raport cu dispozițiile alin. (1) lit. b). Considerăm necesar de a preciza activitățile respective ca fiind permise BNM, pentru a evita eventuale interpretări privind admisibilitatea sau inadmisibilitatea unor astfel de activități prin prisma prevederilor art. 71 alin. (1) lit. b).</p>
59.	<p>La pct. 28, ce vizează completarea Legii nr. 548/1995 cu art. 75¹, menționăm că la alin. (3) urmează a fi revizuite cuvintele „în timp util”, deoarece prezenta formulare nu este clară, or, potrivit art. 54 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 „a) conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație;”.</p> <p>Adițional, potrivit art. 75¹ alin. (5) „În sensul art. 69 alin. (1) din Codul administrativ, data emiterii deciziei cu privire la inițierea controlului se consideră data efectuării primei acțiuni procedurale.” urmează a fi exclusă. Norma, în redacția dată, lasă loc de aplicare abuzivă în raport cu subiectul supus controlului. Astfel, având o decizie scrisă de inițiere a unui control, Banca Națională (sau, în particular, un funcționar al Băncii Naționale) ar putea determina un comportament sau altul din partea subiectului supus controlului sub consecința demarării efective a controlului în cazul în care respectivul subiect nu va accepta comportamentul solicitat. Or, emiterea unei decizii de inițiere a controlului reprezintă un act administrativ de dispunere a inițierii unei proceduri administrative de control (dacă nu există o cerere). De asemenea, ar putea să existe situația când în dispoziția de inițiere a controlului să se indice o dată exactă pentru inițierea controlului, această dată fiind și data la care ar urma să se realizeze prima acțiune procedurală. Respectiv, având în vedere caracterul coruptibil al normei de la art. 75¹ alin. (5), se recomandă revizuirea acesteia.</p>	<p>Se acceptă. Sintagma „în timp util” se substituie cu sintagma „fără întârziere nejustificată”.</p> <p>Se acceptă. Având în vedere că controlul poate fi inițiat la o dată prevăzută în decizia de control, distinctă de data emiterii deciziei privind inițierea controlului, la art. 75/1 alin. (5) din Legea nr. 548/1995 se stabilește, că „Prin derogare de la art. 69 alin. (1) din Codul administrativ, controlul se consideră inițiat din data începerii controlului, prevăzută în decizia privind efectuarea controlului.”. Precizarea derogării de la art. 69 alin. (1) din Codul administrativ este necesară, pentru a se determina cu certitudine că procedura de control se va iniția odată cu data începerii controlului, indicată în decizia de control, dar nu odată cu prima acțiune procedurală a BNM (data emiterii deciziei de efectuare a controlului), după cum prevede art. 69 alin. (1) din Codul administrativ. Totodată, remarcăm, că nu sesizăm factori de coruptibilitate în contextul prevederii art. 75¹ alin. (5). În cazul în care se emite decizie de inițiere a controlului, aceasta se va pune în executare, personalul abilitat cu funcții de supraveghere din cadrul BNM neavând discreția de a anula, în mod arbitrar, această decizie de inițiere a controlului. Deci, din moment ce a fost emisă decizia de inițiere a controlului, este imposibilă oferirea persoanei supuse controlului a „beneficiului” de neinițiere efectivă a controlului.</p>

60.	<p>La Art. II, considerăm că completarea propusă se consideră nejudicioasă, or, potrivit art. 7¹ al Legii nr. 467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat „(1) Proprietar al sistemelor informaționale de stat este statul. (2) Proprietarul stabilește posesorii, deținătorii, administratorii tehnici și utilizatorii sistemelor informaționale de stat.”. Se atrage atenția că, sistemele informaționale ale Băncii Naționale sunt sisteme de stat la care proprietar este statul, care urmează a fi documentate corespunzător, dar și să fie elaborate astfel încât să se asigure compatibilitatea tehnică a lor. În prezent, nu există nici un cadru normativ care ar reglementa în mod special documentarea sistemelor informaționale ale Băncii Naționale. Totodată, având în vedere caracterul general al reglementărilor din <i>Legea nr. 467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat</i>, nu există nici o premisă sau argumentare pertinentă pentru a exclude aplicarea Legii nr. 467/2003 în privința resurselor informaționale ale Băncii Naționale.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Potrivit art. 1 alin. (2) din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, „Banca Națională este o persoană juridică publică autonomă și este responsabilă față de Parlament”.</p> <p>Conform art. 6 alin. (4) din Legea nr. 548/1995, „Banca Națională și membrii organelor de conducere ale acesteia sînt independenți în exercitarea atribuțiilor stabilite de prezenta lege și <u>nu pot solicita și nici accepta instrucțiuni de la autoritățile publice sau de la orice altă parte terță. Autoritățile publice, precum și orice alte părți terțe nu vor încerca să influențeze membrii organelor de conducere ale Băncii Naționale în exercitarea atribuțiilor lor.</u>”.</p> <p>Prevederile precitate consacră statutul autonom al BNM față de Guvern și față de alte autorități publice și responsabilitatea exclusivă a BNM față de Parlamentul R. Moldova.</p> <p>Modificările propuse sunt esențiale pentru alinierea legislației naționale la standardele UE, asigurând independența funcțională și juridică a BNM. Această independență este vitală pentru menținerea stabilității financiare și pentru evitarea ingerințelor externe care pot afecta deciziile de politică monetară și gestionarea resurselor informaționale, ingerințe care s-ar putea materializa în virtutea prevederilor Legii nr. 467/2003 (ex: art. 7⁶ alin.(3), art. 10 alin. (1), art. 19, art. 22, art. 23 alin. (2) și (5)).</p> <p>Excepția BNM de la aplicarea Legii nr. 467/2003 nu generează o lacună normativă, ci dimpotrivă, oferă BNM flexibilitatea necesară pentru a-și gestiona propriile sisteme informatice, în concordanță cu cerințele specifice și standardele internaționale. Aceasta permite BNM să răspundă rapid la schimbările tehnologice și să asigure un nivel înalt de securitate și confidențialitate a datelor, precum și reziliența sistemelor critice.</p> <p>Astfel, în exercitarea atribuțiilor sale, Comitetul Executiv al BNM a aprobat și implementat un cadru normativ complex, fundamentat pe cele mai înalte standarde și practici din domeniu. Acest cadru asigură că întregul proces de formare și utilizare a resurselor informaționale în cadrul BNM respectă toate principiile și standardele aplicabile în sectorul financiar-bancar.</p> <p>Printre altele, acest cadru acoperă în detaliu toate aspectele relevante ale gestionării proiectelor, inclusiv planificarea, efectuarea studiilor de fezabilitate și procedurile de aprobare și monitorizare a proiectelor. În sfera gestionării resurselor TIC, BNM adoptă un cadru intern solid, fundamentat pe principiile de guvernare COBIT și cele mai bune practici conform ITIL, care cuprinde toate fazele de dezvoltare, menținere și monitorizare eficientă a resurselor TIC. În domeniul securității informației și protecției cibernetice, BNM a implementat un cadru complex, bazat pe standardele ISO 27001, PCI-DSS, și altele. Aceste măsuri garantează un nivel ridicat de securitate pentru informații și o protecție adecvată împotriva amenințărilor cibernetice.</p> <p>Referitor la raporturile juridice în domeniul creării, administrării, mentenanței, dezvoltării și utilizării sistemelor informaționale, inclusiv drepturi, documentarea obligatorie a sistemelor și resurselor informaționale de stat menționăm faptul că BNM gestionează independent sistemele informaționale deținute și nu se bazează pe servicii externalizate către alte instituții ale statului.</p>
-----	--	---

		<p>Ținând cont de cele specificate considerăm că exceptarea BNM de la prevederile Legii nr.467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat nu va crea o lacună privind reglementarea și gestionarea infrastructurii informaționale BNM.</p> <p>În partea ce ține de raporturile dintre BNM și Guvern, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Instituția publică Agenția de Guvernare Electronică și Instituția publică Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică, menționăm faptul că BNM se află în conlucrare eficientă cu instituțiile menționate, conlucrarea fiind asigurată de prevederile altor legi, acordurile și contractele încheiate de către BNM și instituțiile respective date și nu de prevederile Legii nr.467/2003. Reafirmăm angajamentul BNM pentru o colaborare constructivă cu autoritățile relevante, în vederea asigurării unei abordări coerente și eficiente în domeniul informatizării.</p> <p>În acest context, obligațiile ce derivă din prevederile Legii nr. 467/2003 (obligația de conformare cu normele metodologice stabilite de Guvern cu privire la crearea și gestionarea sistemelor informaționale de stat (art. 7⁶ alin. (3)); obligația de conformare cu reglementările Guvernului în partea ce ține de securitatea, inclusiv cibernetică, a resurselor informaționale de stat (art. 10 alin. (1)); obligația de a se supune evaluării AGE conform art. 19; aprobarea exclusiv de către Guvern a oricărui sistem informațional creat de o autoritate publică, conform art. 22; obligația de conformare cu normele metodologice stabilite de AGE în materie de gestiune a sistemelor informaționale de stat, potrivit art. 23 alin. (2); obligația de a se supune monitorizării și auditului AGE în partea ce ține de gestiunea sistemelor informaționale de stat și securitatea cibernetică a acestora), în măsura în care stabilesc competența Guvernului și a AGE de a reglementa, aproba, evalua și monitoriza activitatea BNM de gestiune a sistemelor informaționale, subminează statutul autonom al BNM și afectează independența operațională a BNM în partea ce ține de gestiunea sistemelor informatice.</p>
61.	<p>La Art. X, este oportună revizuirea pct. 4, respectiv referințele la actele normative se vor expune ținând cont de prevederile art. 42 alin. (5) și art. 55 alin. (5) din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>, astfel încât la indicarea datei de adoptare a actului normativ să se indice numărul de ordine, ca element de identificare, la care să se adauge anul în care a fost adoptat, aprobat sau emis acesta, fiind despărțite de o bară „/”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
62.	<p>Cu referire la intervențiile propuse în cuprinsul <i>Legii nr. 121/2017 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice</i> (prin art. VI din proiect), remarcăm o depășire de către autorul proiectului a cadrului general de recomandări oferite de entitățile internaționale cu referire la acest aspect particular. Astfel, într-adevăr, prin pct. 26 din Safeguards Assessment Report al Fondului Monetar Internațional (din 09.09.2020) s-a stabilit că „In line with the principles of operational and budgetary autonomy, the NBM should be able to freely acquire and dispose of its moveable and immovable assets in the context of its mandate and operational needs. As a result of multiple laws applying to it, the NBM noted that there is uncertainty whether all its moveable and immovable assets are at its free disposal, or if they are alternatively subject to Government control under the public property regime. Notably, the legal right of the NBM to its headquarter building should be clarified as the possible Government control over the building could affect the NBM’s ability to effectively implement its mandate.”. Subliniem însă faptul că, aceste considerente sunt reținute exclusiv cu referire la Banca Națională și nu pot fi extrapolate în privința tuturor autorităților publice autonome existente în țară, fiecare dintre care are specificul său de activitate. Din aceste considerente, atragem atenția autorului proiectului asupra necesității revizuirii tuturor</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Semnalăm că prevederile privind regimul bunurilor au fost expuse doar cu privire la bunurile deținute de BNM (conform art. 70¹, propus pentru completarea Legii nr. 548/1995), iar în <i>Legea nr. 121/2007</i> și <i>Legea nr. 29/2018</i> s-a precizat caracterul special al prevederilor din <i>Legea nr. 548/1995</i>, fără a se interveni cu modificări privind regimul bunurilor deținute de alte autorități publice.</p> <p>Agencia Proprietății Publice a fost consultată cu privire la acest subiect: aceasta nu a comunicat obiecții conceptuale cu privire la prevederile propuse în proiectul de lege (a se vedea pag. 17 din prezenta sinteză).</p>

	<p>prevederilor din proiect (a se vedea în acest sens și prevederile de la art. XV din proiect, ce vizează modificarea <i>Legii nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice</i>), de asemenea pct. 21 și pct. 24 de la Art. I.</p> <p>În acest context, considerăm oportună expunerea pe acest subiect și a Agenției Proprietății Publice, ținând cont de funcțiile și atribuțiile în conformitate cu <i>Hotărârea Guvernului nr. 902/2017 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Proprietății Publice</i>.</p>	
63.	<p>La fel, în contextul prevederilor de la art. XII din proiect, remarcăm că prevederea de la pct. 16 prin care se propune completarea art. 41 alin. (5) din <i>Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor</i>, după prima propoziție, cu propoziția „Membrul consiliului băncii nu poate cumula calitatea de membru în consiliul băncii cu cea de salariat al băncii.” este superflua, în contextul în care ideea avută în vedere prin această completare este acoperită deja de prevederile existente ale art. 41 alin. (5) și poate fi dedusă din textul „În sensul prezentului articol, <u>a fi independent înseamnă că membrul consiliului băncii nu are nicio relație actuală sau anterioară recentă ori legături de orice natură cu banca, acționarii, deținătorii indirecti sau conducerea băncii, care ar putea să influențeze obiectivul și judecata echilibrată ale membrului și să reducă capacitatea acestuia de a lua decizii în mod independent.</u>” Așadar, propunem renunțarea la intervenția respectivă, ca fiind una de prisos.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Art. 41 alin. (5) actual se referă la 1/3 din membrii consiliului. Prevederea propusă spre completare urmează a fi aplicată în mod obligatoriu de către toți membrii consiliului.</p>
64.	<p>Cu referire la prevederea de la pct. 52 al art. XII din proiect, prin care se propun modificări în cuprinsul art. 144¹ alin. (1) lit. b) din <i>Legea nr. 202/2017</i>, care ar avea ca efect o schimbare de paradigmă în legătură cu subiectul reparării prejudiciului cauzat prin actul administrativ ilegal al Băncii Naționale a Moldovei sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri de către aceasta, care va putea fi solicitată (potrivit prevederilor din proiect) în termen de 30 de zile de la data la care a rămas irevocabilă hotărârea instanței de judecată prin care s-a anulat actul administrativ ilegal ori a fost soluționată cererea (comparativ cu situația actuală, când această reparare de prejudiciu poate fi solicitată într-un termen de 30 de zile de la data la care hotărârea instanței de judecată a rămas definitivă), precizăm că nu susținem intervențiile date. Astfel, comunicăm în acest context că recomandările internaționale care au servit ca temei de bază pentru elaborarea proiectului nu vin cu careva sugestii exprese în acest sens. Mai este necesar a se menționa și faptul că, soluția promovată prin această intervenție vine în contradicție directă cu principiile legale de bază în legătură cu caracterul obligatoriu al actelor judecătorești, care stabilesc dobândirea caracterului executoriu al actelor judecătorești de la momentul la care acestea sunt definitive (a se vedea în acest sens prevederile art. 16 alin. (1) din Codul de procedură civilă și ale art. 251 alin. (1) și (2) din Codul administrativ al Republicii Moldova). Pentru aceste considerente, sugerăm excluderea prevederii respective din proiect.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Prin modificarea propusă la art. 144¹ alin. (1) lit. b) din <i>Legea nr. 202/2017</i> nu se afectează efectul executoriu al hotărârii judecătorești: hotărârea judecătorească prin care se anulează actul administrativ dobândește efect executoriu din momentul în care devine definitivă. În proiectul de lege se precizează momentul de când hotărârea judecătorească va dobândi un alt efect decât efectul executoriu și anume efectul dobândirii dreptului de a pretinde repararea prejudiciului cauzat prin actul administrativ anulat, efect care poate surveni nu doar când hotărârea judecătorească de anulare a actului ilegal a devenit definitivă, dar și atunci când o astfel de hotărâre judecătorească devine irevocabilă.</p> <p>În acest sens, cu titlu de exemplu, remarcăm prevederile art. 6 lit. a) din <i>Legea nr. 1545/1998</i>, care stabilește că „<i>Dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul: a) devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare</i>”.</p> <p>Totodată, remarcăm, că în proiectul de lege pentru modificarea Codului administrativ (înregistrat în Parlament cu nr. 390/2023), se propune completarea Codului administrativ cu art. 60¹ („Repararea prejudiciilor cauzate prin activitate administrativă”), care la alin. (1) prevede: „Persoanele fizice sau juridice care se consideră vătămate într-un drept propriu prin activitate administrativă pot solicita repararea prejudiciilor în procedură prealabilă concomitent cu cererea depusă către autoritatea publică sau ulterior după soluționarea acțiunii în contencios administrativ prin hotărâre judecătorească irevocabilă.”.</p> <p>Menționarea hotărârii judecătorești irevocabile ca temei pentru exercitarea dreptului de a pretinde repararea prejudiciului prin acțiune distinctă de acțiunea de anulare a actului administrativ individual pare să fie determinată de faptul că doar hotărârea judecătorească irevocabilă dobândește efectul de prejudicialitate potrivit art. 123 alin. (2) din Codul de procedură civilă: „2) <i>Faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sint</i></p>

		<i>obligatorii pentru instanța care judecă cauza și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleași persoane.”.</i>
65.	La art. VII, ce vizează completarea art. 2 din <i>Legea nr. 229/2010 privind controlul financiar public intern</i> , se propune ca Banca Națională să fie exceptată de la prevederile <i>Legii nr. 229/2010</i> . Atenționăm că, exceptarea în cauză nu este argumentată, nu rezultă aparent din careva recomandări internaționale care au servit drept temei pentru elaborarea proiectului transmis la avizare și nu oferă previzibilitate în vederea asigurării atingerii obiectivelor Băncii Naționale, ca persoană juridică publică autonomă, prin economicitatea, eficacitatea și eficiența operațiunilor sale, conformitatea cu cadrul normativ și cu reglementările interne, siguranța și optimizarea activelor și a pasivelor, fiabilitatea și integritatea informației financiare și operaționale. Mai mult ca atât, comunicăm că prevederile <i>Legii nr. 229/2010</i> se aplică nemijlocit autorităților/instituțiilor bugetare, autorităților bugetare independente/autonome, autorităților/instituțiilor publice la autogestiune, fără careva derogări.	Nu se acceptă. Banca Națională a Moldovei este o autoritate publică autonomă care nu este finanțată din bugetul de stat sau din alte componente ale bugetului public național. Având în vedere că prevederile <i>Legii nr. 229/2010</i> (art. 5 alin. (1) lit. c) și alin. (2), art. 16 alin. (2), art. 23 alin. (2) lit. c) și g), art. 28, art. 29 lit. c) și d)) atribuie Ministerului Finanțelor rolul de coordonare și armonizare centralizată a controlului financiar public intern realizat de orice autoritate publică (inclusiv de BNM), precum și competențele de a reglementa modul de evaluare, raportare cu privire la sistemul de control intern și de întocmire a declarației de răspundere managerială, obligatoriu pentru aplicare de orice autoritate publică (inclusiv BNM), și de a evalua și monitoriza mecanismul de audit intern al oricărei autorități publice, sesizăm că <i>Legea nr. 229/2010</i> instituie premise legale care permit Ministerului Finanțelor de a influența, prin reglementările sale și prin mecanismele de evaluare și raportare, modul de efectuare atât a auditului intern, cât și a controlului financiar intern în cadrul Băncii Naționale. Un asemenea cadru de reglementare contravine art. 1 alin. (2) și art. 6 alin. (4) din <i>Legea nr. 548/1995</i> (care consacră statutul autonom al BNM) și subminează independența instituțională și financiară a BNM.
66.	Cu referire la Art. XX, la alin. (2), considerăm oportună substituirea cifrei „10” cu textul „(10)” potrivit normelor de tehnică legislativă. Totodată, urmează a fi revizuită data intrării în vigoare a prevederilor Art. 1 alin. (10), în partea ce ține de completarea <i>Legii nr. 548/1995</i> cu art. 21 ² și prevederile Art. III.	Se acceptă.
67.	La final, având în vedere că proiectul operează modificări la <i>Legea nr. 467/2003</i> cu privire la informatizare și resursele informaționale de stat, <i>Legea nr. 121/2007</i> privind administrarea și deetatizarea proprietății publice precum și <i>Legea achizițiilor publice nr. 131/2015</i> , considerăm oportună avizarea proiectului de către următoarele instituții: Ministerul Finanțelor, Agenția de Guvernare Electronică, Agenția Proprietății Publice și Agenția Achiziții Publice reieșind din competența și atribuțiile de bază ale acestora.	Se acceptă.
15. SRL „Paymaster” Runpay		
68.	Cu privire la art. I, pct. 10 prin care se completează <i>Legea nr. 548/1995</i> cu privire la Banca Națională a Moldovei cu articolele 21 ¹ și 21 ² și cu privire la pct. 31 prin care <i>Legea nominalizată</i> se completează cu Anexa, comunicăm că achitarea unei taxe în mărime de 5% din veniturile anuale din prestarea serviciilor de plată și emiterea de monedă electronică pentru serviciul Băncii Naționale de supraveghere va afecta grav situațiile financiare ale prestatorilor de servicii de plată nebankari. Prin intrarea în vigoare a normelor respective, prestatorii nebankari se vor regăsi în situația în care va trebui examinată amănunțit rentabilitatea funcționării în continuare a unei astfel de afaceri. Or, având în vedere că această plată este planificată a fi încasată nu din profitul net, ci din suma veniturilor (înainte de a deduce toate cheltuielile pentru desfășurarea acestui tip de activitate), afacerea are un risc foarte mare de a deveni neprofitabilă. În particular, comunicăm că pentru perioada curentă de raportare, profitul “Paymaster” SRL este de aproape 1-2% din valoarea venitului, adică, plătiind taxa de supraveghere în mărime de 5% din venit, creem o situație în care compania va fi în pierdere.	Comentariu Prevederile privind încasarea de la entitățile supravegheate a plăților de supraveghere au fost excluse din proiectul de lege.

	<p>Totodată, menționăm că în anul 2024 se preconizează introducerea unui nou sistem de plăți instante (IPS), care va schimba foarte mult condițiile pieței serviciilor de plată și, în consecință, structura veniturilor și profitului.</p> <p>În speța celor menționate supra, propunem revizuirea atât a metodei de calcul și a cumtumulului taxei pentru supraveghere din anexa cât și termenului de intrare în vigoare a acestor norme care nu trebuie să fie devreme de anul 2025.</p>	
16. Asociația Națională Centrală a Asociațiilor de Economii și Împrumut		
69.	<p>Luând cunoștință cu Proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (consolidarea cadrului de activitate al BNM), considerăm oportun să fie supuse revizuirii unele prevederi, și anume plățile de supraveghere care pot fi impuse prin acest proiect.</p> <p>În urma evoluării unor factori externi (scumpirile din anii 2021 - 2023 cauzate de pandemia COVID, majorarea prețurilor la resursele energetice, războiul din Ucraina și închiderea accesului la unele piețe de desfacere a producției) AEÎ, în rezultatul activității lor pe parcursul acestei perioade au înregistrat succese modeste la capitolul profitabilitate în raport cu alți participanți ai pieței de creditare. În acest sens, aplicarea plăților de supraveghere la nivelul propus de proiectul de lege ar descuraja membrii AEÎ să apeleze la serviciile pe care asociațiile le oferă în prezent, cât și va majora costurile la produsele de împrumut.</p> <p>La data de 30.09.2023 activele totale ale sectorului AEÎ constituiau 1 315,76 mln. lei, împrumuturile acordate – 1 168,68 mln. lei (88% din total active), capitalul propriu – 438,47 mln. lei, iar profitul net – 14,49 mln. lei. Veniturile din dobânzi au înregistrat valoarea de 215,68 mln. lei iar cheltuielile privind dobânzile – 80,36 mln. lei.</p> <p>Rentabilitatea activelor (ROA) anualizată pentru această perioadă a înregistrat valoarea de 1,47%, iar rentabilitatea capitalului propriu – de 4,41%. Acești indicatori trebuie să acopere minim rata inflației, care la data respectivă alcătuia 8,63% anual², dar totodată să genereze și o marjă care va duce la capitalizarea AEÎ conform cerințelor art. 4 al Legii 139/2007, care indică că profitul anual al AEÎ se direcționează, în primul rând spre conformarea cu cerința privind rezerva instituțională prevăzută în art. 33 al Legii menționate, apoi spre rezervele AEÎ, conform prevederilor actelor normative ale autorității de supraveghere.</p> <p>În cazul plății taxei de supraveghere aplicată AEÎ în valoare de 1 % de la valoarea medie anuală a activelor, conform prevederii Anexei din p. 31 a proiectului, acești indicatori se vor modifica după cum urmează:</p> <p>- Cheltuielile privind dobânzile vor constitui 93,51 mln. lei (creștere cu 16,37% de la valoarea inițială), profitul net se va diminua până la 1,34 mln. lei, adică cu 91% și va înregistra o scădere față de valoarea curentă, capitalul propriu (rezerva instituțională) se va diminua până la 425,31 mln. lei (-3%) față de valoarea actuală, iar ROA și ROE, vor înregistra respectiv: 0,14 și 0,41%, înrăutățind situația financiară a AEÎ-urilor.</p> <p>Tabelul de mai jos prezintă o evoluție simulată a indicatorilor financiari în cazul introducerii taxei de supraveghere de 1% de la valoarea medie a activelor, reieșind din datele raportate la 30.09.2023:</p>	<p>Comentariu</p> <p>Prevederile privind încasarea de la entitățile supravegheate a plăților de supraveghere au fost excluse din proiectul de lege.</p>

Indicatori	Fără aplicarea taxei de supraveghere	Cu aplicarea taxei de supraveghere de 1%	Cu aplicarea taxei de supraveghere de 1%, ajustat pentru a menține indicatorii actuali
Total active, mln. lei	1 315,76	1 315,76	1 315,76
Împrumuturi acordate, mln. lei	1 168,68	1 168,68	1 168,68
Capital propriu (rezerva instituțională), mln. lei	438,47	425,31	438,47
Profit net, mln. lei.	14,49	1,34	14,49
Venituri din dobânzi, mln. lei	215,68	215,68	228,83
Cheltuieli privind dobânzile, mln. lei	80,36	93,51	93,51
Rentabilitatea activelor (ROA) anualizată, %	1,47	0,14	1,47
Rentabilitatea capitalului propriu (ROE) anualizat, %	4,41	0,41	4,41

În scopul menținerii indicatorilor de bază, corelați cu rata inflației și pentru a reveni la situația de până la plata taxei de supraveghere de 1%, asociațiile vor fi nevoite să întreprindă măsurile necesare pentru a se conforma cerințelor legislației ce ține de suficiența capitalurilor proprii, și în primul rând creșterea veniturilor din dobânzi la împrumuturile acordate, care în cazul nostru v-a trebui majorat până la valoarea de 228,83 mln. lei pe sistem. Acest fapt va provoca creșterea ratelor dobânzilor la împrumuturile acordate minim cu 1,33 puncte procentuale (p.p.), îndatorând și mai mult membrii AEÎ.

Reieșind din aceste considerente și analizând evoluția indicatorilor financiari pe sistemul AEÎ, precum și modificările propuse la Legea nr. 548/1995, venim cu propunerea de a revizui prevederile Anexei din p. 31 referitor la taxa de supraveghere aplicată AEÎ cu următoarele propuneri:

- De stabilit baza de calcul a taxei de supraveghere pentru AEÎ de la valoarea medie a portofoliului de împrumuturi (și nu de la valoarea medie a activelor), motivul fiind că activitatea de bază din care asociațiile obțin venituri sunt veniturile din dobânzi la

	<p>împrumuturile acordate, iar celelalte active, ca mijloace bănești în conturi bancare și în numerar, imobilizările necorporale și corporale și alte active - nu generează venituri.</p> <p>• De micșorat nivelul taxei regulatorii pentru AEÎ la nivelul de 0,5%, din considerentul că unele asociații mai mari vor achita taxe regulatorii la nivelul celor mai mici bănci comerciale. Spre exemplu, datele financiare de pe pagina web a BNM la data de 30.06.2023, valoarea activelor AEÎ Microîmprumut este de 320,37 mln. lei și conform propunerilor, taxa regulatorie v-a constitui 3,2 mln lei. Totodată valoarea activelor BC Eurocreditbank SA la aceeași dată este de 1 587,47 mln. lei și conform proiectului, taxa regulatorie v-a constitui 3,17 mln. lei. Deci, valoarea maximă a taxei regulatorii este la același nivel pentru AEÎ Microîmprumut și BC Eurocreditbank SA, dar volumul și spectrul de servicii și operații este radical mai mare la BC Eurocreditbank SA și banca dispune de mult mai multe oportunități de a obține venituri din gestionarea conturilor curente, operații valutare, transferuri, etc.</p> <p>Reiterăm, că taxa regulatorie în mărime de 1%, aplicată la valoarea activelor cum se propune în proiect, va avea un impact de majorare cu 1,33 p.p. la rata dobânzii aplicată la împrumuturile acordate membrilor AEÎ și nu se încadrează în strategia declarată la nivel de țară de a micșora presiunea financiară pe utilizatorul final al împrumuturilor, iar prin aceasta de a genera creștere economică.</p> <p>Rugăm să luați în calcul argumentele noastre la ajustarea taxelor regulatorii pentru sectorul AEÎ. În cazul aplicării taxelor conform proiectului propus, aceasta va avea un impact negativ asupra membrilor asociațiilor, majoritatea cărora activează în zona rurală și de multe ori în condiții grele și complicate, ca să nu scădem nivelul de trai în mediul rural, dar din contra, să contribuim la creșterea lui.</p>	
17. SRL „Biroul de Credit”		
70.	<p>La Art. I, pct. 31, în ultimul rând din tabelul ”Anexa” se propune completarea textului ”Venituri anuale din prestarea serviciilor informaționale” cu următorul text ”de prezentare a rapoartelor de credit proprii”.</p> <p>Argumentare:</p> <p>În conformitate cu prevederile legii nr. 122/2008 birourile istoriilor de credit sunt obligate să efectueze schimb de informații referitoare la istoriile de credit (rapoartele de credit) cu alte birouri ale istoriilor de credit. Acest schimb de informații presupune prezentarea de către un birou al istoriilor de credit, către clienții săi, a rapoartelor de credit ale altor birouri. Corespunzător, sunt încasate plăți, respectiv înregistrate venituri, care de fapt reprezintă o refacturare a serviciilor prestate de către un alte birouri al istoriilor de credit. Mijloacele financiare încasate de la clienți, pentru prezentarea rapoartelor de credit în cadrul schimbului de informații între birouri sunt ulterior transferate în contul bancar al biroului, rapoartele căruia au fost accesate.</p> <p>Astfel, propunem reglementarea explicită a faptului că, baza de calcul pentru plățile de supraveghere ale birourile istoriilor de credit urmează să fie ”Venituri anuale din prestarea serviciilor informaționale de prezentare a rapoartelor de credit proprii”.</p> <p>Menționăm că și practica anterioară, neaplicată la momentul de față, de stabilire a taxei regulatorii pentru birourile istoriilor de credit (de către autoritatea de supraveghere) avea</p>	<p>Comentariu</p> <p>Prevederile privind încasarea de la entitățile supravegheate a plăților de supraveghere au fost excluse din proiectul de lege.</p>

	drept bază de calcul venitul înregistrat din vânzarea rapoartelor de credit, nefiind incluse rapoartele de credit, ale altor birouri, re-vândute. Alte propuneri pe marginea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative, cu număr unic 988/MF/BNM/2023, nu sunt.	
18. Î.S. „Poșta Moldovei”		
71.	Cu referire la instituirea plăților de supraveghere în domeniul financiar (completarea Legii nr. 548/1995 cu art. 21 ¹ , art. 21 ² și anexa), considerăm că prevederile stabilite în proiectul de lege nu sunt adecvate situației reale din sectoarele supravegheate în general și situației furnizorului de servicii poștale în particular.	Comentariu. Prevederile privind încasarea de la entitățile supravegheate a plăților de supraveghere au fost excluse din proiectul de lege.
72.	La art. I pct. 12 lit. n ³), după cuvântul „membrilor” se propune a se completa cu cuvintele „Consiliului de supraveghere”, pentru a exclude ambiguități.	Nu se acceptă. Având în vedere că completarea este propusă la art. 26 alin. (1) din Legea nr. 548/1995, care reglementează atribuțiile Consiliului de supraveghere, considerăm că precizarea propusă este redundantă.
73.	La art. I pct. 21, textul „cât și articolele numismatice” de substituit cu textul „precum și pentru articolele numismatice”	Nu se acceptă. Având în vedere că redacția propusă în proiect nu este una ambiguă, considerăm inoportună reformularea acesteia.
74.	La art. I pct. 22, articolul 67, în textul „situații financiare condensate individuale”, cuvântul „condensate” se propune a se substitui cu cuvântul „consolidate”	Nu se acceptă. Situațiile financiare condensate individuale sunt distincte de situațiile financiare consolidate.
75.	La art. XX alin. (2) se impune modificarea textului „la data de 1 iulie 2023” din considerente că data indicată este depășită	Se acceptă.
19. Asociația Băncilor din Moldova		
76.	1. Privind Legea nr.548/1995 cu privire la BNM: a) Pct.3 Art. 5 ² introduce o serie de măsuri care pot fi aplicate de către BNM, în vederea diminuării riscului macroprudențial sau sistemic, fără însă a regăsi reglementarea riscului macroprudențial sau sistemic. Remarcăm privind definirea destul de scurtă și figurată a ”riscului sistemic” în Legea Nr. 202/2017 <i>privind activitatea băncilor</i> , fiind lipsă detalieri clare/explicite care țin de circumstanțele, criteriile, când și cum acest articol va fi aplicabil. Riscul macroprudențial și situațiile de materializare ale acestui risc nu sunt definite și reglementate, astfel încât norma indicată devine neclară și vagă. Considerând că măsurile care pot fi impuse de către BNM pot/vor avea un impact semnificativ asupra activității băncilor, se impun explicații/detalieri ale situațiilor de materializare a riscului macroprudențial sau sistemic care pot atrage după sine aplicarea de către BNM a măsurilor stabilite la art. 5 ² și explicarea acestor măsuri și circumstanțe în cadrul audierilor publice solicitate de către comunitatea bancară.	Se acceptă parțial. La art. 5 ² se va utiliza doar termenul de „risc sistemic”, definit atât în Legea nr. 202/2017, cât și în Legea nr. 209/2018 cu privire la Comitetul Național de Stabilitate Financiară. Existența riscului sistemic se va aprecia urmare constatării elementelor definitorii ale acestuia, prevăzute prin lege.
77.	b) Pct.6, Art. 11 alineatul (5) se completează cu textul „ <i>Dacă instanța de judecată, prin hotărâre judecătorească definitivă, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual de respingere a solicitării sau o decizie adoptată în procedură prealabilă cu privire la un asemenea act administrativ individual și obligă Banca Națională să emită sau să modifice un act administrativ individual, Banca Națională inițiază din oficiu o nouă procedură administrativă, care se desfășoară în condițiile stabilite de legislație. Termenul de finalizare a noii proceduri administrative curge de la data prezentării de către solicitant a tuturor datelor necesare potrivit legislației.</i> ”	Se acceptă. Completarea art. 11 alin. (5) din Legea nr. 548/1995 a fost exclusă din proiectul de lege.

	<p>Având în vedere <i>principiul separației puterii în stat</i> (art. 6 Constituție) și cel al <i>accesului liber la justiție</i> (art. 20 Constituție), se impune asigurarea efectivității accesului la justiție, în sens că hotărârea instanței de judecată să acorde satisfacția efectivă petiționarului și să nu conțină un remediu prin care petiționarul din nou va merge în mod ciclic în procedură administrativă în fața Băncii Naționale.</p> <p><i>Complementar</i>, amendamentul propus încalcă prevederile Codului de Procedură Civilă (CPC) și ale Codului Administrativ (CA). Astfel, inițierea unei noi proceduri administrative în cazurile în care o instanță judecătorească a dispus anularea sau modificarea actului administrativ reprezintă neexecutarea hotărârii judecătorești. În conformitate cu art. 16 CPC, hotărârile judecătorești definitive sunt obligatorii pentru toate autoritățile publice și se execută cu strictețe pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Conform art. 254 Cod Administrativ, dacă o persoană juridică de drept public nu își îndeplinește obligația din titlul executoriu, instanța de apel poate stabili și încasa în privința ei sau a conducătorului ei o amendă de constrângere în mărime de la 100 la 20000 de unități convenționale. Stabilirea și încasarea amenzi de constrângere pot fi repetate. În consecință, această modificare propusă ar avea drept consecință sancționarea BNM pentru neexecutarea hotărârii judecătorești definitive.</p> <p>În context solicităm înlocuirea textului <i>“Banca Națională inițiază din oficiu o nouă procedură administrativă, care se desfășoară în condițiile stabilite de legislație. Termenul de finalizare a noii proceduri administrative curge de la data prezentării de către solicitant a tuturor datelor necesare potrivit legislației”</i> cu textul <i>„Banca Națională execută respectiva hotărâre judecătorească.</i></p>	
78.	<p>c) Pct. 10</p> <p>Prin introducerea art. 21² se introduc norme privind plățile de supraveghere pe care BNM este în drept să le perceapă de la entitățile supravegheate.</p> <p>Comunitatea bancară consideră esențial reglementarea corectă și justă a modalității de aplicare a unor asemenea plăți de supraveghere. Conform alin. (1) plățile respective se vor percepe pentru a recupera costurile suportate. În acest sens, considerăm necesar, ca mecanismul de stabilire a acestor plăți să fie dezvoltat în baza unei metodologii și exclusiv în baza costurilor efectiv suportate de către BNM, or, alin. (1) expres se referă la recuperarea de costuri.</p> <p>Considerând că plafoanele indicate în anexa la proiectul de lege sunt deosebit/extrem de mari, acestea nu pot fi acceptate în asemenea proporții, ca și plafon maxim direct în lege, deoarece ulterior, atât băncile cât și alte entități supravegheate de către BNM nu vor putea supune discuțiilor plata de supraveghere solicitată de autoritate, dat fiind că plafonul respectiv va fi stabilit prin lege. Având în vedere valoarea cifrelor de afaceri a entităților supravegheate, este/devine clar că plafoanele indicate sunt neargumentat de mari și depășesc costurile care necesită a fi recuperate.</p>	<p>Comentariu</p> <p>Prevederile privind încasarea de la entitățile supravegheate a plăților de supraveghere au fost excluse din proiectul de lege.</p>
79.	<p>Luând în considerare, pentru cazul băncilor, valoarea activelor acestora, devine evident că plafoanele indicate sunt exorbitante și depășesc costurile necesare procesului de supraveghere.</p>	<p>Comentariu</p> <p>Prevederile privind încasarea de la entitățile supravegheate a plăților de supraveghere au fost excluse din proiectul de lege.</p>

Spre exemplu, dacă considerăm Valoarea medie anuală a activelor băncilor pentru anul 20221- 124,95 mlrd lei (la 31.12.2021-118,5 mlrd lei și la 31.12.2022- 131,4 mlrd lei) atunci ar rezulta o taxă anuală de supraveghere (doar din partea sectorului bancar) de circa 250 mil. lei (afereță anului 2022). În același timp valoarea totală a cheltuielilor cu personalul BNM (întreg personalul, nu doar supravegherea) a constituit în anul 2022 (efectiv) 173,562 mil lei. Complementar, opinăm că modalitatea de determinare a costurilor trebuie să fie justificată, clară și să reprezinte reflecția unui exercițiu transparent de bugetare a costurilor de către BNM, or modalitatea de a stabili niște plafoane mari (neargumentate/arbitrare) în prealabil și încasarea acestora de la entități, impune o presiune enormă pe bugetele acestora, în context "solicitându-se" încasarea "cheltuielilor care urmează a fi suportate" *ex-ante*, ceea ce este contrar principiilor de plată a costurilor suportate. În acest sens, se admite situația când BNM va încasa taxe de supraveghere foarte mari, în avans, urmând să reducă suma din anul financiar următor. Totuși, suma colectată ar putea fi una extrem de mare, care să acopere cheltuielile pentru mai mulți ani înainte, dar și va retrage mijloace financiare importante din circuitul entităților supravegheate, acestea fiind nevoite să activeze din mijloace împrumutate și/sau să nu utilizeze resursele respective pentru dezvoltarea propriilor afaceri. *În context se impune o clarificare mai detaliată și revederea mecanismului de stabilire a plăților regulatorii pentru recuperarea costurilor suportate, încât acesta să fie bazat pe reguli clare și transparente precum și să nu ducă la plata de către o entitate supravegheată a costurilor pentru alte entități (evitarea cross-finanțării între diferite segmente ale pieței financiare), subiectul necesitând discuții extinse și consens larg cu toți participanții pieței financiare și BNM.*

Reținem că, în opinia comunității bancare, valoarea anuală maximă a plății de supraveghere pentru bănci, în mărime de 0,2% din valoarea medie anuală a activelor, este una exagerat de mare, inclusiv reieșind din practica europeană și internațională, prin urmare, considerăm că aceasta urmează a fi redusă considerabil.

Complementar, introducerea de către BNM a taxei de supraveghere nu este precedată/argumentată de un studiu și nici de o analiză ex ante a proiectului astfel cum este stipulat în art.25-26 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

În același timp analizând practici internaționale, prin comparație, concluzionăm că cota stabilită (de 0.2%) asociată plăților de supraveghere va fi exagerat/abuziv de mare. Astfel, spre exemplu Banca Națională a Lituaniei percepe o plată în mărime de 0,01445% din valoarea medie a activelor (pentru anul 2021), sau o taxă de aproximativ 14 ori mai mică în comparație cu propunerile din proiectul de lege.

Deopotrivă, Banca Națională a Croației are stabilită o taxă de supraveghere în mărime de 0.0027% din valoarea totală a activelor băncilor.

Cu toate acestea, în majoritatea țărilor nu se aplică asemenea taxe.

Totodată Regulamentul (UE) nr. 1163/2014 al Băncii Centrale Europene din 22 octombrie 20143, privind taxele de supraveghere prevede că taxa anuală de supraveghere pentru fiecare entitate supravegheată va fi specificată într-o notificare de taxă emisă (art.3 (2)). Adițional art.5 (1) presupune existența unei baze de calcul aferentă taxei de supraveghere care să se bazeze pe costurile anuale reale ale entității de supraveghere. Același articol (art.5(4)), obligă autoritatea de supraveghere ca în termen de patru luni de la încheierea fiecărei perioade de comisionare, să publice pe site-ul instituției valoarea totală a taxelor anuale de supraveghere

	<p>pentru fiecare categorie de entități supravegheate și grupuri supravegheate pentru perioada respectivă a taxei.</p> <p>Astfel se solicită/impune o clarificare mai detaliată a mecanismului de stabilire a plăților regulatorii pentru recuperarea costurilor suportate, încât acesta să fie bazat pe reguli clare și transparente și cu determinarea corectă a bazei, proces conexe și imperativ asigurării eficienței costurilor și a proporționalității, cu respectarea standardelor privind transparența.</p> <p>Referință în acest sens considerăm a fi modalitatea de calcul similar celei utilizate de Banca Centrală Europeană⁴.</p> <p>Consecvent, este potrivită și referirea la opiniile Băncii Centrale Europene referitoare la taxele de supraveghere, în special Opinia Băncii Centrale Europene cu privire la taxarea instituțiilor financiare din 12 ianuarie 2016 (CON/2016/1) și Opinia Băncii Centrale Europene cu privire la abolirea taxei speciale care privește anumite instituții financiare din 04 noiembrie 2020 (CON/2020/28).</p> <p>În textul opiniilor enunțate de către Banca Centrală Europeană, aceasta a indicat că asemenea inițiative de ordin normativ ar trebui să fie precedate de o analiză a potențialelor consecințe negative pentru sectorul bancar, pentru a fi asigurat faptul că asemenea taxe nu comportă riscuri de stabilitate financiară și a activității de creditare, care ar putea ulterior afecta creșterea economiei reale (CON/2016/1, pct. 2.1).</p> <p>Concluzionând cele expuse, comunitatea bancară, consideră oportun ca contribuțiile financiare înstituite sub forma taxelor de supraveghere să fie supuse unui proces de expertizare pentru a fi posibilă proiectarea impactului asupra instituțiilor bancare dar și asupra economiei în general.</p> <p>ABM a analizat argumentele invocate în Nota informativă asociată proiectului de lege, în special privind disponibilitatea, de către BNM a resurselor adecvate și necesare pentru a-și putea îndeplini atribuțiile de supraveghere în mod eficient. Cu toate acestea, atragem atenția că plățile de supraveghere vor constitui o presiune adițională/severă asupra profitabilității băncilor, cu un impact negativ conexe diminuării fondurilor proprii, iar în lanț, cu includerea acestor cheltuieli în politicile de preț în procesul de deservire al clienților, scumpirea serviciilor oferite de bănci atât persoanelor fizice, cât și agenților economici.</p> <p>Este de menționat că de la 1 ianuarie 2024, sectorul financiar i-a fost impusă taxă pentru finanțarea bugetului Comisiei Naționale a Pieței Financiare prin modificările la Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare. La fel, atragem atenția că CNPF a stabilit, pentru anul 2024, mărimea taxelor ce corespunde cu mărimea maximă a taxelor prevăzute în Legea nr.192/1998 (sectorul bancar urmează să suporte aproximativ 13.5 mil. lei în anul 2024).</p> <p>Considerăm că aceste măsuri de creștere a numărului și a mărimii plăților obligatorii suportate de sectorul financiar contravine politicii generale a statului de reducere a poverii administrative asupra mediului de afaceri și, respectiv, atingerea obiectivelor de creștere economică.</p>	
80.	Opinăm că prevederile art. XX alin. (2), care stabilesc intrarea în vigoare a art. I alin. (10), în partea ce ține de completarea Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei cu articolul 212 și a art. III la data de 1 iulie 2023, încalcă principiile de aplicare a legii civile în timp.	Se acceptă.

<p>Astfel, art. 7 alin. (1) Cod Civil stabilește caracterul neretroactiv al legii civile. De asemenea, Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 26 din 23.05.2002 declară că dispozițiile art. 22 din Constituție (privind neretroactivitatea legii) se rezumă la aceea că nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos. Este de observat, totodată, că principiul neretroactivității legii nu este un principiu cu caracter absolut. Teoria contemporană a dreptului admite ca excepții de la principiul neretroactivității legii normele juridice cu caracter imperativ - legile interpretative, precum și normele juridice în care legiuitorul a stabilit expres că ele se vor aplica retroactiv.</p> <p>Termenul de 1 iulie 2023 este deja depășit. Perceperea plăților de supraveghere pentru o perioadă începând cu 1 iulie 2023 ar fi o măsură extrem de împovărătoare pentru instituțiile supuse acestui tarif, prin analogie „aplicarea unei pedepse mai aspre decât cea aplicabilă la momentul comiterii actului”. Legea pentru consolidarea cadrului de activitate al Băncii Naționale a Moldovei nu este una dintre excepțiile de la principiului neretroactivității (nu este o lege mai blândă, nu este o lege de interpretare, și nu prevede expres caracterul retroactiv), respectiv prevederile sale nu pot intra în vigoare în trecut.</p> <p>Complementar, atragem atenția la contradicția dintre textul proiectului de Lege și nota informativă a acestuia, or în nota informativă a proiectului de Lege se indică expres ”Intrarea în vigoare”. Ținând cont de limitele temporale stabilite pentru adoptarea proiectului de lege, se propune intrarea în vigoare a proiectului de lege la data publicării în Monitorul Oficial al R. Moldova.”. Potrivit art. 71 alin. (4) din Legea nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative, la interpretarea actului normativ se tine cont de nota informativă care a însoțit proiectul actului normativ respectiv și de alte documente care permit identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat sau a emis actul normativ.</p>	
<p>81. e) Pct.29</p> <p>Potrivit proiectului de lege, art. 75² vine să extindă termenul de prescripție pentru aplicarea sancțiunilor, prevedere pe care o considerăm disproporționată. Specificăm că deși termenul de 3 ani (actual) este unul mare, 5 ani de la data comiterii încălcării, asemeni cum se propune conform proiectului, este un termen mult prea mare.</p> <p>La fel, solicităm păstrarea termenului de “6 luni de la constatare”, și solicităm menținerea termenului actual prevăzut de Legea nr. 548/1995, - “6 luni de la constatare, dar nu mai mult de 3 ani de la data comiterii încălcării”.</p> <p>Modificările aduse art. 75² alin. (4) nu corespund standardelor internaționale aplicabile băncilor centrale. În context, conform art. 72 din Legea Bancară a României, aplicarea sancțiunilor de către BNR se prescrie într-un termen de 2 ani de la data săvârșirii faptei, termenul de 5 ani, stabilit conform proiectului de lege este unul exagerat de mare pentru aplicarea unei sancțiuni administrative, acest încălcând principiul eficienței, consacrat în art. 28 Cod Administrativ, conform căruia „Procedura administrativă se realizează într-un mod simplu, adecvat, rapid, eficient și corespunzător scopului.” Introducerea unui termen de prescripție de 5 ani ar permite tergiversarea procedurii de aplicare a sancțiunilor de către Banca Națională, timp în care probele existente ce dovedesc nevinovăția subiectului supus controlului ar putea fi pierdute, lucru ce nu ar permite respectarea contradictorialității în procedura administrativă.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>În proiectul de lege se menține prevederea art. 75² alin. (4) din Legea nr. 548/1995 în partea în care prevede termenul de prescripție de 3 ani de la data comiterii încălcării, cu precizări privind data începutul curgerii termenului respectiv și cazurile de suspendare a curgerii acestui termen.</p>

	Totodată, solicităm modificarea pe tot parcursul textului proiectului de lege a termenului de zile lucrătoare cu termenul de zile calendaristice, pentru a accelera procedura administrativă, inclusiv având în vedere și perceperea de către BNM a taxelor regulatorii care vor permite alocarea resursele necesare pentru eficientizarea și accelerarea anumitor procese.	
82.	<p>2. La Art. XII. – Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor</p> <p>a) Pct. 16</p> <p>Se propune simplificarea normelor de completare a art. 38² Administrarea riscurilor aferente tehnologiilor informaționale și de comunicare, de securitate a informației și continuitatea activității, or reglementările detaliate, așa cum sunt prezentate în proiectul legii, se stabilesc prin regulamente, instrucțiuni, statute, reguli, metodologii, care sunt acte subordonate legii. Aceste prevederi, considerăm, ar fi oportun să fie prevăzute în Regulamentul BNM nr.322/2018 privind cadrul de administrare a activității băncilor, care stabilește cadrul de administrare a activității acestora pentru asigurarea unei gestiuni a riscurilor efective și prudente.</p> <p>Referitor la alineatul (2), a art. 382 considerăm că un plan de continuitate nu ar putea fi “capabil să asigure” capacitatea de a funcționa în mod continuu și protejarea “tuturor” informațiilor critice, deoarece, chiar și în cadrul analizei de impact, se stabilesc TOR/MOR care pot varia și, în majoritatea cazurilor, prevăd o perioadă de indisponibilitate validată în conformitate cu o abordare bazată pe risc și într-o manieră proporțională cu natura și amploarea activității băncii și modelului de afaceri. Din acest motiv, propunem următoarea redacție:</p> <p>“(2) Banca trebuie să stabilească un cadru de administrare a continuității activității pentru a-și maximiza capacitatea de a funcționa în mod continuu cu asigurarea protejării informațiilor critice; inclusiv, în vederea limitării pierderilor în cazul unei întreruperi severe a activității. În acest scop, banca va identifica riscurile de continuitate la care este expusă și va aproba și pune în aplicare planuri de asigurare a continuității activității.”</p> <p>Referitor la alineatul (6), a art. 38² propunem următoarea redacție:</p> <p>“(6) Cerințe specifice și termenele privind punerea în aplicare a alin.(1)-(5) sunt stabilite în actele normative ale Băncii Naționale .”</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Normele respective asigură transpunerea recomandărilor adresate de Autoritatea Bancară Europeană în cadrul Ghidului EBA/GL/2019/04, unde se precizează măsurile pe care trebuie să le ia instituțiile financiare pentru a-și administra riscurile TIC și de securitate a informației.</p>
83.	<p>b) Pct. 18.</p> <p>La art. 43 se propune reducerea termenului de finalizare a procedurii de soluționare a cererii de aprobare de la 45 de zile lucrătoare la 30 de zile calendaristice.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Având în vedere complexitatea procedurii, stabilirea unui termen mai mic de 45 zile lucrătoare se consideră inoportun.</p>
84.	<p>c) Pct. 26.</p> <p>Prin modificările la art. 62 alin. (1) se intenționează extinderea termenului de finalizare a procedurii de soluționare a cererii de aprobare prealabilă care se referă inclusiv la distribuirea de către bănci a profitului către acționari.</p> <p>Conform art. 49 alin. (3) al Legii privind societățile pe acțiuni, nr. 1134/1997: ”Adunarea generală ordinară anuală a acționarilor se ține nu mai devreme de o lună și nu mai târziu de două luni de la data primirii de către Biroul Național de Statistică a raportului financiar anual al societății (30 aprilie).”</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Semnalăm, că potrivit pct. 139 din Regulamentul cu privire la fondurile proprii ale băncilor și cerințele de capital (aprobat prin Hotărârea BNM nr. 109/2018), „<i>Banca va solicita aprobarea prealabilă a Băncii Naționale a Moldovei pentru distribuirea profitului către acționari și/ori pentru plata dobânzii către deținătorii de instrumente de fonduri proprii de nivelul 1 suplimentari cu cel puțin 30 de zile înainte de desfășurarea ședinței consiliului băncii la care va fi examinată chestiunea privind distribuirea profitului către acționari și/ori pentru plata dobânzii către deținătorii de instrumente de fonduri proprii de nivelul 1 suplimentar sau</i></p>

	<p>Termenul propus de 40 zile lucrătoare pentru aprobarea prealabilă de la data când sunt prezentate toate documentele este un termen foarte mare și plasează o presiune enormă, fiind obiectiv posibil ca banca să nu reușească să primească respectiva aprobare. În acest sens, considerăm oportun de a revedea acest termen, prin diminuare, la 20 de zile calendaristice.</p>	<p><i>propunerea de distribuire a profitului către acționari și/ori pentru plata dobânzii către deținătorii de instrumente de fonduri proprii de nivelul 1 suplimentar ce urmează a fi înaintată către adunarea generală a acționarilor</i>". Respectiv, solicitarea aprobării prealabile conform art. 62 alin. (1) din Legea nr. 202/2017 nu are legătură cu data convocării adunării generale a acționarilor.</p> <p>Totodată, având în vedere complexitatea procedurii, stabilirea unui termen mai mic de 40 zile lucrătoare se consideră inoportun.</p>
85.	<p>d) Pct. 36 Se propune aplicarea prevederilor Regulamentului BNM privind externalizarea activităților și operațiunilor băncii, care stabilește termenul general de 30 de zile pentru eliberare a aprobării prealabile privind externalizarea activității de importanță materială sau de respingere a cererii, calculate din data primirii setului complet de documente, cu posibilitatea extinderii acestuia, conform pct. 26 al Regulamentului, până la maximum 90 de zile calendaristice.</p>	<p>Nu se acceptă. Termenul actual aplicabil pentru eliberarea aprobării prealabile nu este suficient pentru finalizarea ordonată a procedurii respective. Având în vedere complexitatea procedurii, stabilirea unui termen mai mic de 60 zile lucrătoare se consideră inoportun.</p>
86.	<p>e) Pct. 49 Prin modificările propuse în conformitate cu proiectul de lege, la art. 140 alin. (1) se propun (autorul) sancțiuni inclusiv pentru <i>încălcarile statutului și/sau a reglementărilor interne ale băncii</i>. Considerăm că aceste sancțiuni sunt exagerate în raport cu încălcările unor reglementări interne, dacă nu este efectuată și o cuantificare corespunzătoare a impactului unor asemenea încălcări și fără să existe un impact semnificativ asupra activității și performanței băncii.</p> <p>În cazul amendamentelor operate la art. 140 alin. (1) lit. u) din Legea privind activitatea băncilor, considerăm că sancționarea băncilor pentru încălcarea statutului și/sau a reglementărilor interne ale băncii reprezintă o încălcare a principiului legalității, consacrat în art. 21 Cod Administrativ, or nu poate fi sancționat un comportament care nu contravine legislației în vigoare sau actelor normative subordonate legii. Asemănător principiului „Nullum Crimen Sine Lege, Nulla Poena Sine Lege”, BNM nu-și poate exercita forța de constrângere față de o entitate care a respectat în totalitate prevederile legii sau a actelor normative subordonate legii – ceea ce nu este interzis de lege, este permis.</p> <p>Totodată, pot exista situații când încălcarea reglementărilor interne să nu fie esențiale, de exemplu dacă reprezintă rezultatul neactualizării acestora, potrivit unor modificări ale legii. Potrivit art. 33 (4) din Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni (4) <i>Prevederile statutului societății ce sînt în contradicție cu legislația sînt nevalabile de la data adoptării lor</i>, astfel legea indică că urmează a se aplica direct legea și nu este necesară sancționarea entității.</p> <p>În concluzie, considerăm necesar a menține redacția actuală, în sensul că răspunderea trebuie să survină doar pentru încălcări ale legislației și nu pentru încălcări minore sau formale care nu constituie încălcare a actelor normative.</p>	<p>Se acceptă parțial. La articolul 139 alineatul. (1) lit. a), textul „sau în actele normative emise în aplicarea acesteia” se va substitui cu textul „, în legile privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, în actele normative emise în aplicarea acestora, în statutul băncii și în reglementările interne ale băncii aprobate pentru aplicarea prezentei legi și a actelor normative emise în aplicarea acesteia;”.</p> <p>Semnalăm, că potrivit Ghidurilor Autorității Bancare Europene, care reglementează diferite aspecte ale cerințelor prudențiale față de bănci și care sunt transpuse în actele normative ale BNM, o parte din cerințele față de activitatea băncilor urmează a fi stabilite în reglementările interne ale băncilor, iar actele normative ale BNM nu stabilesc în acest sens cerințele respective, ci prevăd obligația băncilor de a reglementa în actele interne aceste cerințe și de a se conforma acestora în desfășurarea activității lor. Consecvent, considerăm justificat ca băncile să-și execute obligațiile ce derivă din propriile reglementări, în măsura în care adoptarea acestor reglementări este impusă sau derivă din lege sau actele normative ale BNM, iar asigurarea executării acestor obligații se susține prin previzibilitatea atragerii la răspundere pentru nerespectarea acestora.</p>
87.	<p>f) Pct. 50 Privind art. 142 alin. (3) care vine să extindă termenul de prescripție pentru aplicarea sancțiunilor la 5 ani cu excluderea termenului de 6 luni de la data constatării încălcării, reiterăm argumentele invocate mai sus, care vizează, art. 75² la Legea nr.548/1995 cu privire la BNM (referința pct. 29).</p>	<p>Se acceptă parțial. În proiectul de lege se menține prevederea art. 142 alin. (3) din Legea nr. 202/2017 în partea în care prevede termenul de prescripție de 3 ani de la data comiterii încălcării, cu precizări privind data începutul curgerii termenului respectiv și cazurile de suspendare a curgerii acestui termen.</p>

88.	<p>Considerând importanța proiectului de lege, dar și impactul acesteia asupra activității băncilor, comunitatea bancară consideră oportun ca Legea, urmare aprobării acesteia, să ofere o perioadă de tranziție și să intre în vigoare în termen de 12 luni de la publicarea în Monitorul Oficial al R.M, fapt care va oferi băncilor timp necesar în a estima și planifica eficient mijloacele necesare pentru aplicarea corespunzătoare a prevederilor legii.</p>	<p>Comentariu. Prevederile privind încasarea de la entitățile supravegheate a plăților de supraveghere au fost excluse din proiectul de lege.</p>
20. A.P. „Camera de Comerț Americană din Moldova”		
89.	<p>Pe lângă prevederile care înrăutățesc unele aspecte de afaceri și înăspresc cadrul legal aferent, care în consecință afectează entitățile supravegheate, fundamentarea proiectului de lege se bazează pe recomandări ale FMI și angajamente ale autorităților naționale, care sunt depășite de timp și, ca efect nu mai sunt corelate cu realitățile economice din țară. În particular, după cum se indică în Nota informativă la proiect, s-a ținut cont (cel puțin, declarat) de angajamentele asumate prin Memorandumul cu FMI din aprilie 2022, în timp ce ulterior autoritățile naționale au semnat câteva Memorandumuri subsecvente, ultimul la 20 noiembrie 2023. Din analiza comparată a acestor două documente de politici rezultă schimbarea esențială a domeniului de intervenție asumat (pct. 18 din Memorandumul din 20 noiembrie 2023 vs. pct. 16 din Memorandumul din 26 aprilie 2022), fapt care în mod iminent trebuia să determine o abordare diferită în cadrul proiectului de lege în discuție. Respectiv, scopul și obiectul amendamentelor propuse nu reflectă întru totul angajamentele noi, asumate în ultimul Memorandum, în contextul evoluției social-economice recente.</p> <p>De asemenea, dorim să subliniem faptul că în urmă cu jumătate de an, cadrul de activitate al BNM a fost supus unor modificări legislative. Actualul proiect de lege și nota informativă asociată, prezentate de autor, au surprins advers comunitatea de afaceri, deoarece nu au fost supuse consultărilor publice plenare, în ordinea prevăzută de lege (art. 32 et seq. din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative).</p>	<p>Nu se acceptă. Potrivit Notei informative aferente proiectului de lege, proiectul de lege asigură atât implementarea angajamentelor din Memorandumul agreat cu FMI, dar și are ca obiectiv consolidarea cadrului legal aferent băncii centrale și domeniului financiar, ținând cont și de recomandările Fondului Monetar Internațional (FMI), prezentate în Raportul nr. 21/167 din iulie 2021 „Republic of Moldova Technical Assistance Report — Country Governance Assessment” și Raportul de asistență tehnică din octombrie 2021 „Moldova Financial Sector Stability Review”, , precum și efectuarea corelărilor necesare în cadrul legal, având în vedere intrarea în vigoare la 1 aprilie 2019 a Codului administrativ al Republicii Moldova.</p> <p>Totodată, proiectul de lege a fost supus consultărilor publice în conformitate cu cerințele prevăzute de art. 32 din Legea nr. 100/2017 și a cerințelor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.</p>
90.	<p>1. Întâi de toate, atragem atenția autorilor asupra art. XX, alin. (2) din proiect care prevede intrarea în vigoare a completărilor Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei începând cu data de 01 iulie 2023. Conform tehnicii legislative descrise în Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, la art. 73 Acțiunea în timp a actului normativ, este prevăzut că: (3) Actul normativ produce efecte doar cît este în vigoare și, de regulă, nu poate fi retroactiv sau ultraactiv. (4) Au efect retroactiv doar actele normative prin care se stabilesc sancțiuni mai blînde.</p> <p>De asemenea, această prevedere încalcă art. 22 din Constituția Republicii Moldova cu privire la neretroactivitatea legii. În temeiul celor menționate, data intrării în vigoare urmează a fi modificată conform cerințelor și regulilor elaborării actelor normative.</p>	<p>Se acceptă.</p>
91.	<p>2. În partea ce ține de art. I, pct. 6 prin care se propune abrogarea alin. (2) din art. 11 a Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, comunicăm faptul că publicarea actului normativ reprezintă una din principalele etape ale legiferării și o condiție de intrare în vigoare acestuia.</p> <p>Considerăm necesară menținerea reglementării exprese a obligației de publicare a actelor normative ale BNM în Monitorul Oficial, cu excepția cazurilor când publicarea ar cauza prejudicii semnificative în sistemul financiar, inclusiv în infrastructurile pieței financiare.</p>	<p>Se acceptă parțial. Chiar și în lipsa unor prevederi în Legea nr. 548/1995, rămân aplicabile prevederile Legii nr. 100/2017, care stabilește că actele normative nu vor intra în vigoare decât la data publicării în Monitorul Oficial sau la o dată ulterioară. Respectiv, la art. 11 alin. (2) din Legea nr. 548/1995 se va face trimitere la prevederile Legii nr. 100/2017.</p>
92.	<p>3. Pct. 6 din proiect prevede completarea art. 11 cu alin. (3⁴) cu următorul conținut:</p>	<p>Nu se acceptă.</p>

	<p>„(34) Înainte de emiterea unui act administrativ individual defavorabil pentru participantul la procedura administrativă, inclusiv în cadrul procedurilor de control desfășurate potrivit art.751 și 752 , acestuia i se comunică faptele și circumstanțele relevante pentru actul ce urmează a fi emis și i se propune, în vederea audierii, prezentarea către Banca Națională a opiniei în scris. Termenul de prezentare a opiniei este de 10 zile lucrătoare de la data notificării. Procedura administrativă se suspendă de la data expedierii notificării către participant pînă la data prezentării opiniei acestuia sau pînă la data expirării termenului de prezentare a opiniei în cazul în care opinia nu a fost prezentată în termen”.</p> <p>Considerăm necesară completarea art. 11, alin. (34) cu următoarea prevedere: „Banca Națională este obligată prin actul de control, să răspundă motivat la toate argumentele expuse în opinia participantului la procedura administrativă”.</p> <p>Tot aici, este prevăzută completarea art. 11 cu alin. (35) cu următorul conținut: „(35) La data prezentării opiniei participantului la procedura administrativă sau la expirarea termenului de prezentare a opiniei, în cazul în care opinia nu a fost prezentată în termenul prevăzut la alin. (34) , cursul termenului procedurii administrative este reluat. Banca Națională nu este obligată să țină cont de argumentele expuse în opinia primită după expirarea termenului stabilit la alin. (34) și (36). Data prezentării opiniei se consideră data notificării Băncii Naționale conform art. 113”.</p> <p>Considerăm necesară completarea art. 11, alin. (35) cu următoarea prevedere: „Prevederile Codului administrativ privind repunerea în termenul de prezentare a opiniei, se aplică corespunzător”.</p>	<p>Prevederea alin. (3⁴) este o prevedere generică care reglementează instituția audierii scrise în cadrul oricărei proceduri administrative desfășurate de BNM și nu se referă doar la procedura de control. Respectiv, completarea propusă nu se circumscrie finalității prevederii alin. (3⁴).</p> <p>Nu se acceptă. În măsura în care în Legea nr. 548/1995 nu sunt prevăzute prevederi derogatorii, prevederile Codului administrativ sunt aplicabile fără a fi necesară o trimitere la prevederile acestuia.</p>
93.	<p>4. Proiectul de lege prevede operarea unor modificării (art. 741) care au ca scop excluderea unor acte/operațiuni efectuate de BNM din sfera procedurii administrative. Aceste aspecte îngrijorează mediul de afaceri, care va fi lipsit de instrumente legale în sensul art. 6 CEDO (dreptul la un proces echitabil) și art. 13 CEDO (dreptul la o cale de atac efectivă) prin care să-și apere drepturile sale.</p>	<p>Nu se acceptă. Orice act care urmează să producă efecte juridice pentru entitățile supravegheate (să determine nașterea de drepturi și obligații) va fi precedat de o procedură administrativă, în cadrul căreia vor fi respectate toate principiile aplicabile autorităților publice și aferente procedurilor administrative (potrivit art. 21-43 din Codul administrativ), inclusiv dreptul la apărare, care poate fi exercitat atât în cadrul procedurii administrative, cât și în cadrul procedurii de contencios administrativ.</p>
94.	<p>5. Termenul de 18 luni pentru finalizarea procedurii de control prevăzut la alin. (9) al art. 751 al Legii nr. 548/1995, se consideră unul prea mare, ceea ce ar putea perturba activitatea companiilor iar entitățile supravegheate pot admite într-un termen atât de mare aceleași încălcări care sunt sesizate încă la începutul controlului dar nu sunt aduse la cunoștință, pentru că acesta nu este încă finalizat.</p> <p>Tot aici, alin. (10) prevede că Banca Națională poate emite reglementări cu privire la procedura de control, inclusiv cu privire la drepturile și obligațiile participanților și a altor subiecți implicați. Considerăm faptul că această prevedere depășește competențele BNM, or procedura de control este parte a procedurii administrative reglementate de Codul administrativ, iar adoptarea reglementărilor ce țin de procedura de control țin de</p>	<p>Se acceptă parțial. Termenul de finalizare a procedurii de control este revizuit. Astfel, termenul general în care trebuie finalizată procedura de controlul, de la data emiterii deciziei cu privire la inițierea controlului pînă la data adoptării deciziei Băncii Naționale în baza rezultatelor controlului, este de 12 luni. Din motive justificate, termenul general poate fi prelungit inițial cu cel mult 3 luni, în baza deciziei guvernatorului, prim-viceguvernatorului sau a viceguvernatorului. În cazul în care obiectul controlului este de o complexitate deosebită, care necesită timp adițional pentru prelucrarea informațiilor sau documentelor, termenul procedurii de control poate fi prelungit suplimentar, în baza deciziei Comitetul executiv.</p> <p>Nu se acceptă. Chiar dacă procedura de control este o procedură administrativă, nu este exclusă posibilitatea ca prin alte acte normative decât Codul administrativ să fie reglementate particularități specifice procedurii de control desfășurate de BNM (a se vedea art. 2 alin. (2) din Codul administrativ). Totodată, art. 72 din Constituția R. Moldova nu stabilește că procedura de control urmează a fi reglementată prin lege, iar legiuitorul este în drept să abiliteze, prin lege,</p>

	competența Parlamentului, cu respectarea tuturor etapelor de legiferare/elaborare a actelor normative.	anumite autorități publice (inclusiv BNM) să adopte acte normative prin care să reglementeze anumite particularități specifice aferente obiectului dispozițiilor legale.
95.	<p>6. Un aspect sensibil care nu și-a găsit o fundamentare în proiectul de lege este majorarea termenului de prescripție a sancțiunilor de la 3 ani la 5 ani, prevăzut la art. 752 al Legii nr. 548/1995.</p> <p>Modificările aduse art. 752 alin. (4) nu corespund standardelor internaționale aplicabile băncilor centrale. Conform art. 72 din Legea Bancară a României, aplicarea sancțiunilor de către BNR se prescrie într-un termen de 2 ani de la data săvârșirii faptei. Termenul de 5 ani este unul exagerat de mare pentru aplicarea unei sancțiuni administrative. Acesta încalcă principiul eficienței, consacrat în art. 28 Cod Administrativ, conform căruia „Procedura administrativă se realizează într-un mod simplu, adecvat, rapid, eficient și corespunzător scopului”. Introducerea unui termen de prescripție de 5 ani ar permite tergiversarea procedurii de aplicare a sancțiunilor de către Banca Națională, timp în care probele existente ce dovedesc nevinovăția subiectului supus controlului ar putea fi pierdute, lucru ce nu ar permite respectarea contradictorialității în procedura administrativă.</p> <p>La caz, încălcările contravenționale se prescriu cu 1 an (termen general) și 18 luni (termen special) conform art. 30 din Cod contravențional, obligațiile fiscale se prescriu în cel mult 4 ani (art. 264 Cod fiscal), iar infracțiunile ușoare se prescriu în termen de 2 ani (art. 60 Cod penal).</p> <p>La fel, nu este justificată excluderea termenului pentru aplicarea sancțiunilor de 6 luni de la data constatării încălcării, care la fel este reglementată în toate procedurile administrative.</p> <p>Considerăm oportună păstrarea formulării existente în lege: „(4) Aplicarea sancțiunilor se prescrie în termen de 6 luni de la data constatării încălcării, dar nu mai mare de 3 ani de la data comiterii ei, dacă legea nu prevede altfel”.</p> <p>Norma art. 752 urmează a fi completată la aliniatul (5), operând modificări care înăspresc condițiile de individualizare a sancțiunilor. În prezent, redacția alineatului (5) al articolului 752 din Legea nr. 548/1995 precizează: „Se consideră repetată încălcarea comisă în decursul a 2 ani de la data constatării aceluiși fel de încălcare”. Propunerea de modificare vizează eliminarea conceptului de „același fel de încălcare”. Prin urmare, se propune excluderea acestei modificări din proiectul de lege.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>În proiectul de lege se menține prevederea actuală din Legea nr. 548/1995 în partea în care prevede termenul de prescripție de 3 ani de la data comiterii încălcării, cu precizări privind data începutul curgerii termenului respectiv și cazurile de suspendare a curgerii acestui termen.</p>
96.	<p>7. Cu referire la „remunerarea serviciilor și operațiunilor Băncii Naționale, precum și instituirea plăților de supraveghere în domeniul financiar” și anume modificarea Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (Art. I) de completare cu art. 212 „Plăți de supraveghere” (pct. 10 din proiect) și de completare cu Anexa cu valoarea plăților de supraveghere (pct. 31 din proiect) comunicăm următoarele. La această etapă, comunitatea nu susține prevederile din proiect pe motiv că instituirea unor taxe noi asupra entităților supravegheate va constitui o povară financiară suplimentară și în rezultat iminent va duce la majorarea costurilor și comisioanelor aplicate de către aceste entități clienților pentru a acoperi pierderile financiare suportate, iar argumentele prezentate privind necesitatea instituirii acestor plăți nu pot fi considerate relevante, raportate la cheltuielile adiționale ce vor fi nevoite să le suporte entitățile, precum și sub aspectul excluderii previzibilității care</p>	<p>Comentariu.</p> <p>Prevederile privind încasarea de la entitățile supravegheate a plăților de supraveghere au fost excluse din proiectul de lege.</p>

va împiedica dezvoltarea mediului de afaceri (iar motivul că anumite țări din UE deja aplică astfel de plăți nu este unul pertinent). Întemeiem poziția asociației pe următoarele argumente:

i. Societăți de plată și emitenți de monedă electronică

- plata urmează a fi calculată din venit dar nu din profit - în prezent venitul din serviciile de plată și din emiterea de monede electronice în mediu constituie 0,5-2% din valoarea unei plăți, respectiv aplicarea unei remunerații de 5% din venit nu corespunde veniturilor încasate și nici nu ține cont de faptul că aceste venituri în mare parte acoperă cheltuielile suportate, care uneori pot duce chiar la lipsa de profit în unele perioade de activitate. Aceeași abordare este folosită de legiuitor și în cazul impozitului de 12% pe care îl achită practic toți agenții economici și se aplică față de profit;

- pentru serviciile de plăți instant (prin SAPI) care vom fi în scurt timp implementate - comisioanele ce le propune BNM pentru a fi aplicate de prestatorii de servicii de plată nu presupun obținerea de profit (acest fapt este indicat în mod expres în nota informativă la proiectul recent expus pentru consultări publice al HCE BNM „Pentru modificarea Hotărârii Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 180/2019 „Privind comisioanele aplicate pentru operațiunile de plată efectuate printr-un card de plată sau printr-un dispozitiv asemănător, comisioanele aplicate de către prestatorii de servicii de plată pentru operațiunile de plată ce presupun utilizarea sistemului automatizat de plăți interbancare, comisioanele percepute de Banca Națională a Moldovei pentru plățile procesate în sistemul automatizat de plăți interbancare, precum și valoarea maximă a documentului de plată acceptat de sistemul de compensare cu decontare pe bază netă din partea participanților”), însă doar pentru acoperirea cheltuielilor prestatorilor serviciilor de plată (cheltuieli care de altfel au fost calculate tot de către BNM și care, în mare parte nu corespund realității ținând cont de cheltuielile și resursele suportate pentru lansarea acestui tip de servicii de plată);

- plata de supraveghere se va aplica la venitul prestatorilor de servicii de plată și societăților emitențe de monedă electronică, care însă se poate compune și din alte venituri, ce nu țin de activitatea de bază (financiară) supravegheată de BNM, odată ce Legea nr. 114/2012 permite și alte activități pentru aceste entități (de exemplu realizare de soft, servicii de mentenanță soft, etc.);

- nu este prevăzută o plafonare rezonabilă a mărimii plății de supraveghere aplicată, reieșind din mărimea venitului obținut (de exemplu la obținerea de venit: până la suma de 10 milioane MDL, în intervalul sumelor 10-100 milioane de MDL, mai mult de 100 milioane de MDL, etc.);

- introducerea unei plăți pentru supraveghere din venit de fapt constituie o taxă nouă de proporții (ce poate fi mai mare, în cifre absolute, chiar și ca impozitul de 12% calculat din profit), care pe lângă faptul că va împovăra foarte mult entitățile plătitoare, poate stopa investițiile în proiectele noi de dezvoltare a sectorului de plăți.

Pentru comparație, plățile de reglementare încasate de alte autorități de supraveghere naționale (pe piețele relevante):

ANRE - Mărimea plăților regulatorii nu va depăși 0,3 la sută din venituri;

ANRCETI - în mărime de până la 0,3 la sută din volumul venitului estimat.

Momentan, BNM răspunde doar de supravegherea entităților licențiate și nicidecum nu răspunde de supravegherea integrală a pieței serviciilor de plată și nu sancționează în nici un mod și nu reglementează activitatea entităților care nu sunt licențiate și desfășoară activități de prestare a serviciilor de plată contrar prevederilor legale – conform legislației în vigoare,

de sancționarea fără licență a prestării serviciilor de plată este responsabil Ministerul Finanțelor prin intermediul Serviciului Fiscal de Stat (art. 402 al Codului Contravențional), astfel aplicarea plăților pentru supraveghere doar entităților licențiate reprezintă o condiție suplimentară de concurență neloială, întrucât entitățile nesupravegheate vor fi lipsite de obligația de a achita astfel de taxe.

O astfel de practică de percepere a plăților de la entitățile supravegheate este aplicată în puține state și prin urmare, necesită a fi implementată în cazul în care piața serviciilor de plată este sigură, transparentă și activează în mediul unei concurențe loiale, iar prestarea serviciilor de plată contrar prevederilor este drastic sancționată și contracarată, inclusiv blocată activitatea entităților care încalcă legislația cu privire la plăți.

Considerăm necesar ca BNM, în conformitate cu practicile europene, să preia funcția de supraveghere a pieței de plăți, inclusiv sancționarea și stoparea activităților entităților nelicențiate care practică servicii de plată pentru a asigura o concurență loială și o siguranță a pieței de plăți.

Prin urmare, se propune modificarea Codului Administrativ în modul în care pentru încălcarea prevederilor art. 2932, art. 290, p. 5 și p. 6 al art. 344 al Codului Contravențional să fie responsabilă BNM.

În cazul în care BNM nu va fi instituția care va asigura supravegherea și sancționarea entităților nelicențiate (conform p. 100 al Directivei UE 2015/2366 (PSD 2)) se formează premise de împovărare a entităților licențiate și încurajarea prestării serviciilor de plată fără licență, contrar prevederilor legale, care nu sunt supravegheate de BNM și prin urmare, fiind scutite de plata pentru supraveghere către BNM, ceea ce automat impune entitățile licențiate în condiții nefavorabile de a dezvolta serviciile de plată, de a reflecta venituri și de a activa după principii oneste.

ii. Societăți de asigurare

Se propune modificarea punctului 31 din art. I „Anexa”, rândul 2 și expunerea în următoarea redacție:

Entitatea	Baza de calcul	Valoarea anuală maximă %
Societăți de asigurare/reasigurare	a) prime de reasigurare	2%
	b) prime brute subscrise din asigurări generale	2%
	c) prime brute subscrise din asigurări de viață	0,05%

Cuantumul plăților de supraveghere a societăților de asigurare până la data de 01.07.2023 era reglementat anual de către Comisia Națională a Pieței Financiare. Cuantumul plăților pentru categoria asigurări de viață întotdeauna a format o categorie separată, reglementată

diferențiat față de asigurările generale, și la ultima perioadă de reglementare a constituit 0,35% din primele brute anuale subscrise.

Această abordare se asociază pe de o parte cu faptul că asigurările de viață sunt produse financiare pe termen lung și pentru orice produs financiar pe termen lung taxa percepută de către autoritatea de supraveghere face parte din structura tarifară încă la etapa de elaborare a business planurilor. Pe de altă parte, autoritatea națională de supraveghere, la reglementarea taxelor pentru asigurările de viață până la 01.07.2023, a ținut cont și s-a aliniat la cele mai bune practici a autorităților de supraveghere din majoritatea statelor europene.

Analiza celor mai bune practici europene privind aplicarea taxelor pentru asigurările de viață pe termen lung identifică faptul că autoritățile acordă o atenție deosebită și aplică principiul stabilității de lungă durată. Observăm că autoritățile abordează politica de taxe în mod precaut, fapt care permite impulsivitatea dezvoltării asigurărilor de viață și menținerea conexiunii dintre companiile de asigurări și bugetul de stat prin prisma funcțiilor economico-sociale, cât și financiar-investiționale.

În unele țări din Uniunea Europeană, pentru asigurările de viață pe termen lung, nu este impusă o taxă de către regulator sau aceasta taxă este semnificativ mai mică decât taxa pentru asigurările generale care de regulă sunt asigurări pe termen scurt. Spre exemplu, în România, taxa pentru asigurările obligatorii RCA este de asemenea 1% ca și în Republica Moldova până la 01.07.2023, iar taxa pentru asigurările de viață este de 0,3% - comparabil cu taxa de 0,35% existentă în Republica Moldova până în 01.07.2023. În Croația, Bulgaria, Slovenia, Ungaria, Serbia, Montenegro, Bosnia și Herțegovina pentru asigurările de viață și în Ucraina pentru toate contractele de asigurare cu termen mai mare de 10 ani, taxa este 0%.

În acest sens, pe parcursul anului 2023 au fost înaintate mai multe solicitări, atât în adresa CNPF, cât și în adresa BNM prin care au fost sesizate autoritățile despre necesitatea înțelegerii substanțialității taxelor pentru asigurări de viață și necesitatea diferențierii taxelor de supraveghere pentru asigurări generale și asigurări de viața în categorii separate.

Cu toate acestea, la data de 03.07.2023 a intrat în vigoare Legea nr. 75 din 30.06.2023 prin care s-au operat modificări la Legea nr. 192/1998 iar art. 6, alin.1, lit. h) stabilește că plățile pentru societățile de asigurare în bugetul Comisiei Naționale a Pieței Financiare sunt în mărime de până la 0,3 la sută din primele brute anuale subscrise. Adicional, CNPF a neglijat în totalitate, fără nici un temei, de fapt propriile abordări de până la 01.07.2023, fără să diferențieze plățile începând cu 01.07.2023 (a se vedea Hotărârea nr. 38/9 din 11 iulie 2023, publicată în Monitorul Oficial nr.251-253 din 20 iulie 2023 privind modificarea Hotărârii 56/13 din 25.10.2022 cu privire la cuantumul taxelor și plăților în bugetul Comisiei Naționale a Pieței Financiare pentru anul 2023) și a stabilit începând cu 01.07.2023 plata maximă prevăzută de lege de 0,3% din primele brute subscrise.

În aceste circumstanțe, unica modalitate de a păstra principiul stabilității de lungă durată este reglementarea diferențiată a asigurărilor de viață și asigurărilor generale prin care plata de supraveghere pentru asigurările de viață să se instituie în valoarea anuală maximă de 0,05% din primele brute anuale subscrise.

iii. Organizații de creditare nebancaară

Odată cu transferul de atribuții din 01.07.2023 de la CNPF către BNM, în cadrul dezbaterilor publice desfășurate de Președintele Comisiei Parlamentare Economie, Buget și Finanțe, au fost oferite asigurări că taxele care vor fi percepute de la entitățile supravegheate, odată cu schimbarea regulatorului, nu vor depăși cuantumul stabilit anterior de către CNPF.

Spre exemplu, pentru sectorul financiar-nebancar, aceste taxe constituiau până la 01.07.23 – „(...) 0,1 la sută din valoarea medie anuală a soldului creditelor nebancare și leasingului financiar înregistrat, dar nu mai puțin de 5000 de lei”.

Potrivit proiectului de lege precitat, se propune următorul cuantum: „0,15 anual din valoarea medie anuală a activelor”.

Așadar, taxele regulatorii propuse sunt excesive în raport cu taxa achitată anterior către CNPF (până la 01.07.23).

Adițional, observăm că entitățile raportoare vor fi taxate dublu, atât de CNPF pe partea de protecție a consumatorilor, cât și de către BNM, în calitate de autoritate de supraveghere.

Identificăm că baza de calcul propusă în cazul OCN-urilor reprezintă „activele”. Astfel, nu este clar dacă se va lua în calcul activele nete sau brute. În plus, există o tratare diferențiată a valorii totale a activelor pe anumite poziții, cum ar fi datoriile și creanțele referitoare la impozitul pe venit, etc. Un alt aspect neglijat de către autorii proiectului este faptul că baza de calcul din care se achită taxele la CNPF, fac parte din activele companiei. Astfel, se conturează o situație în care portofoliul de credite de consum (utilizat ca bază de calcul la CNPF) va fi supus unei taxări duble, atât din partea CNPF, cât și din partea BNM, ca parte a totalului activelor.

De asemenea, nu este corect să se utilizeze activele ca bază de calcul, deoarece nu există o relație cauzală între nivelul de prosperitate al companiei și scopul atribuit autorității de supraveghere – de exercitare a atribuțiilor acesteia.

Aceste taxe regulatorii generează îngrijorare în rândul sectoarelor supravegheate și, în consecință, pot conduce la reducerea activelor companiilor, având în vedere că acestea vor reprezenta baza de calcul. Impunerea unor astfel de taxe de către legislativ poate fi considerată prematură, și având în vedere că a trecut o perioadă relativ scurtă de la transferul atribuțiilor către BNM.

Adițional, introducerea taxelor regulatorii în formula propusă, va genera costuri noi pentru entitățile supravegheate. Un exemplu elocvent ar fi următorul: dacă o entitate are un portofoliu de credite de 100 milioane MDL, dintre care 50 milioane MDL reprezintă creditele de consum, iar total active constituie 140 milioane. Înainte de transferul atribuțiilor la BNM, taxele anuale achitate de entitatea OCN la CNPF constituiau 100 000 MDL. După data de 01.07.23 aceste taxe constituie 25 000 MDL la CNPF, și 210 000 MDL la BNM, potrivit formulei propuse de autorii PL (totalizând 235 000 MDL) sau cu 135 % mai mult decât până la transferul competențelor.

Subliniem faptul că orice entitate își planifică bugetul cu mult timp în avans. Prin urmare, o creștere a taxelor într-un cuantum atât de mare și rapid generează incertitudine și exercită un impact negativ asupra sectorului. Este important să se țină cont de această perspectivă în procesul decizional pentru a minimiza perturbările și a menține stabilitatea în cadrul sectorului. Anticipăm că în final, va crește rata inflației și consumatorul va fi afectat.

Prin urmare, propunem păstrarea formulei anterioare pentru calcularea taxelor regulatorii la BNM, cu diminuarea din aceasta a portofoliului de credite pentru consumatori, astfel, încât taxele însumate să nu depășească totalul taxei achitate la CNPF până la 01.07.23. În concluzie, această formulă se prezintă astfel: 0,1 la sută din portofoliul creditelor non-

consum și 0,05 la sută din portofoliul de credite consumatori, asigurând astfel menținerea cotei totale a taxelor neschimbate, conform asigurărilor primite din partea factorilor politici. De asemenea, nu se susține propunerea de completare a art. 23 alin. (4) din Legea nr. 1/2018 cu următoarea prevedere: „f) instrumentele de prevenire și diminuare a riscului macroprudențial sau sistemic și instrumentele politicii macroprudențiale”. Or, organizațiile de creditare nebancare nu atrag depozite de la populație, iar intervenția BNM pe marginea acestui segment ar echivala cu o ingerință în activitatea privată, ceea ce contravine principiului economiei de piață.

iv. Bănci

Considerăm că este esențial de a reglementa corect modalitatea de aplicare a unor asemenea plăți de supraveghere. Conform alin. (1) plățile respective se percep pentru a recupera costurile suportate. În acest sens, mecanismul de stabilire a acestor plăți trebuie să fie dezvoltat în baza unei metodologii și în baza costurilor suportate de BNM, ori alin. (1) expres se referă la recuperarea de costuri. Acest exercițiu este esențial, deoarece plafoanele indicate în anexa la lege sunt deosebit de mari și acestea nu pot fi acceptate, ca și plafon maxim direct în lege, în asemenea proporții, deoarece ulterior entitatea supravegheată nu va putea pune în discuție plata de supraveghere solicitată de autoritate, deoarece plafonul respectiv va fi stabilit prin lege. Având în vedere cifrele de afaceri a entităților supravegheate, este clar că plafoanele indicate sunt absolut mari și depășesc costurile care necesită a fi recuperate.

La fel, modalitatea de determinare a costurilor trebuie să fie transparentă și clară din start și să fie determinate de principiu în baza unui exercițiu de bugetare a costurilor de către BNM. Modalitatea de a stabili niște plafoane mari în avans și încasarea acestora de la entități, va plasa o presiune majoră pe bugetele acestor entități și va admite încasarea „cheltuielilor care urmează a fi suportate” ex-ante, ceea ce este contrar principiilor de plată a costurilor suportate. În acest sens, se va înregistra cazul în care BNM va încasa o sumă foarte mare în avans, urmând să reducă suma din anul financiar următor. Totuși, suma colectată ar putea fi una extrem de mare, care să acopere cheltuielile pentru mai mulți ani înainte, dar și va retrage banii respectivi de la entitățile supravegheate, acestea fiind nevoite să activeze din bani împrumutați sau să nu utilizeze banii respectivi pentru dezvoltarea propriilor afaceri.

Este necesară o clarificare mai detaliată și urmează a fi revăzut mecanismul de stabilire a plăților regulatorii pentru recuperarea costurilor suportate, încât acesta să fie bazat pe reguli clare și transparente și să nu ducă la plata de către un participant a costurilor pentru toți alți participanți profesioniști pe piața financiară.

În opinia asociației, valoarea anuală maximă a plății de supraveghere pentru bănci, în mărime de 0,2% din valoarea medie anuală a activelor, prevăzută în Anexa la proiectul de lege, este una exagerat de mare, inclusiv reieșind din practica europeană și internațională, prin urmare, considerăm că aceasta urmează a fi redusă considerabil.

Introducerea de către BNM a taxei de supraveghere nu este precedată de un studiu de cercetare și nici de o analiză ex-ante a proiectului astfel cum este stipulat în art. 25-26 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Totodată, considerăm că este esențial de a reglementa corect modalitatea de aplicare a unor asemenea plăți de supraveghere. Conform alin. (1) plățile respective se percep pentru a recupera costurile suportate. În acest sens, mecanismul de stabilire a acestor plăți trebuie să fie dezvoltat în baza unei metodologii și în baza costurilor reale suportate de BNM, ori alin.

(1) expres se referă la recuperarea de costuri. Acest exercițiu este esențial, deoarece

plafoanele indicate în anexa la lege sunt deosebit de mari și acestea nu pot fi acceptate, ca și plafon maxim direct în lege, în asemenea proporții, deoarece ulterior entitatea supravegheată nu va putea pune în discuție plata de supraveghere solicitată de autoritate, întrucât plafonul respectiv va fi stabilit prin lege.

Este de menționat că în baza datelor publice suma maximă a plăților de reglementare ce ar fi achitate pentru anul 2023 de către sistemul bancar ar reprezenta aproximativ 284 mil. lei. Pentru comparație, cheltuielile totale operaționale ale BNM (cu excepția cheltuielilor aferente producerii monedei naționale) constituie 320 mil. lei în anul 2022.

Analizând practica internațională, concluzionăm că suma plăților de supraveghere poate fi exagerat de mare, în cazul în care BNM va aplica valoarea maximă propusă de 0.2% din valoarea medie a activelor. Astfel, spre exemplu Banca Națională a Lituaniei percepe o plată în mărime de 0,01445% din valoarea medie a activelor pentru anul 2021, ceea ce constituie o taxă de aproximativ 14 ori mai mică în comparație cu propunerile din proiectul de lege. De asemenea, Banca Națională a Croației a stabilit o taxă de supraveghere în valoare de 0.0027% din valoarea totală a activelor băncilor.

Totodată, regulamentul UE 1163/2014 cu privire la taxa de supraveghere prevede că taxa anuală de supraveghere pentru fiecare entitate supravegheată va fi specificată într-o notificare de taxă emisă (art. 3 (2)). Adițional art. 5 (1) presupune existența unei baze de calcul aferentă taxei de supraveghere care să se bazeze pe costurile anuale reale ale entității de supraveghere. Același articol (art.5(4)), obligă autoritatea de supraveghere ca în termen de patru luni de la încheierea fiecărei perioade de comisionare, să publice pe site-ul instituției valoarea totală a taxelor anuale de supraveghere pentru fiecare categorie de entități supravegheate și grupuri supravegheate pentru perioada respectivă a taxei.

Astfel, este necesară o clarificare mai detaliată a mecanismului de stabilire a plăților regulatorii pentru recuperarea costurilor suportate, încât acesta să fie bazat pe reguli clare și transparente și cu determinarea corectă a bazei.

Referința în acest sens urmează a fi modalitatea de calcul similar celei utilizate de Banca Centrală Europeană

<https://www.bankingsupervision.europa.eu/organisation/fees/calculator/html/index.ro.html>
Mecanismul urmează a fi discutat și acceptat pe larg către toți participanții pieței financiare și BNM.

Consecvent, este potrivită și referirea la opiniile Băncii Centrale Europene referitoare la taxele de supraveghere, în special Opinia Băncii Centrale Europene cu privire la taxarea instituțiilor financiare din 12 ianuarie 2016 (CON/2016/1) și Opinia Băncii Centrale Europene cu privire la abolirea taxei speciale care privește anumite instituții financiare din 04 noiembrie 2020 (CON/2020/28).

În textul opiniilor enunțate Banca Centrală Europeană a indicat că asemenea inițiative de ordin normativ ar trebui să fie precedate de o analiză a potențialelor consecințe negative pentru sectorul bancar pentru a fi asigurat faptul că asemenea taxe nu comportă riscuri de stabilitate financiară și a activității de creditare, care ar putea ulterior afecta creșterea economiei reale (CON/2016/1, pct. 2.1).

Concluzionând cele expuse, considerăm oportun ca contribuțiile financiare instituite sub forma unei taxe de supraveghere să fie supuse unui proces de expertizare pentru a fi posibilă

	<p>proiectarea impactului asupra economiei în general, dar și asupra instituțiilor bancare în special.</p> <p>Înțelegem argumentul invocat în Nota informativă la Proiect privind independența financiară a băncii centrale, și anume că banca centrală ar trebui să dispună de resurse adecvate pentru a-și putea îndeplini atribuțiile de supraveghere în mod eficient. Cu toate acestea, dorim să atragem atenția că plățile de supraveghere vor constitui o presiune adițională asupra profitabilității băncilor, ceea ce va conduce inclusiv și la diminuarea fondurilor proprii, în pofida cerințelor și așa riguroase privind adecvarea fondurilor proprii. Modalitatea de a stabili plafoane mari în avans (0.2% din valoarea media anuală a activelor) și încasarea acestora de la entități, pune o presiune majoră pe bugetele băncilor. Astfel, băncile vor fi nevoite să recurgă la includerea acestor cheltuieli în politicile de preț în procesul de deservire al clienților, scumpirea serviciilor oferite de bănci atât persoanelor fizice, cât și agenților economici, va fi inevitabilă.</p> <p>În acest sens, există un potențial risc major de retragere a banilor respectivi din circuitul economic la entitățile supravegheate și penalizarea economiei prin prețuri mai mari care să acopere costurile de supraveghere, în cazul în care există riscul ca acestea să devină exagerate.</p> <p>8. Dacă totuși autorul proiectului insistă asupra acestor prevederi, mizăm în continuarea pe o abordare constructivă urmând a fi revăzute bazele și cotelor valorice.</p> <p>Totodată, se consideră faptul că în prezent BNM dispune de suficiente resurse de finanțare pentru asigurarea independenței financiare și operaționale iar conceptul art. 212 Plăți de supraveghere este unul neclar și incert. Se consideră necesară excluderea acestuia din proiectul de lege or, prevederile unui act normativ urmează să se bazeze pe principiile legiferării actelor normative, consacrate în legea nr. 100/2017, mai ales într-un domeniu care implică mediul de afaceri. Credibilitatea și stabilitatea unei instituții importante din țară astfel ca BNM nu poate să se bazeze pe taxe de supraveghere într-o asemenea măsură cum figurează în inițiativa legislativă. Or, se creează impresia că scopul acestor taxe este finanțarea activității BNM din contul entităților supravegheate ceea ce depășește conceptul adoptat anterior de CNPF.</p>	
97.	<p>Totoa aici, la Legea nr. 548/1995 cu privire la BNM, pct. 3, art. 52 introduce o serie de măsuri care pot fi aplicate de BNM în vederea diminuării riscului macroprudențial sau sistemic, fără însă a regăsi reglementarea riscului macroprudențial sau sistemic. O definiție scurtă a „riscului sistemic” este indicată în Legea Nr. 202/2017 privind activitatea băncilor, însă nu sunt clare circumstanțele când acest articol va fi aplicabil. „Riscul macroprudențial” și situațiile de materializare a acestui risc nu sunt definite și reglementate, astfel norma dată fiind neclară și vagă. Având în vedere că măsurile care pot fi impuse de BNM pot avea un impact semnificativ asupra activității băncilor, urmează a fi explicate situațiile de materializare a riscului macroprudențial sau sistemic care pot atrage după sine aplicarea de către BNM a măsurilor stabilite la art.5 din Lege și explicarea acestor măsuri și circumstanțe în cadrul audierilor publice.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>La art. 5² se va utiliza doar termenul de „risc sistemic”, definit atât în Legea nr. 202/2017, cât și în Legea nr. 209/2018 cu privire la Comitetul Național de Stabilitate Financiară. Existența riscului sistemic se va aprecia urmare constatării elementelor definitorii ale acestuia, prevăzute prin lege.</p>
98.	<p>În partea ce ține de propunerile de modificare a Legii privind activitatea băncilor nr.202/2017, comunicăm următoarele:</p> <p>- pct. 19, la art. 43 propunem reducerea termenului de finalizare a procedurii de soluționare a cererii de aprobare de la 45 de zile lucrătoare la 30 de zile calendaristice.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Având în vedere complexitatea procedurii, stabilirea unui termen mai mic de 45 zile lucrătoare se consideră inoportun.</p>

99.	<p>- pct. 29, prin modificările la art. 62 alin. (1) se intenționează extinderea termenului de finalizare a procedurii de soluționare a cererii de aprobare prealabilă care se referă inclusiv la distribuirea de către bănci a profitului către acționari.</p> <p>Conform art. 49 alin. (3) al Legii privind societățile pe acțiuni, nr. 1134/1997: „Adunarea generală ordinară anuală a acționarilor se ține nu mai devreme de o lună și nu mai târziu de două luni de la data primirii de către Biroul Național de Statistică a dării raportului financiar anual al societății (30 aprilie)”.</p> <p>Termenul propus de 40 zile lucrătoare pentru aprobarea prealabilă de la data când sunt prezentate toate documentele este un termen foarte mare și plasează o presiune enormă, fiind obiectiv posibil ca banca să nu reușească să primească respectiva aprobare. În acest sens, considerăm oportun de a reduce acest termen la 20 de zile calendaristice.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Semnalăm, că potrivit pct. 139 din Regulamentul cu privire la fondurile proprii ale băncilor și cerințele de capital (aprobat prin Hotărârea BNM nr. 109/2018), „<i>Banca va solicita aprobarea prealabilă a Băncii Naționale a Moldovei pentru distribuirea profitului către acționari și/ori pentru plata dobânzii către deținătorii de instrumente de fonduri proprii de nivelul 1 suplimentari cu cel puțin 30 de zile înainte de desfășurarea ședinței consiliului băncii la care va fi examinată chestiunea privind distribuirea profitului către acționari și/ori pentru plata dobânzii către deținătorii de instrumente de fonduri proprii de nivelul 1 suplimentar sau propunerea de distribuire a profitului către acționari și/ori pentru plata dobânzii către deținătorii de instrumente de fonduri proprii de nivelul 1 suplimentar ce urmează a fi înaintată către adunarea generală a acționarilor</i>”. Respectiv, solicitarea aprobării prealabile conform art. 62 alin. (1) din Legea nr. 202/2017 nu are legătură cu data convocării adunării generale a acționarilor.</p> <p>Totodată, având în vedere complexitatea procedurii, stabilirea unui termen mai mic de 40 zile lucrătoare se consideră inoportun.</p>
100.	<p>- pct. 52, prin modificările operate la art. 140 alin. (1) se intenționează aplicarea sancțiunilor inclusiv pentru încălcările statutului și/sau a reglementărilor interne ale băncii. Considerăm că aceste sancțiuni sunt exagerate în raport cu încălcările unor reglementări interne, dacă nu este efectuată și o cuantificare corespunzătoare a impactului unor asemenea încălcări și fără existe un impact semnificativ asupra activității și performanței băncii.</p> <p>Totodată, pot exista situații când încălcarea reglementărilor interne nu este esențială, de exemplu, dacă sunt rezultatul neactualizării acestora, potrivit unor modificări ale legii.</p> <p>Potrivit art. 33 (4) din Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni (4) Prevederile statutului societății ce sînt în contradicție cu legislația sînt nevalabile de la data adoptării lor, astfel legea indică direct că urmează a se aplica direct legea și nu este necesară sancționarea entității.</p> <p>Considerăm că sancționarea băncilor pentru încălcarea statutului și/sau a reglementărilor interne ale băncii este o încălcare a principiului legalității, consacrat în art. 21 Cod Administrativ. Nu poate fi sancționat un comportament care nu contravine legislației în vigoare sau actelor normative subordonate legii. Asemănător principiului „Nullum Crimen Sine Lege, Nulla Poena Sine Lege”, Banca Națională nu-și poate exercita forța de constrângere față de o entitate care a respectat în totalitate prevederile legii sau a actelor normative subordonate legii – ceea ce nu este interzis de lege, este permis.</p> <p>Prin urmare, urmează a fi păstrată redacția actuală, în sensul că răspunderea trebuie să survină doar pentru încălcări ale legislației și nu pentru încălcări minore sau formale care nu constituie încălcare a actelor normative.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>La articolul 139 alineatul. (1) lit. a), textul „sau în actele normative emise în aplicarea acesteia” se va substitui cu textul „, în legile privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, în actele normative emise în aplicarea acestora, în statutul băncii și în reglementările interne ale băncii aprobate pentru aplicarea prezentei legi și a actelor normative emise în aplicarea acesteia;”.</p> <p>Semnalăm, că potrivit Ghidurilor Autorității Bancare Europene, care reglementează diferite aspecte ale cerințelor prudențiale față de bănci și care sunt transpuse în actele normative ale BNM, o parte din cerințele față de activitatea băncilor urmează a fi stabilite în reglementările interne ale băncilor, iar actele normative ale BNM nu stabilesc în acest sens cerințele respective, ci prevăd obligația băncilor de a reglementa în actele interne aceste cerințe și de a se conforma acestora în desfășurarea activității lor. Consecvent, considerăm justificat ca băncile să-și execute obligațiile ce derivă din propriile reglementări, în măsura în care adoptarea acestor reglementări este impusă sau derivă din lege sau actele normative ale BNM, iar asigurarea executării acestor obligații se susține prin previzibilitatea atragerii la răspundere pentru nerespectarea acestora.</p>
101.	<p>- pct. 53, art. 142 alin. (3) vine să extindă termenul de prescripție pentru aplicarea sancțiunilor la 5 ani cu excluderea termenului de 6 luni de la data constatării încălcării (a se vedea comentariul la Art. 752 Legea nr.548/1995 cu privire la BNM – pct. 6 al prezentului Aviz).</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>În proiectul de lege se menține prevederea art. 142 alin. (3) din Legea nr. 202/2017 în partea în care prevede termenul de prescripție de 3 ani de la data comiterii încălcării, cu precizări privind data începutul curgerii termenului respectiv și cazurile de suspendare a curgerii acestui termen.</p>

102.	<p>9. Este de menționat că potrivit Notei Informative, acest proiect, conform art. XX, alin. (1) va intra în vigoare de la data publicării în Monitorul Oficial. Prin prisma argumentelor expuse, considerăm că termenul pentru intrarea în vigoare a unor eventuale taxe regulatorii mai mari decât cele aplicate anterior, inclusiv de către CNPF, urmează să aibă loc în termen de minim 1 an de zile.</p>	<p>Comentariu. Prevederile privind încasarea de la entitățile supravegheate a plăților de supraveghere au fost excluse din proiectul de lege.</p>
21. „Infodebit Credit Report” SRL		
103.	<p>1. Art. 1 pct. 3 din Proiectul de lege – Autorul Proiectului de lege propune completarea Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei cu art. 5/2 - Instrumentele politicii macro-prudențiale. După cum putem observa, acest articol enumeră mai multe măsuri pe care Banca Națională le va putea întreprinde, față de entitățile supravegheate, în vederea diminuării riscului macro-prudențial sau sistemic. Constatăm că aceste măsuri reprezintă de fapt derogări de la atribuțiile Băncii Naționale în materie de supraveghere a entităților, stabilind competențe de mai largi, ținând cont de situația prezumată a fi de risc (riscului macro-prudențial sau sistemic). Cu toate acestea, ținând cont și de caracterul derogatoriu al acestor norme, Proiectul de lege nu dezvăluie cu exactitate situațiile când Banca Națională va putea aplica aceste măsuri, fiind indicată doar situația generală în care există “riscul macro-prudențial sau sistemic”. Considerăm că în cazul în care legiuitorul nu va reglementa exact noțiunea de risc macro-prudențial sau sistemic și nu va stabili exact procedura de constatare a intervenirii unor asemenea riscuri, vor putea interveni situații în care Banca Națională va aplica aceste măsuri în mod arbitrar. Prin urmare, propunem ca legiuitorul să definească noțiunile de “riscul macro-prudențial sau sistemic” și să reglementeze procedura de constatare a intervenirii acestor riscuri.</p>	<p>Se acceptă parțial. La art. 5² se va utiliza doar termenul de „risc sistemic”, definit atât în Legea nr. 202/2017, cât și în Legea nr. 209/2018 cu privire la Comitetul Național de Stabilitate Financiară. Existența riscului sistemic se va aprecia urmare constatării elementelor definiției ale acestuia, prevăzute prin lege.</p>
104.	<p>2. Art. 1 pct. 6 din Proiectul de lege – Autorul Proiectului de lege propune completarea art. 11 din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei cu alineatul (3 4), alineat în care legiferează posibilitatea participantului la procedura administrativă, înainte ca în privința acestuia să fie emis un act administrativ defavorabil, să depună o opinie scrisă. Considerăm aceste completări benefice. Cu toate acestea, nu suntem de acord cu suspendarea procedurii administrative pe durata termenului de prezentare a opiniei. Subliniem că art. 94 Cod administrativ reglementează aceeași regulă – audierea participantului înainte de emiterea unui act administrativ individual defavorabil sau înainte de respingerea unui act administrativ individual favorabil. În schimb, Codul administrativ nu reglementează suspendarea procedurii administrative în acest interval de timp. Susținem menținerea aceleiași abordări și în cazul prezentării opiniei scrise în procedura administrativă inițiată de Banca Națională, cu atât mai mult că Proiectul de lege propune instituirea unui termen de desfășurare a procedurii administrative, din punctul nostru de vedere, exagerat – 18 luni.</p>	<p>Nu se acceptă. Suspendarea termenului procedurii administrative până la prezentarea de către participant a opiniei este în linie cu prevederile art. 81 alin. (2) din Codul administrativ, care prevede: <i>„Dacă în cadrul unei proceduri administrative actul administrativ individual depinde de un act sau o operațiune a unui participant, autoritatea publică suspendă procedura administrativă pentru un termen rezonabil. Suspendarea repetată se admite numai dacă are la bază un motiv care nu putea fi prevăzut la prima suspendare.”</i></p>
105.	<p>3. Art. 1 pct. 6 din Proiectul de lege – Autorul Proiectului de lege propune completarea art. 11 alin. (5) din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei cu prevederi care stabilesc că, în cazul în care printr-o hotărâre judecătorească definitivă se obligă Banca Națională să emită sau să modifice un act administrativ individual, Banca Națională inițiază din oficiu o nouă procedură administrativă, care se desfășoară în condițiile stabilite de legislație. Acest lucru ar presupune că executarea unei hotărâri judecătorești de emitere a unui act administrativ individual ar putea dura 18 luni (termenul de desfășurare a procedurii administrative propus), lucru incompatibil cu obligația de executare imediată a hotărârilor judecătorești executorii (prin comparație - hotărârile CTEDO se execută în termen de 3 luni). La fel, analizând și Nota informativă la Proiectul de lege, înțelegem că Banca Națională, în</p>	<p>Se acceptă. Completarea propusă la art. 11 alin. (5) din Legea nr. 548/1995 a fost exclusă din proiectul de lege.</p>

	<p>situația în care este obligată de către instanța de judecată să emită un act administrativ, în cadrul procedurii administrative inițiate va verifica dacă sunt întrunite condițiile necesare pentru emiterea actului administrativ prevăzut de hotărârea judecătorească. Susținem că această interpretare subminează puterea obligatorie a hotărârilor definitive a instanțelor de judecată.</p> <p>Astfel, din moment ce instanța de judecată a dispus emiterea unui act administrativ individual, se prezumă absolut că au fost verificate dacă sunt întrunite condițiile pentru emiterea unui asemenea act. Respectiv, autoritatea publică debitoare, urmează doar să execute hotărârea și nu să verifice alte condiții necesare de a fi întrunite pentru emiterea actului administrativ individual. În ipoteza propusă de autor, pot apărea situații în care Banca Națională, invocând neîndeplinirea unei condiții, să nu execute o hotărâre judecătorească irevocabilă, iar justițiabilul să fie pus în situația de a se adresa în mod repetat în instanța de judecată (cerc vicios). Respectiv, propunem excluderea din Proiectul de lege completarea art. 11 alin. (5) din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei.</p>	
106.	<p>4. Art. 1 pct. 6 din Proiectul de lege - Autorul Proiectului de lege propune completarea art. 11 din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei cu alin. (6/1), alineat care stabilește că ordonanța provizorie poate fi solicitată doar odată cu sau după înaintarea unei acțiuni în contencios administrativ împotriva Băncii Naționale. Precizăm că prin introducerea acestei completări, se instituie o excepție de la regula prevăzută la art. 215 alin. (1) propoziția a doua din Codul administrativ, regulă care permite reclamantului să solicite emiterea unei ordonanțe provizorii până la înaintarea acțiunii în contencios administrativ. Precizăm că Nota informativă la Proiectul de lege nu dezvăluie care ar fi necesitatea instituirii unei asemenea derogări de la prevederile codificate, motiv pentru care considerăm oportună excluderea acesteia.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Art. 2 alin. (2) din Codul administrativ permite adoptarea unor norme speciale cu privire la anumite instituții juridice inerente procedurii administrative. Astfel, în partea ce ține de actele individuale emise de BNM, regula generală ce derivă din prevederile art. 11 și art. 11¹ din Legea nr. 548/1995 este inadmisibilitatea întreruperii caracterului executoriu al actelor emise de BNM, iar suspendarea executării actului individual este admisibilă doar cu titlu de excepție, în cazul întrunirii unor condiții specifice prevăzute de art. 11¹ din Legea nr. 548/1995.</p>
107.	<p>5. Art. 1 pct. 6 din Proiectul de lege - Autorul Proiectului de lege propune completarea art. 11 din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei cu alin. (14), stipulând că recursul declarat împotriva hotărârii judecătorești definitive privind încasarea mijloacelor bănești din contul Băncii Naționale suspendă executarea hotărârii judecătorești respective. Precizăm că această completare restrânge domeniul de executare a hotărârilor judecătorești definitive, pronunțate împotriva autorităților statului, la cele irevocabile, contrar prevederilor exprese ale articolului 120 din Constituție (Este obligatorie respectarea sentințelor și a altor hotărâri definitive ale instanțelor judecătorești, precum și colaborarea solicitată de acestea în timpul procesului, al executării sentințelor și a altor hotărâri judecătorești definitive). Considerăm că această prevede, în cazul în care va fi adoptată, va fi susceptibilă de atacare la Curtea Constituțională (vezi jurisprudență similară – hotărârea Curții Constituționale nr. 32 din 17.11.2016).</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Norma propusă nu afectează și nu subminează caracterul obligatoriu al hotărârilor judecătorești. Având în vedere că Codul administrativ nu reglementează efectul suspensiv al cererii de recurs asupra executării hotărârii judecătorești definitive, în contextul prevederilor art. 195 din Codul administrativ, sunt relevante prevederile art. 435 alin. (1) din Codul de procedură civilă al R. Moldova: „(1) <i>Recursul suspendă executarea hotărârii în cazul strămutării de hotare, distrugerii de plantații și semănături, demolării de construcții sau de orice bun imobil, dezafectării incontestabile a mijloacelor bănești din contul bugetelor componente ale bugetului public național și din contul autorităților/instituțiilor bugetare, precum și în alte cazuri prevăzute de lege.</i>”</p> <p>Norma propusă la art. 11 alin. (14) este similară celei prevăzute de art. 435 alin. (1) în legătură cu cazul de „dezafectare incontestabilă a mijloacelor bănești din contul autorităților/instituțiilor bugetare”(BNM nu este autoritate/instituție bugetară). În acest sens, este relevantă și adresa Curții Constituționale nr. PCC-01/80G din 17 noiembrie 2016, care stabilește: „<i>În același timp, Curtea a constatat că, potrivit art. 435 din Codul de procedură civilă, la contestarea hotărârii cu recurs, poate fi solicitată suspendarea executării hotărârii doar dacă recurentul a depus cauțiune, inclusiv în situația în care calitatea de recurent o are statul. În acest sens, Curtea consideră necesară instituirea unei distincții între situațiile în</i></p>

		<p><i>care suspendarea executării hotărârii judecătorești este solicitată de persoane fizice și juridice de drept privat și cele în care aceasta este solicitată de către persoane juridice de drept public (autoritățile statului).”.</i></p> <p>Respectiv, Curtea Constituțională recomandă ca efectul suspensiv al recursului să nu fie condiționat de depunerea unei cauțiuni în cazul în care recurentul este persoană juridică de drept public.</p> <p>În acest context, în scopul transpunerii integrale a recomandării Curții Constituționale (expuse în Adresa nr. PCC-01/80g din 17.11.2016), considerăm justificată completarea Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei astfel încât suspendarea executării hotărârilor judecătorești definitive privind executarea pretențiilor pecuniare să intervină și în cazul în care recurentul este BNM, care nu este finanțată din componentele bugetului public național.</p>						
108.	<p>6. Art. I pct. 28 din Proiectul de lege – Autorul Proiectului de lege propune instituirea unui termen de desfășurare a procedurii administrative de 18 luni (art. 75 1 alin. (9) din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei). Considerăm termenul respectiv exagerat de mare, ținând cont și de prevederile art. 60 Cod administrativ, care stabilesc un termen general de desfășurare a procedurii administrative de 30 de zile, care poate fi prelungit maximum până la 90 de zile.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Termenul de finalizare a procedurii de control este revizuit. Astfel, termenul general în care trebuie finalizată procedura de controlul, de la data emiterii deciziei cu privire la inițierea controlului până la data adoptării deciziei Băncii Naționale în baza rezultatelor controlului, este de 12 luni. Din motive justificate, termenul general poate fi prelungit inițial cu cel mult 3 luni, în baza deciziei guvernatorului, prim-viceguvernatorului sau a viceguvernatorului. În cazul în care obiectul controlului este de o complexitate deosebită, care necesită timp adițional pentru prelucrarea informațiilor sau documentelor, termenul procedurii de control poate fi prelungit suplimentar, în baza deciziei Comitetul executiv.</p>						
109.	<p>7. Art. I pct. 29 din Proiectul de lege – Autorul Proiectului de lege propune instituirea unui termen de prescripție de aplicare a sancțiunilor de 5 ani (art. 75 2 alin. (4) din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei). Susținem că termenul propus nu este justificat. Făcând o paralelă cu alte temeuri de răspundere prevăzute de lege, precizăm că în termen de 5 ani se prescrie atragerea la răspundere penală pentru săvârșirea unei infracțiuni mai puțin grave. Prin urmare, ținând cont de faptul că sancțiunile aplicate de către BNM se impun pentru fapte care, datorită gradului de gravitate mai scăzut, nu se încadrează în categoria infracțiunilor, considerăm că și termenul de prescripție de aplicare a acestor sancțiuni urmează a fi mai mic decât în cazul infracțiunilor.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>În proiectul de lege se menține prevederea actuală în partea în care prevede termenul de prescripție de 3 ani de la data comiterii încălcării, cu precizări privind data începutul curgerii termenului respectiv și cazurile de suspendare a curgerii acestui termen.</p>						
22. Asociația Investitorilor Străini din Republica Moldova								
110.	<p>În contextul consultărilor publice asupra proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (consolidarea cadrului de activitate al Băncii Naționale a Moldovei) Proiect de lege pentru modificarea unor acte normative (consolidarea cadrului de activitate al Băncii Naționale a Moldovei) Particip.gov.md, venim în atenția DVS cu un șir de propuneri și comentarii asupra conținutului acestuia: Pct. 31 din art. I ”Anexa”, rândul 2, propunem a fi modificat, după cum urmează:</p> <table border="1" data-bbox="208 1295 1072 1450"> <thead> <tr> <th>Entitatea</th> <th>Baza de calcul</th> <th>Valoarea anuala maxima %</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>a) prime de reasigurare</td> <td>2%</td> </tr> </tbody> </table>	Entitatea	Baza de calcul	Valoarea anuala maxima %		a) prime de reasigurare	2%	<p>Comentariu.</p> <p>Prevederile privind încasarea de la entitățile supravegheate a plășilor de supraveghere au fost excluse din proiectul de lege.</p>
Entitatea	Baza de calcul	Valoarea anuala maxima %						
	a) prime de reasigurare	2%						

Societăți de asigurare/reasigurare	b) prime brute subscrise din asigurări generale	2%
	c) prime brute subscrise din asigurări de viață	0,05%

Cuantumul plăților de supraveghere a societăților de asigurare, până la data de 01.07.2023 era reglementat anual de către Comisia Națională a Pieței Financiare. Cuantumul plăților pentru categoria asigurări de viață întotdeauna a format o categorie separată, reglementată diferențiat față de asigurările generale, și la ultima perioadă de reglementare a constituit 0,35% din primele brute anuale subscrise.

Această abordare se asociază, pe de o parte, cu faptul că asigurările de viață sunt produse financiare pe termen lung și pentru orice produs financiar pe termen lung taxa percepută de către Autoritatea de supraveghere face parte din structura tarifară, încă la etapa de elaborare a business planurilor. Pe de altă parte, Autoritatea de supraveghere națională la reglementarea taxelor pentru asigurările de viață până la 01.07.2023, a ținut cont și s-a aliniat la cele mai bune practici a Autorităților de supraveghere din majoritatea statelor europene.

Analiza celor mai bune practici europene privind aplicarea taxelor pentru asigurările de viață pe termen lung identifică că autoritățile acordă o atenție deosebită și aplică principiul stabilității de lungă durată. Se observă că autoritățile abordează politica de taxe în mod precaut, fapt care permite impulsivitatea dezvoltării asigurărilor de viață și menținerea conexiunii dintre companiile de asigurări și bugetul de stat prin prisma funcțiilor economico-sociale, cât și financiar-investiționale.

În unele țări din Uniunea Europeană, pentru asigurările de viață pe termen lung nu este impusă o taxă de către regulator sau aceasta taxă este semnificativ mai mică decât taxa pentru asigurările generale care, de regulă, sunt asigurări pe termen scurt. Spre exemplu, în România, unde taxa pentru asigurările obligatorii RCA este de asemenea 1% ca și în Republica Moldova până la 01.07.2023, iar taxa pentru asigurările de viață este de 0,3% - comparabil cu taxa de 0,35% existentă în Republica Moldova până în 01.07.2023. În Croația, Bulgaria, Slovenia, Ungaria, Serbia, Montenegro, Bosnia pentru asigurările de viață și în Ucraina pentru toate contractele de asigurare cu termen mai mare de 10 ani, taxa este 0%.

Astfel, pe parcursul anului 2023 au fost înaintate mai multe scrisori, atât în adresa Comisiei Naționale a Pieței Financiare, cât și în adresa Băncii Naționale prin intermediul asociațiilor profesionale prin care s-au sesizat autoritățile despre necesitatea înțelegerii substanțialității taxelor pentru asigurări de viață și necesitatea diferențierii taxelor de supraveghere pentru asigurări generale și asigurări de viață în categorii separate.

Cu toate acestea la data de 03.07.2023, a intrat în vigoare Legea nr. 75 din 30.06.2023 prin care s-au operat modificări la Legea nr.192/1998 și art.6, alin.1, lit. h) stabilește că plățile

pentru societățile de asigurare în bugetul Comisiei Naționale a Pieței Financiare sunt în mărime de pînă la 0,3 la sută din primele brute anuale subscrise. Adicional, Comisia Națională a Pieței Financiare a neglijat în totalitate fără nici un temei de fapt propriile abordări de pînă la 01.07.2023, nu a diferențiat plățile începând cu 01.07.2023 (a se vedea Hotărârea nr. 38/9 din 11 iulie 2023, publicată în Monitorul Oficial nr.251-253 din 20 iulie 2023 privind modificarea Hotărârii 56/13 din 25.10.2022 cu privire la cuantumul taxelor și plăților în bugetul Comisiei Naționale a Pieței Financiare pentru anul 2023) și a stabilit începând cu 01.07.2023 plata maximă prevăzută de lege 0,3% din primele brute subscrise.

În aceste circumstanțe, considerăm că unica modalitate de a păstra principiul stabilității de lungă durată este reglementarea diferențiată a asigurărilor de viață și asigurărilor generale prin proiectul supus consultărilor publice de modificare a Legii nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, art. I, punctul 31 "Anexa" prin care plata de supraveghere pentru asigurările de viață să se instituie în valoarea anuală maximă de 0,05% din primele brute anuale subscrise.

Avizare repetată

1. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale

1) Lipsă de obiecții și propuneri.

2. Centrul de Armonizare a Legislației

2) Lipsă de obiecții și propuneri.

3. Ministerul Afacerilor Externe

3) Lipsă de obiecții și propuneri.

4. Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor

4) Lipsă de obiecții și propuneri.

5. Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor

5) Lipsă de obiecții și propuneri.

6. Agenția Achiziții Publice

6) Lipsă de obiecții și propuneri.

7. Agenția Proprietății Publice

7) Lipsă de obiecții și propuneri.

8. Consiliul Concurenței

8)	Lipsă de obiecții și propuneri.	
9. Agenția Guvernare Electronică		
9)	Analizând argumentele autorului de neacceptare a obiecției din avizul anterior al AGE nr.3007-254 din 22.11.2023, le considerăm pertinente. Prin urmare, în limitele competențelor proprii ai Agenției, nu avem obiecții sau propuneri în privința acestei inițiative a BNM, promovată prin intermediul Ministerului Finanțelor.	Se ia act.
10)	În art.III (amendamentul propus la art.1 alin.(2) din Legea nr.467/2003): după cuvântul „nestatală” urmează a fi pusă o virgulă, pentru acuratețea intervenției respective;	Comentariu Propunerile date de modificare au fost excluse din proiect
11)	cuvintele „ <i>resurselor informaționale ale Băncii Naționale a Moldovei,</i> ” recomandăm de substituit cu cuvintele „ <i>sistemelor și resurselor informaționale departamentale ale Băncii Naționale a Moldovei,</i> ” pentru excluderea divergențelor în interpretare și asigurarea aplicării corecte a normei juridice noi.	Comentariu. Utilizarea cuvântului „ <i>departamentale</i> ” pare să inducă confuzie, având în vedere că toate sistemele și resursele informaționale ale BNM urmează a fi exceptate. Totodată, propunerile date de modificare au fost excluse din proiect
10. Curtea de Conturi		
12)	<p>Curtea nu susține Art. VIII din proiectul prezentat spre reavizare, privind modificarea art.2 din Legea nr.229/2010 privind controlul financiar public intern, prin completarea cu textul „cu excepția Băncii Naționale a Moldovei” reieșind din următoarele considerente:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prevederile Legii nr.229/2010 privind controlul financiar public intern au la bază standardele profesionale aplicate la nivel internațional în domeniul controlului intern managerial, care au drept scop definirea și aplicarea uniformă a regulilor generale de organizare a acestora la nivel național; - cerințele legale față de CFPI stipulate în Legea nr.229/2010 și standardele naționale respective, stau și la baza Sistemului de control intern și gestiune a riscurilor operaționale, precum și auditului intern al BNM (<i>Standardele de control intern managerial ale modelului COSO, Standardele Internaționale de Audit Intern: https://www.bnm.md/ro/content/guvernarea-si-nivelurile-de-control-ale-bancii-nationale</i>); - prevederile Legii nr.229/2010 urmează a fi puse în aplicare prin acte normative ce vizează domeniul specific de aplicare, în speță a domeniului aferent Băncii Naționale a Moldovei, care vor ține cont de autonomia, independența instituțională și domeniul specific de activitate. (În acest sens, BNM va face uz de independența constituțională, iar domeniul specific de activitate va fi reglementat de actele normative unice, bazate pe bunele practici în domeniu ale Grupului Internațional de Lucru privind Riscul Operațional în Băncile Centrale (International Operational Risk Working Group (IORWG)), recomandările Comitetului de la Basel etc.). - cadrul normativ secundar nu impune cerințe privind monitorizarea, evaluarea și raportarea sistemelor de control intern managerial și audit intern de către aceste categorii de 	<p>Nu se acceptă.</p> <p>1. Cu privire la auditul intern și prin prisma guvernantei și structurii de gestiune, BNM se aliniază practicii existente în UE (ne referim la „Audit charter for the Eurosystem/ESCB and the Single supervisory mechanism” și Protocolul (nr. 4) privind Statutul Sistemului european al băncilor centrale și al Băncii centrale europene, parte a Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene), inclusiv prin reglementarea în Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei a următoarelor aspecte:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) responsabilitățile Comitetului de audit în ceea ce privește monitorizarea eficienței sistemului de control intern și de management al riscurilor, monitorizarea și direcționarea funcției de audit intern; (ii) raportarea rezultatelor activității auditului intern către Consiliul de supraveghere/Comitetul de audit din cadrul BNM; (iii) aplicarea modelului celor trei linii de apărare, în care auditul intern constituie a treia linie de apărare. <p>Totodată Legea nr. 548/1995 prevede (conform bunelor practici, ale UE inclusiv) efectuarea auditului de către Curtea de Conturi și auditorul extern, unul din aspectele evaluate de aceștia fiind sistemul de control intern și gestiunea riscurilor.</p> <p>2. Atragem atenția în mod repetat asupra faptului că Legea nr. 229/2010 conține, pe lângă prevederile care consacră principiile generale de control intern și audit intern (care sunt aplicate de BNM, ceea ce este confirmat și de CCRM), și prevederi (art. 5 alin. (1) lit. c) și alin. (2), art. 16 alin. (2), art. 23 alin. (2) lit. c) și g), art. 28, art. 29 lit. c) și d)) care atribuie Ministerului Finanțelor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rolul de coordonare și armonizare centralizată a controlului financiar public intern realizat de orice autoritate publică (inclusiv de BNM); - competențe de a reglementa modul de evaluare, raportare cu privire la sistemul de control intern și de întocmire a declarației de răspundere managerială, obligatoriu pentru aplicare de orice autoritate publică (inclusiv BNM);

	<p>entități publice (instituții constituționale independente), asupra cărora se aplică prevederile legii.</p> <p>În acest sens, drept exemplu fiind Curtea de Conturi, care aplică și se conformează prevederilor Legii nr.229/2010, neavând în acest aspect ingerințe din partea Ministerului Finanțelor.</p>	<p>- competențe de a evalua și monitoriza mecanismul de audit intern al oricărei autorități publice.</p> <p>Astfel, sesizăm că Legea nr. 229/2010 instituie premise legale care permit Ministerului Finanțelor de a influența, prin reglementările sale și prin mecanismele de evaluare și raportare, modul de efectuare a auditului intern, cât și a controlului financiar intern în cadrul Băncii Naționale, contrar prevederilor art. 1 alin. (2) și art. 6 alin. (4) din Legea nr. 548/1995.</p> <p>Totodată, având în vedere că efectuarea auditului de Curtea de Conturi și limitele acestuia sunt reglementate la art. 21 din Legea nr. 548/1995 prin prisma autonomiei BNM, stabilirea unor obligații suplimentare în Legea nr. 229/2010 este în discordanță cu independența BNM inclusiv în raport cu Curtea de Conturi.</p> <p>Cadrul normativ secundar nu poate fi în discordanță cu prevederile Legii nr. 229/2010. Dacă Legea nr. 229/2010 stabilește o aplicare uniformă a prevederilor sale față de toate autoritățile publice, atunci cadrul normativ subordonat legii nu poate distinge un regim separat pentru autoritățile autonome, o astfel de abordare fiind contrară legii (dacă legea nu distinge un regim special pentru autoritățile publice autonome, nici actul subordonat legii nu poate distinge un astfel de regim).</p> <p>Omisiunea aplicării în practică a prevederilor legale în vigoare (care desconsideră autonomia BNM, dar care sunt obligatorii pentru autoritățile vizate) nu poate servi drept garanție solidă a respectării autonomiei BNM.</p> <p>Ca exemplu suplimentar, menționăm că Regulamentul (UE, Euratom) 2018/1046 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iulie 2018 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii, care conține inclusiv prevederi aferente aspectelor de control interne și audit intern, inclusiv cerințe de raportare aferent activității de audit intern, exceptează Banca Centrală Europeană în ceea ce privește aplicarea actului respectiv (art. 2 pct. 67).</p>
11. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării		
13)	<p>La art. I, pct. 21 din proiect propunem excluderea cuvintelor "inclusiv valori mobiliare corporative" de la articolul 53 alineatul (1), litera f), or introducerea acestor modificări implică riscuri mai mari și o lichiditate redusă, fapt care ar putea afecta stabilitatea financiară, având în vedere că se referă la rezervele internaționale ale statului.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Adițional celor menționate în cadrul primei avizări a proiectului de lege, comunicăm următoarele:</p> <p>Norma de la lit. f), propusă pentru completarea art.53 alin.(1), reia lit. c) actuală „c) orice alte active recunoscute pe plan internațional” și extinde atribuțiile BNM de a investi și în valori mobiliare corporative, fără a se limita la instrumentele financiare referite la art. 16 lit. c) din Legea nr.548/1995 („bonuri de tezaur și alte valori mobiliare, emise sau garantate de către guverne străine și instituțiile financiare publice internaționale).</p> <p>Or, ținând cont de multitudinea instrumentelor investiționale actuale de pe piețele financiare externe, precum și având în vedere apariția frecventă de instrumente financiare noi, impunerea unor limitări concrete asupra utilizării acestora, va duce la o ineficiență și un grad de rigiditate sporit în cadrul procesului de gestionare a rezervelor valutare internaționale, prin prisma lipsei de acces la instrumentele financiare noi, precum și necesitatea frecventă de modificare a prezentei legi.</p> <p>Precizăm de asemenea că, potrivit art.53 alin.(2) din Legea nr.548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, „(2) <i>Criteriile principale pentru selectarea activelor de rezervă sunt siguranța sumelor de bază și lichiditatea.</i>”. Respectiv, la selectarea valorilor mobiliare</p>

		corporative, BNM în mod obligatoriu va lua în considerare siguranța sumelor de bază și lichiditatea.
14)	<p>La art. I pct. 28, cu referire la articolul 70¹ <i>Bunurile Băncii Naționale</i>, propunem excluderea alineatelor (3)-(5) și includerea acestor prevederi la articolul 53 <i>Rezervele internaționale</i>. Astfel, propunem completarea art.53 cu următoarele alineate, după cum urmează:</p> <p>„(6) Prin derogare de la prevederile Legii nr. 121/2007 privind administrarea și deținatizarea proprietății publice și ale Legii nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice și fără a aduce atingere prevederilor care permit exercitarea de către Banca Națională a dreptului de posesie, folosință sau dispoziție asupra bunurilor deținute de aceasta, Banca Națională exercită în mod exclusiv și nerestricționat drepturile de posesie, folosință și dispoziție asupra bunurilor ce constituie rezervele internaționale ale statului, precum și asupra bunurilor mobile utilizate în exercitarea atribuțiilor de politică monetară și valutară.</p> <p>(7) Rezervele internaționale ale statului constituie bunuri domeniului public a statului și nu pot fi supuse sechestrului, urmăririi silite, confiscării, rechiziției sau exproprierii.</p> <p>(8) Competențele Guvernului, nu se aplică în raport cu bunurile prevăzute la alin. (6).</p> <p>În susținerea propunerii înaintate argumentăm că potrivit prevederilor art. 5 și 53 din Legea 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, una dintre atribuțiile de bază ale Băncii Naționale a Moldovei este <i>păstrarea și gestionarea</i> rezervelor valutare (internaționale) ale statului. Rezervele internaționale ale statului sunt menținute în bilanțul Băncii Naționale ale Moldovei, fiind distincte de bunurile sale.</p> <p>Drept urmare, considerăm judicioasă reglementarea rezervelor internaționale ale statului separat de bunurile BNM.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>1. Alineate propuse a fi excluse de la art. 70¹ și incluse la art. 53 din Legea nr. 548/1995 nu vizează doar bunurile ce constituie rezervele internaționale ale statului, dar și alte categorii de bunuri: bunurile achiziționate conform art. 71 alin. (2) lit. c), bunurile mobile utilizate în exercitarea atribuțiilor de politică monetară și valutară. Respectiv, includerea acestor alineate la art. 53, în mod evident ar depăși obiectul de reglementare a art. 53, care se referă doar la rezervele internaționale ale statului.</p> <p>2. Reamplasarea prevederilor de la un articol la altul nu influențează efectele juridice ale prevederilor respective, dar poate induce o interpretare eronată a acestora, contrar finalităților urmărite, or prevederile respective nu se referă doar la rezervele internaționale menținute de BNM.</p> <p>3. Prevederile art. 70¹ au fost elaborate pornind de la conceptul că toate bunurile deținute de BNM sunt bunuri care sunt proprietate a statului. Scopul proiectului de lege nu este de a face distincție între bunurile statului și bunurile BNM, ci de a veni cu precizări referitor la regimul bunurilor care sunt proprietate a statului și sunt deținute (afiate în posesie, gestionate) de BNM, ținând cont de statutul autonom al BNM, precum și de atribuția exclusivă a BNM de gestionare exclusivă a rezervelor internaționale ale statului, fără ingerința altor autorități publice.</p> <p>Respectiv, considerăm eronată afirmația că rezervele internaționale ale statului sunt distincte de bunurile BNM, or și rezervele internaționale ale statului și alte bunuri ale BNM sunt deținute și gestionate de BNM și, în același timp, și rezervele internaționale ale statului, și alte bunuri deținute de BNM, sunt proprietate publică a statului, având în vedere prevederile Legii nr. 121/2007.</p>
15)	<p>Art. III.</p> <p>Proiectul prevede exceptarea Băncii Naționale a Moldovei de la aplicarea Legii nr.467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat. În acest sens, menționăm că legea în cauză constituie legea de bază care reglementează domeniul informatizării și care stabilește regulile de bază și condițiile de activitate în domeniul creării și dezvoltării infrastructurii informaționale naționale ca mediu de funcționare al societății informaționale din Republica Moldova, reglementează raporturile juridice care apar în procesul de creare, formare și utilizare a resurselor informaționale automatizate de stat, a tehnologiilor, sistemelor și rețelelor informaționale de stat.</p> <p>1. În scopul respectării principiului legalității, activitatea privind informatizarea, sistemele și resursele informaționale de stat trebuie să fie reglementată la nivel de lege, inclusiv și pentru Banca Națională a Moldovei. Exceptarea de la aplicarea prevederilor Legii nr.467/2003, fără a se interveni cu reglementări speciale, la nivel de lege, care să reglementeze procesele în sfera informatizării pe domeniul de competență al Băncii Naționale, inclusiv crearea și funcționarea resurselor și sistemelor informaționale ale Băncii Naționale a Moldovei, creează o situație de lacună normativă majoră.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Propunerile date de modificare au fost excluse din proiect</p>

<p>2. Totodată, proiectul nu include nici prevederi de bază care să reglementeze raporturile dintre BNM și Guvern, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Instituția publică Agenția de Guvernare Electronică și Instituția publică Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică.</p> <p>3. Totodată, considerăm că autorul a interpretat greșit statutul de autonomie al BNM ce rezultă din prevederile Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei. În acest context, menționăm că Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei nu specifică interzicerea adoptării de către autoritățile publice a actelor normative care privesc domeniile în care Banca Națională are atribuții. În acest sens, menționăm prevederile art.6, al. (3) al Legii nr. 548/199, care specifică doar că „<i>Orice proiect de act normativ al autorităților publice care privește domeniile în care Banca Națională are atribuții va fi adoptat după recepționarea avizului Băncii Naționale</i>”. Respectiv, aprobarea prin hotărâre de Guvern a documentelor sistemelor și resurselor informaționale de stat aflate în posesia BNM sau a cadrului normativ metodologic privind crearea, administrarea, mentenanța, dezvoltarea și scoaterea din exploatare a sistemelor informaționale de stat nu afectează statutul de autonomie al BNM, stabilit prin Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei.</p> <p>4. Totodată, menționăm că Legea nr.467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat conține nu numai prevederi care stabilesc competențele de bază ale autorităților și instituțiilor publice în domeniul sistemelor și resurselor informaționale de stat, dar și alte prevederi generale de bază privind raporturile juridice în domeniul creării, administrării, mentenanței, dezvoltării și utilizării sistemelor informaționale de stat, inclusiv stabilește drepturi (spre ex. de acces la informația din resursele informaționale de stat), precum și stabilește documentarea obligatorie a sistemelor și resurselor informaționale de stat (conceptul sistemului informațional, caietul de sarcini al sistemului informațional și regulamentul resursei informaționale). În acest context, menționăm că proiectul nu conține norme care ar oferi o soluție la exceptarea BNM de la aplicarea acestor prevederi legale de bază.</p> <p>5. Suplimentar, considerăm că neaplicarea de către BNM a prevederilor Legii nr.467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, generează riscuri majore privind crearea și utilizarea de către BNM a sistemelor și resurselor informaționale nedocumentate sau documentate necorespunzător, fără ca documentele respective (Conceptul sistemului informațional, Regulamentul resursei informaționale) să corespundă unei structuri de conținut care să reglementeze toate aspectele importante ale funcționării acestora.</p> <p>Reieșind din cele menționate, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, în calitate de organ central de specialitate care elaborează documentele de politici și actele normative în domeniul informatizării, al sistemelor și resurselor informaționale de stat, comunică nesusținerea proiectului prezentat spre avizare, în partea ce ține de exceptarea BNM de la aplicarea prevederilor Legii nr.467/2003.</p>	
12. Ministerul Justiției	
<p>16)</p> <p>1. Cu referire la clauza de armonizare a proiectului prezentat, expunem necesitatea revizuirii acesteia potrivit expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene și conform modelului stabilit de anexa nr. 2 din <i>Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii</i></p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Au fost luate în considerație obiecțiile și propunerile Centrului de Armonizare a Legislației expuse în expertiza de compatibilitate.</p>

	<p><i>Europene</i> - „Prezenta Lege <u>transpune partial</u>: – Directiva 2013/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, de modificare a Directivei 2002/87/CE și de abrogare a Directivelor 2006/48/CE și 2006/49/CE (CELEX: 32013L0036), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 176 din 27 iunie 2013, astfel cum a fost modificată prin Directiva (UE) 2015/2366 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015; – Regulamentul nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 (CELEX: 02013R057520230628), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 176 din 27 iunie 2013.”</p> <p>Adițional, ținând cont de prevederile art. 31 alin. (4) din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>, comunicăm că autorul proiectului urmează să întocmească tabelul de concordanță în conformitate cu modelul prezentat în anexa nr. 3 din <i>Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018</i>.</p>	
17)	<p>Art. I – Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională Moldovei</p> <p>2. Cu referire la pct. 6, ce vizează completarea art. 11 cu noul alin. (3⁴), comunicăm necesitatea conformării acesteia cu art. 94 din Codul administrativ al Republicii Moldova, potrivit căruia înainte de <u>respingerea unui act administrativ individual favorabil</u>, participantul are dreptul să fie audiat în legătură cu faptele și circumstanțele relevante pentru actul ce urmează a fi remis, nu doar pentru actele administrative individuale defavorabile așa cum a menționat autorul în proiect.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Ipoteza „respingerii unui act administrativ individual favorabil” se include în ipoteza prevăzută în proiect de „emitere a unui act administrativ defavorabil”.</p> <p>În acest sens, atragem atenția asupra prevederilor art. 11 din Codul administrativ care stabilește că:</p> <p>1. „<i>acte defavorabile</i> – actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat.” Astfel, actul prin care se respinge acordarea unui avantaj se consideră a fi act defavorabil.</p> <p>2. „<i>acte favorabile</i> - actele care creează destinatarilor săi un beneficiu sau un avantaj de orice fel.”</p> <p>Astfel, prin „respingerea unui act administrativ individual favorabil” înțelegem respingerea acordării beneficiului/avantajului (sinonime) solicitat, iar actul prin care se respinge avantajul, prin definiție este un „act defavorabil”.</p>
18)	<p>- Adițional, cu referire la alin. (3⁶) de la art. 11, „dacă este necesară adoptarea urgentă a unei decizii pentru a preveni prejudicii semnificative în sistemul financiar Banca Națională poate adopta un act administrativ individual defavorabil pentru participantul la procedura administrativă, fără a i se propune acesteia prezentarea opiniei” comunicăm repetat că calificarea prealabilă, de către Banca Națională, până la adoptarea unei decizii, că va adopta „un act individual defavorabil” pentru participantul la procedura administrativă și în acest context, îi va îngădi dreptul de a prezenta opinia scrisă este contrară principiului egalității de tratament în conformitate cu art. 23 din <i>Codul administrativ</i>, potrivit căreia autoritățile publice trebuie să trateze în mod egal persoanele aflate în situații similare, și a principiului comprehensibilității și transparenței acțiunilor autorităților publice în conformitate cu art. 32 din <i>Codul administrativ</i>, potrivit căreia autoritățile publice trebuie să asigure participarea neîngrădită la procedura administrativă a persoanelor interesate.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Constatăm o interpretare eronată a prevederilor alin. (3⁶). Prevederea propusă urmează a fi înțeleasă în sensul că în cazul în care BNM va decide să adopte un act administrativ defavorabil, atunci BNM poate să omită audierea în legătură cu necesitatea adoptării urgente a unei decizii. Prevederea propusă nu urmează a fi interpretată că în cazul unor situații de urgență, toate actele care se emit de BNM se vor califica drept „defavorabile”.</p> <p>Totodată, reiterăm, că instituția audierii nu are nicio relevanță pentru actele favorabile, iar actul de „respingere a actului favorabil”, potrivit art. 11 din Codul administrativ, este un „act defavorabil”.</p>

19)	<p>Mai mult ca atât, referița autorului la art. 95 alin. (2) din <i>Codul administrativ al Republicii Moldova</i>, potrivit sintezei propunerilor și obiecțiilor, prevede situația când audierea nu este necesară în cazul emiterii unui act de urgență datorită interesului public și riscului major ce l-ar presupune neemiterea, însă în acest caz „audierea trebuie realizată și consemnată într-un proces-verbal în cel mult 5 zile de la emiterea actului”. În acest context, nu se consideră relevantă completarea legii cu art. 11 alin. (3⁶), deoarece în cazul în care va fi necesară emiterea unui act de urgență datorită interesului public major, Banca Națională a Moldovei va aplica nemijlocit prevederile generale ale <i>Codului administrativ al Republicii Moldova</i>, în speță art. 95 alin. (2). Alternativ, dacă se dorește a se realiza o subliniere suplimentară a ideii date, poate fi examinată și soluția includerii unei norme juridice de trimitere la art. 95 alin. (2) din <i>Codul administrativ</i>.</p> <p>În tot cazul, cu referire la acest aspect sesizăm și unele diferențe de abordare în soluțiile consacrate în proiect și cea existentă în <i>Codul administrativ</i>. Astfel, dacă la art. 95 alin. (2) din Cod se stabilește că „(...) În acest caz, audierea trebuie realizată și consemnată într-un proces-verbal în cel mult 5 zile de la emiterea actului. (...)” (ceea ce pune în lumină rolul activ al autorității publice în procesul de audiere subsecventă a participantului), în prevederea din proiect este prevăzut că „(...) În acest caz, participantul are posibilitatea de a prezenta opinia în scris în termen de 5 zile de la notificarea actului emis de Banca Națională sau concomitent cu depunerea unei cereri prealabile prin care contestă actul Băncii Naționale. (...)”. În acest sens, atragem atenția asupra necesității ca prevederea din proiect să se ralieze la optica legiuitorului consacrată în Cod, cu implicarea activă a autorității publice ce emite actul administrativ fără audiere, care va realiza, în acest caz, din proprie inițiativă audierea ulterioară a părților vizate de actul administrativ.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Art. 94 alin. (2) prevede că „Audierea poate fi făcută verbal sau în scris.”</p> <p>Întocmirea procesului-verbal este relevantă în cazul audierii verbale.</p> <p>BNM optează pentru procedura de audiere în scris, caz în care este suficient un schimb de scrisori între BNM și participantul la procedura administrativă și nu este necesară întocmirea unui proces-verbal. Astfel, considerăm necesară reglementarea distinctă a particularităților audierii aferente emiterii de către BNM a actelor de urgență.</p> <p>Art. 94 din Codul administrativ permite atât audiere verbală, cât și audierea în scris. Audierea în scris nu necesită întocmirea unui proces-verbal cu privire la audiere. Rolul activ al BNM se va manifesta prin răspunsul BNM cu privire la eventuala opinie care va fi prezentată de către participantul la procedura administrativă.</p> <p>Faptul notificării actului administrativ defavorabil și prevederile alin. (3⁶) (a căror necunoaștere nu poate fi invocată, în special de entitățile supravegheate de BNM, care au statut de profesionist) instituie un mecanism clar de audiere în scris a participantului la procedura administrativă. Considerăm, că invitații adiționale ale autorității publice se prezintă a fi redundante. Totodată, participantul nu poate fi obligat să prezinte opinia.</p>
20)	<p>La fel, considerăm că se impune și o regândire a prevederii de la alin. (3⁷) potrivit căreia „Prin aplicarea prevederilor alin. (3⁴) – (3⁶), audierea, în sensul art. 94 din <i>Codul administrativ</i>, se consideră efectuată.”. Or, atragem atenția asupra faptului că ipotezele reglementate la alin. (3⁴) – (3⁶) cuprind situații practice diferite, dintre care nu toate se circumscriu prevederilor art. 94 din <i>Codul administrativ</i> (astfel, alin. (3⁶) în esență vizează audierea în condițiile speciale ale art. 95 din <i>Codul administrativ</i>). Suplimentar, considerăm că includerea acestei prevederi în proiect nu prezintă o relevanță practică deosebită, în contextul în care prevederile de la alin. (3⁴) – (3⁶) reprezintă, în esență, niște norme juridice speciale în raport cu prevederile art. 94 și 95 din <i>Codul administrativ</i> și care, în conformitate cu regulile consacrate la art. 5 alin. (3) din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>, se vor aplica cu prioritate față de normele conținute în Cod. Astfel, suntem de opinia că aceasta ar urma să fie exclusă din proiect.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>În prevederea alin. (3⁷) se va face referință și la art. 95 din Codul administrativ.</p> <p>Considerăm necesară menținerea acestei prevederi pentru a exclude orice neclaritate și echivoc cu privire la faptul că solicitarea și prezentarea opiniei potrivit alin. (3⁴) și alin. (3⁶) constituie audiere în scris și, totodată, această prevedere precizează că prin această procedură de solicitare și prezentare a opiniei, audierea se consideră finalizată.</p>
21)	<p>- Cu referire la propunerea de completare a art. 11 cu alin. (4¹) (neaplicarea, în privința procedurilor administrative ale BNM vizate la alin. (4¹), a normei de la art. 44 alin. (3) din <i>Codul administrativ</i>), suntem totuși de părerea că modul în care se realizează derogarea de la prevederile respective din <i>Codul administrativ</i> ar putea consacra o abordare practică nejustificată și contrară principiilor dreptului administrativ. Or, neatragera absolută în procedura administrativă a subiecților vizati de prevederile art. 44 alin. (3) din Cod va determina încălcarea drepturilor unui cerc larg de persoane. Mai mult ca atât, atragerea acestor persoane se va putea face în procedura contenciosului administrativ. Această normă este de natură să extindă nejustificat activitatea administrativă a Băncii Naționale și să încalce drepturi fundamentale ale subiecților vizati.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Alin. (4¹) va avea următorul cuprins: „Prin derogare de la prevederile art. 44 din Codul administrativ, în cazul procedurilor administrative legate de retragerea licenței pentru activitatea bancară, pentru activitatea de asigurare sau de reasigurare, pentru activitatea de prestare a serviciilor de plată și emiteri a monedei electronice, pentru activitatea asociațiilor de economii și împrumut și procedurilor legate de aplicarea măsurilor și instrumentelor prevăzute de Legea nr. 232/2016 privind redresarea și rezoluția băncilor, Banca Națională este obligată să atragă în procedură doar persoana fizică sau juridică, care a solicitat inițierea procedurii sau în privința căreia procedura a fost inițiată, sau care ar urma să fie destinat al actului administrativ individual emis în cadrul procedurii administrative respective.”.</p>

<p>Luând act de argumentele expuse de autorul proiectului în sprijinul acestor prevederi, precum și ținându-se cont de distincțiile realizate între diferite categorii de participanți la procedura administrativă prin norma de la art. 44 alin. (1) și (2) din <i>Codul administrativ</i>, expunem opinia că derogarea de la cerințele impuse de Cod, ar trebui să fie una circumstanțiată și ar trebui să se refere doar la acele persoane ale căror drepturi pot fi afectate imediat prin procedura administrativă, nevizând, în tot cazul, acei subiecți care au solicitat inițierea procedurii sau în privința căreia procedura a fost inițiată, și care, în sensul, art. 11 alin. (2) din Cod, sunt destinatari nemijlociți ai actului administrativ individual.</p> <p>Astfel, pentru un spor de calitate, considerăm că prevederea respectivă din proiect ar trebui să fie formulată după cum urmează: „(4¹) Prin derogare de la prevederile art. 44 din Codul administrativ, în cazul procedurilor administrative legate de retragerea licenței pentru activitatea bancară, pentru activitatea de asigurare sau de reasigurare, pentru activitatea de prestare a serviciilor de plată și emitere a monedei electronice, pentru activitatea asociațiilor de economii și împrumut și procedurilor legate de aplicarea măsurilor și instrumentelor prevăzute de Legea nr. 232/2016 privind redresarea și rezoluția băncilor, Banca Națională este obligată să atragă în procedură doar persoana fizică și juridică care a solicitat inițierea procedurii sau în privința căreia procedura a fost inițiată și care ar urma să fie destinatari ai actelor administrative individuale emise în cadrul procedurilor administrative respective. Banca Națională nu este obligată să atragă în procedurile administrative menționate terții ale căror drepturi ar putea fi afectate de actul administrativ individual emis, dar care nu sunt destinatarii acestuia.”</p> <p>Totodată, în contextul acestei prevederi particulare din proiect, recomandăm autorului proiectului să examineze și oportunitatea unei abordări similare cu referire la prevederile art. 169 alin. (1) din Codul administrativ, care, în practică, ar putea ridica aceleași probleme.</p>	<p>Având în vedere că în prevedere se utilizează formularea „este obligată să atragă în procedură <u>doar</u> persoana fizică sau juridică”, considerăm că propoziția „Banca Națională nu este obligată să atragă în procedurile administrative menționate terții ale căror drepturi ar putea fi afectate de actul administrativ individual emis, dar care nu sunt destinatarii acestuia.” este redundantă, ținând cont și de faptul că în textul acceptat se face referință la persoanele care ar urma să fie destinatari ai actului administrativ individual.</p>
<p>22) 3. În legătură cu redacția nouă propusă pentru alin. (8) de la art. 11¹ din lege („(8) Prevederile articolului 214 alin. (1)–(4) și (6) din <i>Codul administrativ</i> nu se aplică suspendării executării actelor Băncii Naționale în instanța de contencios administrativ. Articolul 214 alin. (7) din <i>Codul administrativ</i> se aplică în privința încheierii prin care instanța de judecată decide cu privire la cererea de suspendare a executării actului Băncii Naționale.”) pentru a se asigura o claritate mai sporită a acestei prevederi și a se realiza o relaționare mai certă dintre prevederile conținute în cuprinsul art. 11 din <i>Legea nr. 548/1995</i> și cele de la art. 214 din <i>Codul administrativ</i>, venim cu recomandarea ca ultima propoziție de la alin. (8) să fie completată la final cu textul „, , emisă în conformitate cu prevederile alin. (5).”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
<p>23) 4. Potrivit pct. 23, alin. (1) al art. 69 din <i>Legea nr. 548/1995</i> este prezentat într-o nouă redacție, potrivit căreia „Banca Națională prezintă Parlamentului anual, până la data de 1 iunie, un raport, care să includă informația privind”. Atenționăm că, nota informativă nu prezintă argumente în privința necesității unei asemenea prevederi și nu este clar care este relația de cauzalitate cu scopul proiectului care a fost elaborat ca urmare a recomandărilor Fondului Monetar Internațional prezentate în Raportul nr. 21/167 din iunie 2021 „Republic of Moldova Technical Assistance Report – Country Governance Assessment și Raportul de asistență tehnică din octombrie 2021 „Moldova Financial Sector Stability Review”, or, prezentarea de către Banca Națională a Moldovei, Parlamentului, în ședință plenară, a</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Argumentarea se regăsește la pag. 16 din Nota informativă: „Totodată, termenul de prezentare a raportului anual este extins de la 1 iunie la 1 iulie, reieșind din considerentele următoare: raportul anual conține date statistice produse în cadrul BNM ce au la bază rapoartele statistice prezentate de către băncile licențiate, de societățile de asigurare, de reasigurare, de intermediarii în asigurări și/ sau în reasigurări a Biroului Național al Asiguratorilor de Autovehicule din Republica Moldova, de asociațiile de economii și împrumut, de birourile istoriilor de credit și de organizațiile de creditare nebancaară, precum și situațiile financiare confirmate de auditorul extern a BNM. Potrivit art. 33 alin. (3) din <i>Legea contabilității nr.</i></p>

	<p>rapoartelor (redacție care este în prezent în vigoare) nu ar putea în nici un mod influența independența și autonomia Băncii Naționale a Moldovei.</p>	<p>287/2017 (cu modificările ulterioare) termenele prezentării situațiilor financiare individuale sunt de 120 și 150 zile (150 zile expiră aprox. la data de 1 iunie) de la ultima zi a perioadei de gestiune în dependență de tipul entității.</p> <p>În acest context, pentru integrarea și reflectarea corectă și deplină a informației în Raportul anual, elaborat în baza acestor materiale, este necesară modificarea termenului de prezentare a raportului anual, cu stabilirea datei de 1 iulie.”</p> <p>Procedura prezentării raportului anual face parte din mecanismul de responsabilizare a BNM în calitate de autoritate publică autonomă, fiind o măsură de control în contextul independenței BNM.</p>
24)	<p>5. Cu referire la prevederile de la pct. 29 din proiect, în partea ce ține de completarea cu lit. f) a art. 71 alin. (2) din <i>Legea nr. 548/1995</i>, „(2) Prin derogare de la prevederile alineatului (1), Banca Națională poate: [...] f) să exercite drepturile și obligațiile cu privire la bunurile mobile și imobile deținute, inclusiv prin desfășurarea potrivit cadrului legal aplicabil a activităților de construcție, reconstrucție, restaurare, modernizare, consolidare, extindere sau de demolare parțială ori totală în privința bunurilor imobile din domeniul public sau privat;”, opinăm că acestea sunt superflui în contextul în care la alin. (1) lit. b) al aceluiași articol (în redacția propusă în proiect) se precizează că „(1) Cu excepția cazurilor prevăzute de prezenta lege, Banca Națională nu poate: [...] b) să practice activități comerciale, cum ar fi: cumpărarea de valori mobiliare ale societăților comerciale din Republica Moldova, achiziționarea oricărui drept de proprietate de natură financiară, comercială, agricolă, industrială în oricare alte scopuri decât pentru exercitarea atribuțiilor și pentru necesitățile de funcționare a Băncii Naționale.”. Astfel, indirect, aceste două prevederi par a reda aceeași idee, motiv pentru care sugerăm autorului proiectului să opteze doar pentru una din aceste prevederi.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Art. 71 alin. (2) din <i>Legea nr. 548/1995</i> se referă la exercitarea drepturilor și obligațiilor cu privire la bunurile care sunt deja deținute de BNM, dar nu se referă la activități comerciale, nici la cumpărare de valori mobiliare și nici la achiziționare de drepturi de proprietate, activități la care se face referire la art. 71 alin. (1) lit. b) din <i>Legea nr. 548/1995</i>.</p>
25)	<p>6. Adicional, potrivit art. 75¹ alin. (3) „Prin derogare de la art. 69 alin. (1) din <i>Codul administrativ</i>, controlul se consideră inițiat din data începerii controlului, prevăzută în decizia privind efectuarea controlului” urmează a fi revizuită sau exclusă deoarece se conformează în mare parte prevederilor art. 69 alin. (1) din <i>Codul administrativ</i>, conform căroră „Procedura administrativă inițiată din oficiu începe odată cu efectuarea primei acțiuni procedurale”. Astfel, ținem să menționăm că conform alin. (2) din prezentul articol „Controlul include, fără a se limita la acesta, studierea și analiza actelor de constituire a regulamentelor și politicilor interne, a rapoartelor și dărilor de seamă a actelor interne întocmite ca rezultat al operațiunilor efectuate, a documentelor contabile, a actelor de afaceri cu caracter extern și intern (contracte, certificate, procese- verbale, cereri note informative etc.), inclusiv referitoare la acționari, asociații beneficiari efectivi, clienți, contragenții persoanei supuse controlului, a altor documente și date, pe suport de hârtie și/sau în formă electronică.”, respectiv în cadrul controlului efectuat de Banca Națională a Moldovei intră nemijlocit și alte acțiuni procedurale aferente conform Codului administrativ.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Prima acțiune procedurală este prima acțiune realizată de autoritatea publică. În cazul procedurii de control inițiat de BNM, prima acțiune procedurală este operațiunea administrativă de emiteră a deciziei privind efectuarea controlului dar nu data începerii propriu-zise a controlului.</p>
26)	<p>7. La Art. III, reiterăm că completarea propusă se consideră nejudicioasă, or, potrivit art. 71 din <i>Legea nr. 467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat</i> „(1) Proprietar al sistemelor informaționale de stat este statul. (2) Proprietarul stabilește posesorii, deținătorii, administratorii tehnici și utilizatorii sistemelor informaționale de stat.”. Se atrage atenția că, sistemele informaționale ale Băncii Naționale sunt sisteme de stat la care proprietar este statul, care urmează a fi documentate corespunzător, dar și să fie elaborate astfel încât să se asigure compatibilitatea tehnică a lor. În prezent, nu există nici un cadru</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Propunerile date de modificare au fost excluse din proiect</p>

	<p>normativ care ar reglementa în mod special documentarea sistemelor informaționale ale Băncii Naționale. Totodată, având în vedere caracterul general al reglementărilor din <i>Legea nr. 467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat</i>, nu există nici o premisă sau argumentare pertinentă pentru a exclude aplicarea <i>Legii nr. 467/2003</i> în privința resurselor informaționale ale Băncii Naționale.</p>	
27)	<p>8. Cu referire la prevederea de la pct. 52 al art. XIV din proiect, prin care se propun modificări în cuprinsul art. 144¹ alin. (1) lit. b) din <i>Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor</i>, care ar avea ca efect o schimbare de paradigmă în legătură cu subiectul reparării prejudiciului cauzat prin actul administrativ ilegal al Băncii Naționale a Moldovei sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri de către aceasta, care va putea fi solicitată (potrivit prevederilor din proiect) în termen de 30 de zile de la data la care a rămas irevocabilă hotărârea instanței de judecată prin care s-a anulat actul administrativ ilegal ori a fost soluționată cererea (comparativ cu situația actuală, când această reparare de prejudiciu poate fi solicitată într-un termen de 30 de zile de la data la care hotărârea instanței de judecată a rămas definitivă), precizăm că nu susținem intervențiile date. Astfel, reiterăm că recomandările internaționale care au servit ca temei de bază pentru elaborarea proiectului nu vin cu careva sugestii exprese în acest sens. Mai este necesar a se menționa și faptul că, soluția promovată prin această intervenție vine în contradicție directă cu principiile legale de bază în legătură cu caracterul obligatoriu al actelor judecătorești, care stabilesc dobândirea caracterului executoriu al actelor judecătorești de la momentul la care acestea sunt definitive (a se vedea în acest sens prevederile art. 16 alin. (1) din <i>Codul de procedură civilă</i> și ale art. 251 alin. (1) și (2) din <i>Codul administrativ al Republicii Moldova</i>).</p> <p>În situația în care autorul proiectului dorește prin intervenția dată să consacre o formă particulară a efectului prejudicialității hotărârii judecătorești pronunțată de instanța de contencios administrativ, prin care, în exclusivitate, s-a anulat actul administrativ al Băncii Naționale a Moldovei, fără ca instanța să se pronunțe și pe aspectele legate de repararea prejudiciului și cuantumul despăgubirii, considerăm că la caz s-ar impune o intervenție în textul legii care ar reflecta într-o modalitate mai clară și fără careva ambiguități ideea dată. Astfel, ca alternativă, propunem autorului proiectului următoarea intervenție în cuprinsul art. 144¹ alin. (1) lit. b) din <i>Legea nr. 202/2017</i>: „52. La articolul 144¹, alineatul (1) va avea următorul cuprins:</p> <p>(1) Repararea prejudiciului cauzat prin actul administrativ ilegal al Băncii Naționale a Moldovei emis în aplicarea prezentei legi sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri de către aceasta cu privire la aplicarea prezentei legi poate fi solicitată prin depunerea unei cereri în acest sens la Banca Națională a Moldovei:</p> <p>a) concomitent cu cererea prealabilă, sau</p> <p>b) în termen de 30 de zile de la data la care a rămas irevocabilă hotărârea instanței de judecată prin care s-a anulat actul administrativ ilegal ori a fost soluționată cererea, în măsura în care prin hotărârea respectivă instanța nu s-a pronunțat pe repararea prejudiciului;</p> <p>c) în termen de 30 de zile de la data la care a rămas definitivă hotărârea instanței de judecată prin care s-a dispus repararea prejudiciului cauzat de actul administrativ ilegal și s-a stabilit cuantumul despăgubirilor,</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Finalitățile proiectului de lege nu se limitează doar la transpunerea recomandărilor internaționale.</p> <p>Modificarea propusă la art. 144¹ alin. (1) lit. b) din <i>Legea nr. 202/2017</i> nu are ca scop și nici ca efect afectarea caracterului obligatoriu al unei hotărâri judecătorești definitive, or, la art. 144¹ alin. (1) nu este vizată o cerere de executare a hotărârii judecătorești (care nici nu se depune la BNM, ci la executorul judecătoresc), dar este vizată o cerere de reparare a prejudiciului care este subsecventă unei hotărâri judecătorești prin care s-a anulat actul administrativ, dar nu s-a decis în privința reparării prejudiciului cauzat prin acel act administrativ. Respectiv, caracterul executoriu sau neexecutoriu nu este relevant în context. Relevant este caracterul de probă al unei astfel de hotărâri, care potrivit art. 123 alin. (2) din <i>Codului de procedură civilă</i>, are valoare de probă incontestabilă doar după ce devine irevocabilă.</p> <p>Se acceptă propunerea de precizare cu privire la obiectul hotărârii judecătorești prin care se anulează actul administrativ, dar nu se soluționează aspectele de reparare a prejudiciului. Prevederea propusă la lit. c) este redundantă, or reclamantul, având o hotărâre definitivă prin care i se soluționează pretenția de reparare a prejudiciului, nu se mai adresează BNM cu cerere de reparare a prejudiciului, ci transmite titlul executoriu spre executare conform <i>Codului de executare</i>.</p> <p>Lit. d) se regăsește în prevederea actuală a lit. b).</p> <p>Deci, art. 144¹ alin. (1) lit. b) din <i>Legea nr. 202/2017</i> va avea următorul cuprins:</p> <p>„b) în termen de 30 de zile de la data la care a rămas irevocabilă hotărârea instanței de judecată prin care s-a anulat actul administrativ ilegal ori a fost soluționată cererea, dar nu s-a decis cu privire la repararea prejudiciului, sau, în cazul în care actul administrativ a fost anulat de către Banca Națională a Moldovei, în termen de 30 de zile de la data în care decizia cu privire la anularea actului administrativ ilegal a rămas incontestabilă.”</p>

	d) în cazul în care actul administrativ a fost anulat de către Banca Națională a Moldovei, în termen de 30 de zile de la data în care decizia cu privire la anularea actului administrativ ilegal a rămas incontestabilă.”.	
28)	Suplimentar, propunem să se examineze suplimentar oportunitatea și să se argumenteze includerea în proiect a prevederilor ce țin de normele derogatorii de la Codul administrativ având în vedere că, în prezent, acest aspect este supus dezbaterilor pe platforma parlamentară în contextul grupului de lucru dedicat ajustării Codului administrativ. <i>Urmare a desfășurării activității grupului de lucru, a fost elaborat un proiect de act normativ care a fost înregistrat ca inițiativă legislativă în cadrul Parlamentului (inițiativa legislativă nr. 390 din 2023), care a fost deja adoptat în prima lectură și care în termeni proximi ar urma să fie examinat și eventual adoptat în lectura finală.</i> Astfel, recomandăm definitivarea proiectului de lege în partea ce vizează derogările de la Codul administrativ doar în urma examinării atente a inițiativei legislative menționate, astfel încât să se asigure respectarea spiritului modificărilor propuse în proiectul respectiv.	Se acceptă. Nota informativă aferentă proiectului de lege prevede argumentarea aferentă prevederilor din proiect care derogă de la anumite articole sau alineate din Codul administrativ. Totodată, prevederile propuse în proiectul de lege nu interferează cu prevederile proiectului de lege de modificare a Codului administrativ (inițiativă legislativă nr. 390 din 2023), în privința cărora nu există suspiciuni de contradicție cu principiile Codului administrativ (în particular, prevederea privind efectuarea audierii la solicitarea participantului ridică semne de întrebare referitor la modul de exercitare de către participant a dreptului său la apărare în acest caz, în măsura în care nu este informat prealabil cu privire la natura viitorului act administrativ).
13. Comisia Națională a Pieței Financiare		
29)	referitor la amendamentul regăsit în proiectul remis spre avizare repetată aferent Legii nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare (Art. XX din proiect), se atestă intenția autorului de a transmite către CNPF atribuțiile de reglementare, supraveghere și control, ce vizează condițiile de asigurare benevolă (facultativă), elaborate de către asigurători, aplicabile tuturor contractanților serviciilor de asigurare - atât consumatorilor, cât și persoanelor juridice și fizice, care nu au calitatea de consumator în sensul Legii nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor. Reieșind din cele enunțate, în vederea consolidării atribuțiilor instituționale ale CNPF, se propun următoarele concretizări asupra proiectului de lege: Art. 4 din Legea nr. 192 1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare se completează cu alin. (2 ³) cu următorul cuprins: „(2 ³) Atribuțiile Comisiei Naționale privind reglementarea, supravegherea și controlul subiecților prevăzuți la alin. (2 ¹) lit. b) se extind asupra condițiilor de asigurare, în limitele stabilite de Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare.”. La art. 42 alin. (5) lit. a) din Legea nr. 92/2022, textul „stabilite în condițiile de asigurare” se exclude. La art. 87 din Legea nr. 92/2022: - alin. (3) va avea următorul cuprins: „(3) Societatea de asigurare prezintă Comisiei Naționale a Pieței Financiare, în termen de 30 de zile de la data aprobării sau modificării, în modul prevăzut de prezenta lege și de actele normative ale Comisiei Naționale Pieței Financiare, condițiile de asigurare, nivelul primelor de asigurare, modelele de contracte și de polițe de asigurare, precum și alte documente pe care societatea urmează să le utilizeze în relațiile cu contractanții sau asigurații.”; - la alin. (4), cuvântul „împreună” se substituie cu sintagma „precum și”; - alin. (6) se exclude.	Se acceptă. Se acceptă. Se acceptă. Se acceptă. Se acceptă. Se acceptă.

	Art. XXII din proiect se completează cu alineatul (8) cu următorul cuprins „(8) În termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, Comisia Națională a Pieței Financiare va elabora și va adopta actele sale normative aferente condițiilor de asigurare.	
14. SA „Depozitarul Central Unic al Valorilor Mobiliare”		
30)	<p>Potrivit pct. 6 al proiectului de lege, art. 11 al Legii nr.548/1995 este completat cu alin. (36) care prevede un termen de 5 zile pentru prezentarea opiniei participantului referitoare actului administrativ defavorabil emis de către Banca Națională într-o procedură de urgență menită să prevină prejudicii semnificative în sistemul financiar și inclusiv infrastructurile pieței financiare. Observăm, că în redacția actuală a respectivei prevederi doar termenul de prezentare a opiniei a suportat modificări, astfel în proiectul anterior termenul acordat participantului era de 10 zile lucrătoare, iar în proiectul examinat acesta a fost semnificativ redus, fiind acordate 5 zile (acestea fiind calendaristice) pentru prezentarea opiniei. Considerăm că termenul reglementat nu se circumscrie conceptului de termen rezonabil, generic utilizat și în prevederile Codul administrativ. Reglementarea unui termen scurt pentru exercitarea dreptului la apărare de către participant afectează însăși esența dreptului, iar în acest sens CtEDO a statuat în jurisprudența sa că limitările în exercitarea unui drept trebuie să aibă un scop legitim, să fie proporțională și să asigure că însăși esența dreptului nu este afectată (cauza Ashingdane/Regatul Unit, nr. 8225/78, 28 mai 1985, alineatul 57). Termenul nu trebuie să facă, practic, imposibilă sau excesiv de dificilă exercitarea unui drept conferite de aceeași normă. Respectiv, procedura administrativă desfășurată într-un caz de urgență poate impune adoptarea, cu celeritate, a deciziilor, însă eliminarea sau minimizarea garanțiilor și drepturilor participanților, ar putea conduce la emiterea unor decizii care nu ar fi temeinice sau legale. Motiv pentru care imperativul celerității nu trebuie absolutizat, iar un just echilibru între eficiența proceduri și drepturile participanților urmează a fi asigurat. Termenul pentru prezentarea opiniilor indicat în proiectul actului normativ se prezintă și disproporționat de mic în comparație cu termenele speciale reglementate în proiectul actului normativ referitoare la diferite proceduri administrative desfășurate de către autoritate (acestea fiind de luni de zile). În susținerea faptului că eficacitatea dreptului la apărare a participantului este afectată de termenul scurt prevăzut pentru prezentarea opiniei este susținută și de argumentul că participantul nu dispune de resurse și mecanisme administrative care să îi permită formularea argumentelor și prezentarea probelor într-un termen de doar 5 zile calendaristice.</p> <p>În ordinea celor expuse propunem modificarea noimei prin retractarea termenului acordat participantului pentru prezentarea opiniei din 5 zile în 10 zile lucrătoare.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>La art. 11 alin. (3⁶), termenul de 5 zile a fost stabilit în concordanță cu prevederile art. 95 alin. (2) din Codul administrativ, care prevede, că „<i>Audierea nu este necesară în cazul emiterii unui act de urgență datorită interesului public și riscului major ce l-ar presupune neemiterea. În acest caz, audierea trebuie realizată și consemnată într-un proces-verbal în cel mult 5 zile de la emiterea actului. Dacă în urma audierii se consideră că actul trebuie modificat și acest lucru este posibil, actul se modifică cu luarea în considerare a audierii sau declarației participantului. Audierea ulterioară poate fi realizată și cu ocazia soluționării cererii prealabile, dacă aceasta a fost înaintată.</i>”.</p>
15. Asociația Băncilor din Moldova		
31)	<p>A. În conformitate cu textul proiectului, se propune completarea art.11 din Legea nr. 548/1995 cu norme care stabilesc solicitarea opiniei în scris, înainte de emiterea unui act administrativ individual defavorabil. Conform alin. (3⁴), termenul de prezentare a opiniei este de 10 zile lucrătoare de la data notificării.</p> <p>Considerăm că termenul stabilit în alin. (3⁴) pentru prezentarea opiniei, este foarte mic, având în vedere consecințele posibile – emiterea unui act administrativ defavorabil precum și faptul</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Considerăm că termenul de 10 zile lucrătoare (14 zile calendaristice) este unul suficient pentru expunerea opiniei de către persoana vizată.</p> <p>Comparativ, menționăm, că potrivit art. 75¹ alin. (8) din Legea nr. 548/1995, entitatea supravegheată trebuie să prezinte BNM argumentarea dezacordului în termen de 5 zile lucrătoare de la recepționarea actului preliminar privind rezultatele controlului.</p>

	<p>că sarcina probațiunii o poartă fiecare participant. Or, pregătirea poziției BNM durează cu mult mai mult timp, comparativ cu termenul acordat băncii pentru a-și expune opinia. În context, se propune extinderea termenului de prezentare a opiniei până la 30 zile lucrătoare de la data notificării.</p> <p>Suplimentar, menționăm că prelungirea termenului oferit băncii, nu va afecta durata procedurii administrative, dat fiind că același alineat stabilește că, procedura administrativă se suspendă de la data expedierii notificării către participant până la data prezentării opiniei acestuia sau până la data expirării termenului de prezentare a opiniei, în cazul în care opinia nu a fost prezentată în termen.</p>	
32)	<p>B. Art. 22 din Legea 202/2017, „Retragerea licenței” este completat cu lit. k) prin care se introduce un nou temei de retragere a licenței de către Banca Națională a Moldovei: k) banca se implică în activități de spălare a banilor sau comite o încălcare a cerințelor de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțare a terorismului.</p> <p>Comunitatea bancară consideră că, în redacția propusă, comparativ cu normele din Legea nr.75/2020 privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor, băncile ar fi defavorizate în raport cu alte entități, sancțiunea propusă fiind una neproportională și care nu corespunde principiului de individualizare a sancțiunilor.</p> <p>Astfel, menționăm că, sancțiunile se aplică în funcție de caracterul și de gradul prejudiciabil al faptei/contravenției, de caracteristica persoanei/entității și de circumstanțele atenuante și agravante.</p> <p>Capitolul III din Legea 75/2020 conține deja norme corespunzătoare răspunderii și individualizării sancțiunilor, în speță art.34, iar dreptul BNM de aplicare a sancțiunilor, una dintre care este și suspendarea activității/retragerea licenței, este stipulat la alin.(2) al art.3 din aceeași Lege.</p> <p>Totodată, lit.p) de la alin.(1) al art.140 din Legea 202/2017, conține următoarea prevedere: ”p) banca a comis o încălcare gravă a prevederilor art.95 din prezenta lege și/sau a prevederilor Legii nr.308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, și/sau ale actelor normative emise în vederea executării acestei legi, inclusiv neîndeplinirea deciziei de sistare a executării activităților sau a tranzacțiilor suspecte, precum și a deciziei de sistare a bunurilor suspecte, emise de către organul investit cu atribuții de prevenire și de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului”.</p> <p>Menționăm că în conformitate cu pct.48 din proiectul prezentat, se propune abrogarea acestei norme: ”La articolul 140 alin. (1): litera p) se abrogă.”</p> <p>La caz, pentru comparație cu legislația României, art.16 retragerea autorizației, din Legea nr.58/1998 privind activitatea băncii, nu conține o astfel de categorie de norme (link: https://legislatie.just.ro/Public/DetaliuDocumentAfis/14233)</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Menționăm că referința la <i>încălcarea cerințelor de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțare a terorismului</i> nu exclude obligația de individualizare a sancțiunii potrivit art. 34 alin. (2), art. 32 și 33 din Legea nr. 75/2020. Similar, lit. e) a art. 22 face o referință generală la încălcările prevăzute la art. 140 din Legea nr. 202/2017, iar modul de individualizare a sancțiunii este stabilit de art. 142 din Legea nr. 202/2017.</p> <p>Remarcăm că temeiurile de retragere a licenței unei bănci sunt prevăzute în art. 22 din Legea nr. 202/2017 și acesta urmează a fi completat cu un temei corelativ sancțiunii prevăzute de Legea nr. 75/2020.</p>
33)	<p>C. La pct. 17 se propune înlocuirea sintagmei ”salariat al băncii” cu sintagma ”salariat al acestei bănci” sau ”salariat al băncii respective”. Scopul propunerii este de a evita interpretarea în sensul ”salariat al oricărei bănci”, sau dacă s-a avut în vedere acest sens, propunem de expus în redacția ”salariat al unei bănci”.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Completarea a fost propusă reieșind din necesitatea de a asigura independența membrului consiliului băncii în luarea deciziilor. Având în vedere că în acest sens s-a considerat necesară stabilirea interdicției de cumulare a calității de membru de consiliu al băncii cu cea de salariat al acestei bănci, cu atât mai mult, în virtutea exigențelor de independență a membrului consiliului băncii, acesta nu poate cumula această activitate cu activitatea de salariat al altei bănci.</p>

34)	<p>D. Art. 97 alin. (5) care reglementează situațiile unde transmiterea datelor calificate ca secret bancar nu este considerată încălcare a obligației de păstrare a secretului bancar, este completat cu lit. n), prin care se introduce un nou temei conform căruia nu se consideră încălcarea secretului bancar furnizarea de informații altor entități raportoare, cu acordul clientului, în cadrul execuției de către persoane terțe potrivit art.10 din Legea nr. 308/2017. Obținerea informațiilor necesare entităților raportoare pentru aplicarea măsurilor de precauție de la persoane terțe nu trebuie să fie condiționată de exprimarea consimțământului de client, or aplicarea măsurilor de precauție este o cerință legală în sensul Legii 308/2017, și trebuie să fie prevăzută expres ca o obligație legală, or conform prevederilor art. 5 alin. (5) al Legii privind protecția datelor cu caracter personal, nr. 133/2011, "Consimțământul subiectului datelor cu caracter personal nu este cerut în cazurile în care prelucrarea este necesară pentru:</p> <p>a) executarea unui contract la care subiectul datelor cu caracter personal este parte sau pentru luarea unor măsuri înaintea încheierii contractului, la cererea acestuia;</p> <p>b) îndeplinirea unei obligații care îi revine operatorului conform legii".</p> <p>Astfel, considerăm drept o abordare lipsită de corectitudine condiționarea acordării consimțământului, de realizarea de către entitățile raportoare a unor cerințe legale, or conform art.7 alin. (4) din Regulamentul general privind protecția datelor- "Atunci când se evaluează dacă consimțământul este dat în mod liber, se ține seama cât mai mult de faptul că, printre altele, executarea unui contract, inclusiv prestarea unui serviciu, este condiționată sau nu de consimțământul cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal care nu este necesară pentru executarea acestui contract".</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Propunerea de excludere a condiționalității de obținere a consimțământului clientului pentru transmiterea de către o entitate raportoare către o altă entitate raportoare a datelor despre client, obținute în procesul de aplicare a măsurilor de precauție (art. 97 alin. (5) din Legea nr. 202/2017 lit. n)) se bazează pe premise eronate și nu poate fi acceptată din următoarele considerente.</p> <p>Execuția de către persoane terțe (art. 10 din Legea nr. 308/2017) nu constituie o obligație a entității raportoare și nu se încadrează în excepția de la art. 5 alin. (5) lit. b) din Legea nr.133/2011. Prin urmare, este aplicabilă condiția generală de prelucrare a datelor cu caracter personal cu consimțământul subiectului datelor cu caracter personal (art. 5 alin. (1) din Legea nr. 133/2011).</p> <p>Entitățile raportoare <i>pot să recurgă</i> la informația obținută de alte entități raportoare, fiind un drept conferit de legiuitor pentru facilitarea procesului de stabilire a relației de afaceri/efectuare a tranzacției (economie de timp și resurse, atât pentru entitate, cât și pentru client). Totodată, acest drept poate fi exercitat doar la îndeplinirea tuturor condițiilor statuate la art. 10 din Legea nr. 308.2017, precum și respectarea condițiilor Legii nr. 133/2011 (art. 36 din Legea nr. 308/2017). Mai mult decât atât, atunci când datele cu caracter personal sunt prelucrate într-un scenariu de execuție de către o entitate terță, ambele entități raportoare trebuie să dispună de proceduri clare nu doar pentru modul de furnizare a informațiilor obținute în scopul aplicării măsurilor de precauție, dar și pentru garantarea adecvată a protecției datelor cu caracter personal (art. 10 alin. (2) din Legea nr. 308/2017).</p> <p>Atunci când o entitate utilizează datele (transmite unei entități terțe) în alt scop decât cel inițial (aplicarea măsurilor de precauție), este necesară obținerea consimțământului subiectului datelor în legătură cu scopul suplimentar. În acest mod se asigură și respectarea principiului <i>scopului determinat și explicit</i> de colectare/prelucrare a datelor cu caracter personal (art. 4 (1) b) din Legea nr. 133/2011). În cazul în care, la colectarea datelor pentru aplicarea măsurilor de precauție, entitatea obține consimțământul explicit al subiectului datelor pentru utilizarea și dezvăluirea datelor altor entități (în scopul altor entități terțe sau din cadrul grupului financiar), nu este necesară obținerea suplimentară a consimțământului.</p>
35)	<p>E. La articolul 139, la alineatul. (1) lit. a), textul „sau în actele normative emise în aplicarea acesteia” conform proiectului se propune substituirea cu textul „în legile privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, în actele normative emise în aplicarea acestora, în statutul băncii și în reglementările interne ale băncii aprobate pentru aplicarea prezentei legi și a actelor normative emise în aplicarea acesteia;”</p> <p>Totodată, Art.140 (Faptele sancționabile) – a fost completat cu încălcarea statutului și/sau a reglementărilor interne ale băncii.</p> <p>Considerăm că excluderea referințelor la statutul și reglementările interne ale băncilor, nu îngrădește și nici nu limitează BNM în aplicarea măsurilor de supraveghere și a sancțiunilor în cazul nereglementării și nerespectării de către bănci a unor cerințe în scopul conformării la obligațiile legale din actele normative.</p> <p>Este de menționat că pentru aplicarea sancțiunii de către organele abilitate ale statului urmează să existe fapta ilicită care constă în acțiuni/inacțiuni săvârșite cu încălcarea normelor legale imperative. Încălcarea de către persoane juridice a reglementărilor sale</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Reiterăm, că potrivit Ghidurilor Autorității Bancare Europene, care reglementează diferite aspecte ale cerințelor prudențiale față de bănci și care sunt transpuse în actele normative ale BNM, o parte din cerințele față de activitatea băncilor urmează a fi stabilite în reglementările interne ale băncilor, iar actele normative ale BNM nu stabilesc în acest sens cerințele respective, ci prevăd obligația băncilor de a reglementa în actele interne aceste cerințe și de a se conforma acestora în desfășurarea activității lor.</p> <p>Astfel, având în vedere că unele cerințe aferente activității băncilor urmează a fi stabilite în proceduri și regulamente interne (obligația de elaborare și criteriile de conținut ale cărora sunt stabilite în acte normative ale BNM, dar care nu stabilesc nemijlocit aceste cerințe concrete), în lipsa precizării ipotezei de nerespectare a actelor interne ale băncii, băncile sunt exonerate de reponsabilitatea respectării cerințelor prevăzute în propriile regulamente și proceduri, care trebuie elaborate și implementate potrivit actelor normative ale BNM.</p>

<p>interne, care nu sunt acte normative, nu este privită ca pericol social, deoarece nu lezează un interes general, ci reprezintă o abatere disciplinară ce ține de disciplina muncii.</p> <p>Așadar, sub aspectul laturii obiective, atât în cazul răspunderii disciplinare, cât și în cazul celei contravenționale suntem în prezența unui comportament contrar unei norme juridice, dar diferit sub aspectul gravității, al pericolozității urmărilor pe care le produc, adică al gradului de perturbare a relațiilor sociale.</p> <p>Totodată este de atras atenție că modificarea propusă poate avea un efect invers, astfel încât băncile vor fi tentate să adopte cât mai puține reglementări interne, care se vor limita la transpunerea prevederilor legale imperative, cu scopul să nu creeze premise pentru aplicarea sancțiunilor.</p> <p>În cazul amendamentelor operate la art. 140 alin. (1) lit. u) din Legea privind activitatea băncilor, considerăm că sancționarea băncilor pentru încălcarea statutului și/sau a reglementărilor interne ale băncii este o încălcare a principiului legalității, consacrat în art. 21 Cod Administrativ, or nu poate fi sancționat un comportament care nu contravine legislației în vigoare sau actelor normative subordonate legii.</p> <p>Asemănător principiului „Nullum Crimen Sine Lege, Nulla Poena Sine Lege”, considerăm că BNM nu-și poate exercita forța de constrângere față de o entitate care a respectat în totalitate prevederile legii sau a actelor normative subordonate legii – ceea ce nu este interzis de lege, este permis.</p> <p>Considerăm imperios excluderea acestui punct pentru a respecta principiile legalității consacrate de lege.</p> <p>În concluzie se solicită excluderea din din Proiect a textului cu referință la ”statutul băncii și în reglementările interne aprobate de bănci pentru aplicarea actelor normative”.</p>	<p>Având în vedere că în proiectul de lege prevede completarea Legii nr. 202/2017 cu ipoteza nerespectării exigențelor stabilite în actele interne ale băncii, adoptate pentru aplicarea legii și a actelor normative ale BNM, considerăm că prevederile propuse sunt conforme prevederilor art. 21 din Codul administrativ care prevede, că „(1) <i>Autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative.</i></p> <p>(2) <i>Exercitarea atribuțiilor legale nu poate fi contrară scopului pentru care acestea au fost reglementate.</i></p> <p>(3) <i>Autoritățile publice și instanțele de judecată competente nu pot dispune limitarea exercitării drepturilor și a libertăților persoanelor decât în cazurile și în condițiile expres stabilite de lege.”</i></p>
<p>36) F. Articolul 142 alineatul (3) se propune a fi modificat, după cum urmează:</p> <p>„(3) Aplicarea sancțiunilor se prescrie în termen de 3 ani de la data comiterii încălcării. În cazul încălcării continue, termenul de 3 ani începe să curgă de la data încetării încălcării. Curgerea termenului de 3 ani se suspendă pe perioada suspendării procedurii de control.”;</p> <p>Această modificare vine să extindă termenul de aplicare a sancțiunilor constatate de către BNM.</p> <p>Considerăm că art. 142 alin. (3) urmează să fie menținut în redacția actuală:</p> <p>(3) Aplicarea sancțiunilor se prescrie în termen de 6 luni de la data constatării faptei, dar nu mai târziu de 3 ani de la data comiterii ei.</p> <p>Motivarea rezidă în faptul că autoritatea urmează să sancționeze cu celeritate entitatea, încât sancțiunea să-și producă efectul descurajator în termen optim de la momentul constatării faptei. Amânarea sancționării pe un termen extrem de mare după momentul constatării (pe un termen de 3 ani) ar putea conduce la anumite abuzuri și nu corespunde deloc scopului sancțiunii.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Termenul de prescripție pentru aplicarea sancțiunii rămâne a fi de 3 ani de comiterea încălcării. Se exclude termenul intermediar de 6 luni de la data constatării încălcării, având în vedere că potrivit procedurii de control și de constatare a încălcării prevăzute în proiectul de lege, momentul constatării încălcării nu mai este reglementat. Totodată, se intervine cu precizări privind momentul de când începe să curgă termenul de prescripție în cazul încălcării continue.</p>
<p>37) A. La art. 11 alin. (13) din proiect considerăm că BNM (organul care a emis actul administrativ) este în cunoștința tuturor circumstanțelor cazului, respectiv, un termen de 5 zile ar fi un termen suficient pentru luarea deciziei pe marginea cererii de suspendare a executării actului administrativ, ținând cont de faptul că instanța de judecată, care este mai puțin informată referitor la circumstanțele adoptării actului, urmează să se pronunțe cu privire la o astfel de cerere, în termen de 5 zile (art.11¹ alin. (4³) din Legea nr.548/1995). Reținem că solicitantul pe toată perioada, una destul de îndelungată, rămâne în suspans referitor la măsurile ce urmează a fi întreprinse în această perioadă.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Instanța de judecată urmează să se pronunțe în termen de 5 zile nu din momentul depunerii cererii de suspendare, ci din momentul prezentării referinței de către BNM, care trebuie să o prezinte în termen de 3 zile lucrătoare de la data recepționării copiei cererii de suspendare și a solicitării instanței de judecată.</p> <p>Totodată, circumstanțele care ar putea fi invocate în susținerea suspendării ar fi unele curente, dar nu prealabile emiterii actului administrativ, deci nu poate fi susținută afirmația că BNM ar fi în cunoștința tuturor aspectelor solicitării de suspendare a executării actului administrativ.</p>

	În context, se propune micșorarea termenului de 15 zile lucrătoare pentru luarea deciziei de suspendarea executării actului administrativ individual al BNM.	
38)	B. Considerăm că termenul de 10 și 5 zile prevăzute în art. 11 alin. (3 ⁴) și (3 ⁶) sunt prea mici pentru a fi considerate suficiente prezentării unei opinii de către persoana în privința căreia a fost sau poate fi emis un act administrativ individual defavorabil, situație pentru care se impune un termen mai mare.	<p>Nu se acceptă. Considerăm că termenul de 10 zile lucrătoare (14 zile calendaristice) este unul suficient pentru expunerea opiniei de către persoana vizată. Comparativ, menționăm, că potrivit art. 75¹ alin. (8) din Legea nr. 548/1995, entitatea supravegheată trebuie să prezinte BNM argumentarea dezacordului în termen de 5 zile lucrătoare de la recepționarea actului preliminar privind rezultatele controlului. Termenul de 5 zile, prevăzut la art. 11 alin. (3⁶) este stabilit similar prevederilor art. 95 alin. (2) din Codul administrativ: „(2) Audierea nu este necesară în cazul emiterii unui act de urgență datorită interesului public și riscului major ce l-ar presupune neemiterea. În acest caz, audierea trebuie realizată și consemnată într-un proces-verbal în cel mult <u>5 zile</u> de la emiterea actului.”</p>
39)	<p>C. La art. 75¹:</p> <p>- alin. (7), termenul de 5 zile este categoric insuficient pentru prezentarea explicațiilor motivate și argumentate cu privire la dezacordul, mai ales comparativ cu procedura de control care poate dura, 12 luni cu posibilitatea prelungirii.</p> <p>- alin (12) prevede ”Banca Națională este în drept să stabilească, prin acte normative, particularități suplimentare de desfășurare a controlului, inclusiv reglementări cu privire la drepturile și obligațiile persoanei supuse controlului și ale altor participanți la procedura respectivă.”. Propunem de completat textul cu ”...în limitele prevederilor legale” și de exclus cuvântul ”suplimentare”.</p> <p>Actele normative ale BNM ce țin de proceduri administrative nu pot stabili reguli suplimentare, ci doar să detalieze norme legale existente în acest domeniu, astfel încât să nu defavorizeze persoana supusă controlului.</p>	<p>Nu se acceptă. În acest sens, proiectul de lege nu intervine cu modificări comparativ cu prevederile în vigoare ale Legii nr. 548/1995, care la art. 75¹ alin. (8) și (9) stabilesc același termen de 5 zile lucrătoare pentru prezentarea eventualului dezacord și a argumentării aferente.</p> <p>Nu se acceptă. Aspectele de bază ale procedurii de control sunt reglementate prin lege. Totodată, legiuitorul nu este limitat în posibilitatea de a delega BNM competența de reglementare a altor aspecte de procedură, având în vedere caracterul procedural și specific al aspectelor ce urmează a fi reglementate în actele normative adoptate de BNM.</p>
40)	<p>D. Privind modificarea art. 75² prin expunerea alineatului (4) în redacție nouă: „(4) Aplicarea sancțiunilor se prescrie în termen de 3 ani de la data comiterii încălcării, dacă legea nu prevede altfel. În cazul încălcării continue, termenul de 3 ani începe să curgă de la data încetării încălcării. Curgerea termenului de 3 ani se suspendă pe perioada suspendării termenului procedurii de control.”.</p> <p>Orice sancționare în materie penală, contravențională sau disciplinară are menirea corectării faptuitorului și prevenirii unor alte încălcări. Astfel, eficacitatea combaterii și prevenirii încălcărilor este strâns legată de promptitudinea cu care organele abilitate intervin și trag la răspundere pe cei vinovați de săvârșirea încălcărilor. Cu cât stabilirea răspunderii și aplicarea pedepsei este mai aproape de momentul săvârșirii faptei prejudiciabile, cu atât scopul legii este realizat mai eficient.</p> <p>Urmează a fi luat în considerație faptul că potrivit Codului contravențional, termenul maxim de prescripție este de 18 luni, iar cel general este de un an.</p>	<p>Nu se acceptă. Termenul de prescripție pentru aplicarea sancțiunii rămâne a fi de 3 ani de comiterea încălcării. Se exclude termenul intermediar de 6 luni de la data constatării încălcării, având în vedere că potrivit procedurii de control și de constatare a încălcării prevăzute în proiectul de lege, momentul constatării încălcării nu mai este reglementat. Totodată, se intervine cu precizări privind momentul de când începe să curgă termenul de prescripție în cazul încălcării continue.</p>

	<p>Specificăm că este important să fie asigurată aplicare sancțiunilor într-un interval rezonabil de timp. În cazul în care sancțiunile sunt amânate, există riscul ca acestea să nu mai aibă efectul scontat și să nu își mai îndeplinească scopul de descurajare a comportamentelor ilegale sau nedorite.</p> <p>Având în vedere cele expuse supra, considerăm oportună păstrarea art. 752 alin. (4) în redacția existentă în Legea 548/1995: „(4) Aplicarea sancțiunilor se prescrie în termen de 6 luni de la data constatării încălcării, dar nu mai mare de 3 ani de la data comiterii ei, dacă legea nu prevede altfel”.</p>	
16. Asociația „AmCham Moldova”		
41)	<p>Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, În Legea nr. 548/1995, se propune modificarea art. 752 prin expunerea alineatului (4) în redacție nouă: „(4) <i>Aplicarea sancțiunilor se prescrie în termen de 3 ani de la data comiterii încălcării, dacă legea nu prevede altfel. În cazul încălcării continue, termenul de 3 ani începe să curgă de la data încetării încălcării. Curgerea termenului de 3 ani se suspendă pe perioada suspendării termenului procedurii de control.</i>”;</p> <p>Considerăm oportună păstrarea art. 752 alin. (4) în redacția existentă în Legea nr. 548/1995: „(4) <i>Aplicarea sancțiunilor se prescrie în termen de 6 luni de la data constatării încălcării, dar nu mai mare de 3 ani de la data comiterii ei, dacă legea nu prevede altfel</i>”, bazându-ne pe aceleași argumente, precum au fost indicate mai sus.</p>	<p>Nu se acceptă. Termenul de prescripție pentru aplicarea sancțiunii rămâne a fi de 3 ani de comiterea încălcării. Se exclude termenul intermediar de 6 luni de la data constatării încălcării, având în vedere că potrivit procedurii de control și de constatare a încălcării prevăzute în proiectul de lege, momentul constatării încălcării nu mai este reglementat. Totodată, se intervine cu precizări privind momentul de când începe să curgă termenul de prescripție în cazul încălcării continue.</p>
42)	<p>Proiectul propune completarea art. 11 cu norme care stabilesc solicitarea opiniei în scris, înainte de emiterea unui act administrativ individual defavorabil. Conform alin. (3⁴), termenul de prezentare a opiniei este de 10 zile lucrătoare de la data notificării.</p> <p>Considerăm faptul că termenul stabilit în alin. (3⁴) pentru prezentarea opiniei, este unul insuficient de mic, având în vedere consecințele posibile – emiterea unui act administrativ defavorabil, și faptul că sarcina probațiunii o poartă fiecare participant. Or, pregătirea poziției BNM durează cu mult mai mult timp, comparativ cu termenul acordat băncii pentru a-și expune opinia, care se va considera ulterior audierea în scris a participantului respectiv. Astfel, se propune extinderea termenului de prezentare a opiniei până la 30 zile lucrătoare de la data notificării.</p> <p>Suplimentar, menționăm că prelungirea termenului oferit băncii, nu va afecta durata procedurii administrative, deoarece același alineat stabilește că procedura administrativă se suspendă de la data expedierii notificării către participant până la data prezentării opiniei acestuia sau până la data expirării termenului de prezentare a opiniei, în cazul în care opinia nu a fost prezentată în termen.</p>	<p>Nu se acceptă. Considerăm că termenul de 10 zile lucrătoare (14 zile calendaristice) este unul suficient pentru expunerea opiniei de către persoana vizată. Comparativ, menționăm, că potrivit art. 75¹ alin. (8) din Legea nr. 548/1995, entitatea supravegheată trebuie să prezinte BNM argumentarea dezacordului în termen de 5 zile lucrătoare de la recepționarea actului preliminar privind rezultatele controlului.</p>
43)	<p>Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor Proiectul prevede completarea art. 22 din Legea 202/2017, „Retragerea licenței” cu lit. k) prin care se introduce un nou temei de retragere a licenței de către Banca Națională a Moldovei: <i>k) banca se implică în activități de spălare a banilor sau comite o încălcare a cerințelor de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțare a terorismului.</i></p> <p>Considerăm această măsură ca fiind drastică și categorică, lipsită de o argumentare clară, or orice încălcare a cerințelor Legii nr. 308/2017 ar fi un temei de retragere a licenței băncii, indiferent de gravitatea acesteia, fără a exista anumite criterii de individualizare. Considerăm necesară analiza acestei măsuri prin prisma principiului proporționalității la etapa de legiferare, iar retragerea licenței să poată fi aplicată ca măsură pentru comiterea încălcărilor</p>	<p>Nu se acceptă. Menționăm că referința la <i>încălcarea cerințelor de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțare a terorismului</i> nu exclude obligația de individualizare a sancțiunii potrivit art. 34 alin. (2), art. 32 și 33 din Legea nr. 75/2020. Similar, lit. e) a art. 22 face o referință generală la încălcările prevăzute la art. 140 din Legea nr. 202/2017, iar modul de individualizare a sancțiunii este stabilit de art. 142 din Legea nr. 202/2017.</p>

	serioase și grave a cerințelor de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, comise în mod repetat și sistematic.
44)	<p>c) Proiectul prevede completarea art. 97 alin. (5) (care reglementează situațiile în care transmiterea datelor calificate ca secret bancar nu este considerată încălcare a obligației de păstrare a secretului bancar) cu lit. n), prin care se introduce un nou temei conform căruia nu se consideră încălcarea secretului bancar furnizarea de informații altor entități raportoare, cu acordul clientului, în cadrul execuției de către persoane terțe potrivit art. 10 din Legea nr. 308/2017.</p> <p>Obținerea informațiilor necesare entităților raportoare pentru aplicarea măsurilor de precauție de la persoane terțe nu trebuie să fie condiționată de exprimarea consimțământului clientului, or aplicarea măsurilor de precauție este o cerință legală în sensul Legii nr. 308/2017, și trebuie să fie prevăzută expres ca o obligație legală, or conform prevederilor art. 5 alin. (5) al Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal „<i>Consimțământul subiectului datelor cu caracter personal nu este cerut în cazurile în care prelucrarea este necesară pentru:</i></p> <p><i>a) executarea unui contract la care subiectul datelor cu caracter personal este parte sau pentru luarea unor măsuri înaintea încheierii contractului, la cererea acestuia;</i></p> <p><i>b) îndeplinirea unei obligații care îi revine operatorului conform legii”.</i></p> <p>Astfel, se consideră incorectă condiționarea acordării consimțământului de realizare de către entitățile raportoare a unor cerințe legale, or conform art. 7 alin. (4) din GDPR: „<i>Atunci când se evaluează dacă consimțământul este dat în mod liber, se ține seama cât mai mult de faptul că, printre altele, executarea unui contract, inclusiv prestarea unui serviciu, este condiționată sau nu de consimțământul cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal care nu este necesară pentru executarea acestui contract”.</i></p> <p>În temeiul celor menționate, se propune următoarea redacție pentru lit. n): „furnizarea de informații altor entități raportoare, în cadrul execuției de către persoane terțe potrivit art. 10 din Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului”.</p>
45)	<p>În afară de încălcarea legislației, proiectul prevede completarea art. 140 (Faptele sancționabile) cu încălcarea statutului și/sau a reglementărilor interne ale băncii.</p> <p>În cazul amendamentelor operate la art. 140, alin. (1), lit. u) din Legea privind activitatea băncilor, considerăm faptul că sancționarea băncilor pentru încălcarea statutului și/sau a reglementărilor interne ale băncii este o încălcare a principiului legalității, consacrat în art. 21 Cod Administrativ. Nu poate fi sancționat un comportament care nu contravine legislației în vigoare sau actelor normative subordonate legii. Asemănător principiului „Nullum Crimen Sine Lege, Nulla Poena Sine Lege”, BNM nu poate exercita forța de constrângere față de o entitate care a respectat în totalitate prevederile legii sau a actelor normative subordonate legii – ceea ce nu este interzis de lege, este permis.</p>

Nu se acceptă.

Propunerea de excludere a condiționalității de obținere a consimțământului clientului pentru transmiterea de către o entitate raportoare către o altă entitate raportoare a datelor despre client, obținute în procesul de aplicare a măsurilor de precauție (art. 97 alin. (5) din Legea nr. 202/2017 lit. n)) se bazează pe premise eronate și nu poate fi acceptată din următoarele considerente.

Execuția de către persoane terțe (art. 10 din Legea nr. 308/2017) nu constituie o obligație a entității raportoare și nu se încadrează în excepția de la art. 5 alin. (5) lit. b) din Legea nr. 133/2011. Prin urmare, este aplicabilă condiția generală de prelucrare a datelor cu caracter personal cu consimțământul subiectului datelor cu caracter personal (art. 5 alin. (1) din Legea nr. 133/2011).

Entitățile raportoare *pot să recurgă* la informația obținută de alte entități raportoare, fiind un drept conferit de legiutor pentru facilitarea procesului de stabilire a relației de afaceri/efectuare a tranzacției (economie de timp și resurse, atât pentru entitate, cât și pentru client). Totodată, acest drept poate fi exercitat doar la îndeplinirea tuturor condițiilor statuate la art. 10 din Legea nr. 308/2017, precum și respectarea condițiilor Legii nr. 133/2011 (art. 36 din Legea nr. 308/2017). Mai mult decât atât, atunci când datele cu caracter personal sunt prelucrate într-un scenariu de execuție de către o entitate terță, ambele entități raportoare trebuie să dispună de proceduri clare nu doar pentru modul de furnizare a informațiilor obținute în scopul aplicării măsurilor de precauție, dar și pentru garantarea adecvată a protecției datelor cu caracter personal (art. 10 alin. (2) din Legea nr. 308/2017).

Atunci când o entitate utilizează datele (transmite unei entități terțe) în alt scop decât cel inițial (aplicarea măsurilor de precauție), este necesară obținerea consimțământului subiectului datelor în legătură cu scopul suplimentar. În acest mod se asigură și respectarea principiului *scopului determinat și explicit* de colectare/prelucrare a datelor cu caracter personal (art. 4 (1) b) din Legea nr. 133/2011). În cazul în care, la colectarea datelor pentru aplicarea măsurilor de precauție, entitatea obține consimțământul explicit al subiectului datelor pentru utilizarea și dezvăluirea datelor altor entități (în scopul altor entități terțe sau din cadrul grupului financiar), nu este necesară obținerea suplimentară a consimțământului.

Nu se acceptă.

Reiterăm, că potrivit Ghidurilor Autorității Bancare Europene, care reglementează diferite aspecte ale cerințelor prudențiale față de bănci și care sunt transpuse în actele normative ale BNM, o parte din cerințele față de activitatea băncilor urmează a fi stabilite în reglementările interne ale băncilor, iar actele normative ale BNM nu stabilesc în acest sens cerințele respective, ci prevăd obligația băncilor de a reglementa în actele interne aceste cerințe și de a se conforma acestora în desfășurarea activității lor.

Astfel, având în vedere că unele cerințe aferente activității băncilor urmează a fi stabilite în proceduri și regulamente interne (obligația de elaborare și criteriile de conținut ale cărora sunt stabilite în acte normative ale BNM, dar care nu stabilesc nemijlocit aceste cerințe concrete), în lipsa precizării ipotezei de nerespectare a actelor interne ale băncii, băncile sunt exonerate

	<p>Considerăm necesară excluderea acestui punct pentru a respecta principiile legalității consacrate de lege.</p>	<p>de reponsabilitatea respectării cerințelor prevăzute în propriile regulamente și proceduri, care trebuie elaborate și implementate potrivit actelor normative ale BNM.</p> <p>Având în vedere că în proiectul de lege prevede completarea Legii nr. 202/2017 cu ipoteza nerespectării exigențelor stabilite în actele interne ale băncii, adoptate pentru aplicarea legii și a actelor normative ale BNM, considerăm că prevederile propuse sunt conforme prevederilor art. 21 din Codul administrativ care prevede, că „(1) <i>Autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative.</i></p> <p>(2) <i>Exercitarea atribuțiilor legale nu poate fi contrară scopului pentru care acestea au fost reglementate.</i></p> <p>(3) <i>Autoritățile publice și instanțele de judecată competente nu pot dispune limitarea exercitării drepturilor și a libertăților persoanelor decât în cazurile și în condițiile expres stabilite de lege.</i>”</p>
46)	<p>Proiectul propune modificarea art. 142, alin. (3) și expunerea în următoarea redacție: <i>„(3) Aplicarea sancțiunilor se prescrie în termen de 3 ani de la data comiterii încălcării. În cazul încălcării continue, termenul de 3 ani începe să curgă de la data încetării încălcării. Curgerea termenului de 3 ani se suspendă pe perioada suspendării procedurii de control.”;</i> Această modificare vine să extindă termenul de aplicare a sancțiunilor constatate de Banca Națională a Moldovei. Susținem că art. 142 alin. (3) urmează a fi menținut în redacția actuală: <i>(3) Aplicarea sancțiunilor se prescrie în termen de 6 luni de la data constatării faptei, dar nu mai târziu de 3 ani de la data comiterii ei.</i> Motivarea solicitării păstrării redacției actuale a legii în privința termenului, constă în faptul că autoritatea urmează să sancționeze cu celeritate entitatea astfel încât sancțiunea să-și producă efectul descurajator în termen optim de la momentul constatării faptei. Amânarea sancționării pe un termen extrem de mare după momentul constatării (pe un termen de 3 ani) ar putea duce la anumite abuzuri și nu corespunde scopului sancțiunii.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Termenul de prescripție pentru aplicarea sancțiunii rămâne a fi de 3 ani de comiterea încălcării. Se exclude termenul intermediar de 6 luni de la data constatării încălcării, având în vedere că potrivit procedurii de control și de constatare a încălcării prevăzute în proiectul de lege, momentul constatării încălcării nu mai este reglementat. Totodată, se intervine cu precizări privind momentul de când începe să curgă termenul de prescripție în cazul încălcării continue.</p>
47)	<p>Legea nr. 1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancaară Proiectul prevede completarea art. 23, alin. (4) cu litera f) cu următorul cuprins: <i>„f) instrumentele de prevenire și diminuare a riscului sistemic și instrumentele politicii macroprudențiale”.</i> Exprimăm dezacordul față de propunerea dată. Anterior, am argumentat că organizațiile de creditare nebancaară nu atrag depozite de la populație, iar intervenția BNM pe marginea acestui segment ar echivala cu o ingerință în activitatea privată, ceea ce contravine principiului economiei de piață. În completarea acestui argument, ținem să evidențiem următoarele justificări suplimentare, care vin în susținerea excluderii amendamentului precitat, după cum urmează: Activitatea OCN ar trebuie să fie supusă reglementărilor BNM din perspectiva non-prudențială, în timp ce amendamentul propus la art. 23, alin. (4), lit. f) permite intervenția masivă a regulatorului în activitatea acestui sector. Excluderea amendamentului din proiect ar asigura o reglementare mai echilibrată și mai adecvată, fără a afecta exagerat autonomia operațională a sectorului OCN-urilor; Sub egida diminuării riscurilor sistemice poate fi afectat considerabil potențialul de incluziune financiară oferit la moment OCN-urilor. Or, aceste instituții joacă un rol crucial în furnizarea accesului la servicii financiare pentru segmentele de populație excluse sau subreprezentate în sectorul bancar tradițional;</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Conform Legii nr. 209/2018 cu privire la Comitetul Național de Stabilitate Financiară, instrumentele macroprudențiale sunt instrumente aplicabile în scopul realizării obiectivelor politicii macroprudențiale, orientate spre limitarea riscului sistemic. Totodată, riscul sistemic reprezintă riscul de perturbare a sistemului financiar, care poate avea consecințe negative grave pentru sistemul financiar și economia reală, vizând toate entitățile din sectorul financiar bancar și nebancaar, piețele financiare, produsele și infrastructurile piețelor financiare. Considerând că sectorul organizațiilor de creditare nebancaară are o pondere semnificativă în sistemul financiar (după mărimea activelor, număr de clienți), riscurile identificate în acest sector ar putea avea caracter sistemic, prin prisma amplificării vulnerabilităților și periclitării funcțiilor sistemului financiar, altele decât cele legate de atragerea depozitelor de la publicul larg. De asemenea, la aplicarea instrumentelor politicii macroprudențiale, Banca Națională ia în considerare menținerea echilibrului dintre prevenirea și diminuarea riscului sistemic și asigurarea accesului la finanțare prin sectorul nebancaar. Or, acumularea excesivă și materializarea riscului sistemic pot avea efecte negative grave, inclusiv asupra activității de creditare nebancaară și, respectiv, asupra accesului la finanțare.</p>

<p>Sub egida acestei limitări pot fi diminuate considerabil volumul investițiilor străine atrase de către OCN-uri în economia națională. Aceste investiții reprezintă adesea o sursă importantă de finanțare pentru sectorul privat și contribuie la stimularea creșterii economice și a dezvoltării durabile.</p> <p>În cazul în care se acceptă propunerea privind excluderea amendamentului de la art. 23 alin. (4), lit. f) al Legii nr. 1/2018, consecvent se impune corelarea prevederilor din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (de exemplu art. 5² alin. (1) lit. c), etc), astfel încât să fie exclusă discrepanța dintre actele normative și să se asigure o coerență legislativă.</p>	
17. Î.S. „Poșta Moldovei”	
<p>48) Cu referire la completarea articolului 11 din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei cu alineatul (4¹) (punctul 6 din proiect), considerăm următoarele.</p> <p>Este oportună atribuirea BNM a spectrului necesar de părghii legale (resurse, capacitate operațională, competențele) necesare îndeplinirii funcțiilor de supraveghere prudențială, de investigare și de sancționare), astfel, cum este reflectat în Directiva 2013/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și a firmelor de investiții.</p> <p>Însă, actul UE de referință la art. 72 prevede că „statele se asigură că deciziile și măsurile luate în temeiul actelor cu putere de lege și actelor administrative adoptate <i>pot face obiectul unei căi de atac</i>”.</p> <p>Astfel, intenția de instituire a derogării de la prevederile art. 44 alin. (3) din Codul administrativ, vine în contradicție nu doar cu normele Codului Administrativ (art.40 „Dreptul la apărare”), dar și cu normele Constituției Republicii Moldova (art.23 „Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle”, art. 26 „Dreptul la apărare”, art. 34 „Dreptul la informație”, art. 46 „Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia”) și Convenției Europene pentru Drepturile Omului (art. 15 „Derogarea în caz de stare de urgență” și art. 1 „Protecția proprietății” din Protocolul adițional). Prin urmare, nu este justificată derogarea propusă în cazul procedurilor legate de retragerea licenței pentru activitatea bancară, pentru activitatea de asigurare sau de reasigurare, pentru activitatea de prestare a serviciilor de plată și emitere a monedei electronice, pentru activitatea asociațiilor de economii și împrumut și procedurilor legate de aplicarea măsurilor și instrumentelor prevăzute de Legea nr.232/2016 privind redresarea și rezoluția băncilor.</p> <p>Dreptul de licență, obținut în condițiile legii, reprezintă un atribut al dreptului de proprietate, în sensul art. 1 din Protocolul adițional la Convenția Europene pentru Drepturile Omului, fapt care implică o atenție sporită asupra respectării plenare a acestui drept. Abstractizarea părții, al cărei drept este afectat prin retragerea licenței, afectează în mod nemijlocit drepturile la apărare, proprietate și informare.</p> <p>La încălcarea acestor drepturi face referire și Ministerul Justiției (punctul 50 din Sinteză) care menționează că „(ne)aplicarea, în privința procedurilor administrative ale BNM vizate la alin. (41), a normei de la art. 44 alin. (3) din Codul administrativ) se consideră nejustificată și contrară principiilor dreptului administrativ”.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Potrivit art. 44 alin. (1) din Codul administrativ, participanți la procedura administrativă sînt: autoritatea publică, orice persoană fizică și juridică care a solicitat inițierea procedurii <u>sau în privința căreia procedura a fost inițiată</u>, precum și orice altă persoană atrasă de autoritatea publică în procedura administrativă.</p> <p>Astfel, în cazul procedurilor de retragere a licenței băncilor, prestatorilor de servicii de plată nebankari, societăților de asigurare sau de reasigurare, vor participa doar banca, prestatorul de servicii de plată nebankar sau societatea de asigurare sau de reasigurare.</p> <p>În partea ce ține de art. 44 alin. (3) din Codul administrativ, acesta este expus într-o redacție extensivă („Autoritatea publică este obligată să atragă în procedura administrativă, din oficiu sau la cerere, persoanele ale căror drepturi pot fi afectate prin procedura administrativă”). În cazul procedurii de retragere a licenței, persoane care pot fi afectate de procedură ar fi toți acționarii și clienții băncii (cel puțin toți deponenții), ai prestatorului de servicii de plată nebankar sau ai societății de asigurare/reasigurare, iar atragerea tuturor acestor persoane în procedura administrativă de retragere a licenței ar face imposibilă finalizarea ordonată a acestei proceduri administrative și ar încălca în mod evident principiul de eficiență a procedurii administrative, statuat la art. 28 din Codul administrativ.</p> <p>Totodată, precizăm, că în măsura în care legile speciale care reglementează activitatea entităților vizate la alin. (4¹) nu prevăd altfel, în vederea exercitării unor căi de atac sunt relevante prevederile art. 166 și art. 189 din Codul administrativ care stabilesc dreptul de a depune cerere prealabilă și acțiune în contencios administrativ de către persoana a cărei drepturi sunt încălcate.</p>

	Urmare celor relatate, considerăm necesară completarea proiectului cu o prevedere care, în cazul procedurilor legate de retragerea licenței, ar acorda persoanelor implicate o cale de atac.	
18. BC „Moldinconbank” SA		
49)	<p>Referitor la propunerea de modificare a art. 62 alin. (1) din Legea nr. 202/2017: Termenul propus de 40 de zile lucrătoare pentru soluționarea cererii de aprobare prealabilă privind dtrbuirea profitului către acționari este diferit decât cel indicat în Regulamentul BNM nr. 109/2018, conform căruia, termenul maxim de examinare și adoptare a deciziei privind acordarea aprobării sau privind refuzul, nu depășește, per total, 35 de zile calendaristice.</p> <p>Suntem de părere că termenul stabilit prin regulamentul BNM nr. 109/2018 este unul rezonabil, atât pentru Banca Națională a Moldovei, cât și pentru celelalte bănci. Optăm pentru termenul respectiv în scopul asigurării examinării chestiunii cu privire la distribuirea profitului în cadrul adunărilor generale ordinare anuale ale acționarilor care, conform prevederilor legislației aplicabile, nu pot fi desfășurate mai târziu de data de 30 iunie a fiecărui an.</p> <p>Pentru solicitarea aprobării prealabile a Băncii Naționale, banca trebuie să prezinte un set de documente care include, printre altele, și Raportul societății de audit independente asupra situațiilor financiare ale băncii la ultima data de gestiune. Acest raport poate fi prezentat băncii, de către societatea de audit, până la data de 30 aprilie a fiecărui an.</p> <p>În acest sens, în situația în care termenul de finalizare a procedurii de soluționare a cererii de aprobare prealabilă ar fi de 40 de zile lucrătoare, iar Banca Națională ar adopta decizia privind acordarea aprobării prealabile, băncile ar fi nevoite să amâne pentru o altă adunare decât cea anuală ordinară, examinarea chestiunii cu privire la repartizarea profitului, având în vedere depășirea termenelor stabilite pentru alte acțiuni necesare a fi întreprinse în scopul desfășurării adunării generale ordinare a acționarilor.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Termenul propus prin proiect la art. 62 alin. (1) din Legea nr. 202/2017 (40 zile lucrătoare + 10 zile lucrătoare prelungire) reprezintă termenul maxim de examinare pentru mai multe tipuri de operațiuni pentru care BNM acordă aprobările prealabile aferente fondurilor proprii stabilite la art. 62 din Legea 202/2017 (de exemplu, conform prevederilor anexei nr.5 din Regulamentul nr.109/2018, procedura de răscumpărare a acțiunilor băncii poate dura până la 55 de zile calendaristice ceea ce corelează cu 40 de zile lucrătoare propuse). Acest termen de 40 zile lucrătoare este un termen plafon, iar termenele corespunzătoare procedurilor vizate la art. 62 alin. (1) sunt cele stabilite în actele normative ale BNM, inclusiv în Regulamentul BNM nr. 109/2018.</p> <p>Totodată, argumentul băncii privind examinarea chestiunii cu privire la distribuirea profitului în cadrul adunărilor generale ordinare anuale ale acționarilor nu este plauzibil, întrucât termenul de examinare a solicitării de aprobare prealabilă privind distribuirea profitului către acționari se încadrează în condițiile și termenii stabiliți pentru ținerea adunării generale ale acționarilor ordinare anuale (care conform art.49 din Legea nr.1134/1997 <i>se ține nu mai devreme de o lună și nu mai târziu de două luni de la data primirii de către Biroul Național de Statistică a situațiilor financiare ale societății</i>). De asemenea, chestiunea privind dtrbuirea profitului către acționari nu este una care poate fi luată exclusiv doar la Adunarea generală a acționarilor, dar și care poate fi luată la Adunarea generală extraordinară a acționarilor. Mai mult, băncile pot negocia cu societățile de audit termenul de prezentarea a raportului de audit independent asupra situațiilor financiare mai devreme de data de 30 aprilie a fiecărui an, fapt care le va permite să depună mai devreme setul de acte pentru aprobarea prealabilă acordată de BNM pusă în discuție.</p> <p>Astfel, menționăm că în cazul eventualelor modificări ale termenului de examinare a solicitării de aprobare prealabilă privind distribuirea profitului către acționari reglementat de Regulamentul nr. 109/2018, se va lua în considerare posibilitatea interacțiunii cu termenul limită prevăzut de Legea nr.1134/1997 de ținere a Adunării generale ale acționarilor ordinare anuale.</p>
19. Centrul Național Anticorupție (Raport de expertiză anticorupție nr. ELO24/9639 din 29.04.2024)		
50)	<p>Redacția propusă la art.4 alin.(2) al Legii 548/1995, corespunde parțial cu prevederile corespondente vizate de art.7 alin.(3) al Legii prenotate, fapt care poate condiționa incertitudinea la etapa implementării normei, în contextul delimitării obiectivului BNM și denotă neîntrunirea exigențelor de tehnică legislativă vizate de art. 3 alin.(1) lit. c)-d), alin.(4) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017, după cum urmează: (1) <i>La elaborarea unui act normativ se respectă următoarele principii: c) legalitatea și echilibrul între reglementările concurente; d) oportunitatea, coerența, consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice. (4) Actul normativ trebuie să se integreze organic în cadrul normativ în vigoare, scop în care: a) proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor [...] de același nivel cu care se află în conexiune;</i></p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>1. Articolul 7 alin. (3) („Banca Națională poate participa la <i>organizații internaționale care urmăresc scopul de a asigura stabilitatea financiară, economică și/sau alte scopuri ce țin de atribuțiile Băncii Naționale, poate coopera sau încheia acorduri de colaborare cu acestea.</i>”) nu se referă la obiectivele BNM, ci la obiectivele organizațiilor internaționale, care nu trebuie să dubleze cu strictete obiectivele BNM, ci trebuie să fie tangențiale obiectivelor și atribuțiilor BNM.</p> <p>2. Remarcăm, că scopul de stabilitate financiară al organizațiilor internaționale este tangențial cu obiectivul BNM de a contribui la stabilitatea sistemului financiar, iar scopul de stabilitate economică al organizațiilor internaționale este conex cu obiectivul secundar al BNM de a sprijini politica economică generală a statului.</p>

	<p>Exigențele statului de drept presupun inter alia asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, §41). În acest context, Curtea Constituțională reține că principiul legalității și al certitudinii juridice este esențial pentru garantarea încrederii în statul de drept și constituie o protecție împotriva arbitrarului. Așadar, asigurarea și respectarea acestor principii obligă statul să edicteze într-o manieră clară și previzibilă normele adoptate. În Hotărârea nr.26 din 23 noiembrie 2010, Curtea Constituțională a reținut faptul că: textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile.</p> <p>Recomandări: Corelarea textelor regulatorii (după formula de reglementare vizată de art.7).</p>	
51)	<p>Referitor la alineatele (3⁵)-(3⁸), propuse pentru completarea art. 11 din Legea nr. 548/1995: <i>Primo</i>, se remarcă faptul că determinarea competenței după formulă „este în drept”, „poate” este o modalitate coruptibilă de determinare a competențelor în condițiile în care vizează drepturi, obligațiile/îndatoririle entității/agentului public. Coruptibilitatea acestui element rezidă în discreția agentului public care apare în cazul utilizării unor asemenea determinări permissive ale competențelor lor, care urmau a fi stabilite de o manieră imperativă. Această discreție poate fi folosită în mod abuziv de către agentul public pentru a nu-și executa obligațiile sale legale tocmai în virtutea caracterului permisiv al formulării competențelor sale.</p> <p>La art.11 alin.(35) - excluderea propoziției a 2-a din context, sau concretizarea circumstanțelor în care este exercitată atribuția prescrisă și excluderea formulei permissive de reglementare (<i>„Banca Națională are dreptul să nu țină cont de argumentele expuse în opinia primită după expirarea termenului stabilit la alin. (34) și alin. (36).”</i>).</p> <p><i>Secundo</i>, cu referire la redacția propusă la art.11 (3⁸) nu vizează termenul de suspendare. Carența în speță, denotă neîntrunirea exigențelor vizate de art.29 alin.(2) al Legii nr.100/2017: (2) <i>Pentru a se evita lacunele legislative, soluțiile propuse în proiectul actului normativ trebuie să acopere întreaga problematică a relațiilor sociale ce constituie obiectul de reglementare al proiectului.</i> Pericolul coruptibilității acestui element rezidă în incertitudinea pe care o creează în relațiile sociale reglementate, îndeosebi cele referitoare la mecanismele de realizare a drepturilor, de îndeplinire a obligațiilor, ambiguitatea atribuțiilor agenților publici și a procedurilor administrative de care ei sunt responsabili etc., situații în care autoritățile responsabile de executarea legii respective se pot prevala de această deficiență pentru a comite abuzuri.</p> <p>În context, se remarcă faptul că lipsa termenelor concrete întotdeauna lasă loc pentru interpretări abuzive din partea agenților publici. Astfel, apare discreția excesivă a agentului public de a aprecia și stabili în fiecare caz separat termene care îi sunt convenabile, atât pentru propriile acțiuni, cât și pentru acțiunile altor subiecți de drept cărora aceste termene le sunt aplicabile. Stabilirea unor termene nejustificate este impunerea prin reglementări a termenelor administrativi prea mari sau prea mici, care complică realizarea drepturilor și intereselor, atât publice, cât și private.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>1. Considerăm necesar a se evalua contextul în care BNM își va exercita discreția de a lua sau nu în considerare argumentele prezentate de participantul la procedura administrativă: Dreptul BNM de a nu ține cont de argumentele expuse în opinia participantului apare în cazul în care opinia a fost prezentată după expirarea termenului legal stabilit pentru prezentarea opiniei. Regula generală în acest caz este că BNM nu va lua în considerare argumentele participantului la procedură. Aplicarea acestei reguli în mod absolut pare a fi în detrimentul participantului la procedura administrativă.</p> <p>Însă nu pot fi excluse situațiile în care argumentele prezentate de participantul la procedură sunt esențiale pentru luarea deciziei, chiar dacă acestea au fost prezentate după expirarea termenului, caz în care ar fi oportun ca BNM să aibă discreția de a lua în considerare unele argumente prezentate de participantul la procedură administrativă, fără ca BNM să fie impusă de lege de a nu accepta argumente pertinente, dacă acestea au fost depuse peste termen.</p> <p>2. Referitor la formularea „<i>Banca Națională poate emite un act administrativ individual defavorabil</i>”, aceasta este o discreție legală, permisă de Codul administrativ (ce derivă din prevederile art. 11 din Codul administrativ), or, autoritatea publică are dreptul de a decide dacă să emită un act administrativ favorabil sau unul defavorabil. O formulare similară derivă din prevederile art. 95 alin. (2) din Codul administrativ, care oferă autorității publice discreția de a nu efectua audierea („Audierea nu este necesară”, dar este opțională, adică poate fi efectuată sau poată să nu fie efectuată).</p>

	La art.11 alin. (3 ⁸) - concretizarea termenului administrativ aplicabil (de suspendare) sau substituirea expresiei „se suspendă în cazul solicitării” cu expresia „se suspendă pe perioada solicitării”.	Se acceptă. Norma a fost substituită conform propunerii
52)	La art I pct. 14, se recomandă excluderea excepției vizate de prima propoziție „cu excepția entităților aflate în proces de lichidare” și a propoziției a II-a din normă.	Se acceptă.
53)	Referitor la art. I pct. 28 (art. 70 ¹ alin. (4) – „ <i>Bunurile ce constituie rezervele internaționale ale statului nu pot fi supuse sechestrului, urmării silite, confiscării, rechiziției sau exproprierii.</i> ”), Completările propuse, exced limitele stabilite de prevederile art. 46 al Constituției RM ce vizează exproprierea drept ingerință admisibilă a statului asupra proprietății private care poate fi operată cu titlul de excepție în limitele și în circumstanțele vizate de cadrul normativ primar (Legea 488/1999), fapt care denotă neîntrunirea exigențelor de tehnică legislativă vizate de art. 3 alin. (1) lit. c)-d), alin. (4) al Legii cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017. În aceeași ordine de idei, se invocă prevederile art. 541-542 Cod Civil RM în partea ce ține de confiscare-rechiziția bunurilor. Deficiențele prenotate, denotă neîntrunirea exigențelor de tehnică legislativă vizate de art.3 alin.(1) lit. c)-d), alin.(4) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017 citate ante și pot determina neclarități la etapa implementării normelor sub spectrul delimitării normei aplicabile. Se recomandă reconsiderarea operării amendamentului în redacția propusă.	Nu se acceptă. Bunurile ce constituie rezerve internaționale ale statului, sunt proprietate a statului și se păstrează în alte state. Respectiv, Republica Moldova nu poate expropria sau confisca propriile sale bunuri. Norma respectivă este destinată mai mult autorităților statelor în care se păstrează rezervele internaționale ale R. Moldova, ca un indicator al regimului aplicabil acestei categorii de bunuri potrivit dreptului intern al R. Moldova, indicator care în unele state se ia în considerare la aprecierea admisibilității aplicării de către statul străin a procedurii de expropriere, confiscare sau sechestrare în privința bunurilor ce constituie rezerve internaționale.
54)	La art. I pct. 35, utilizarea expresiei „ <i>fără întârziere nejustificată,</i> ” atribuie caracter ambiguu normei, fapt care denotă neîntrunirea cerințelor de calitate a legii vizate de art. 54 al Legii nr.100/2017. Carența în speță, poate determina interpretarea extensivă a normei în contextul aprecierii de către agentul public responsabil de implementarea normei a termenului de publicare a actului și poate periclita transparența activității entității publice. În context, reținem concluziile Curții Constituționale din Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010, după cum urmează: “ <i>Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție [...].” 49. Curtea Europeană în jurisprudența sa a subliniat importanța asigurării accesibilității și previzibilității legii, instituind o serie de repere, pe care legiuitorul trebuie să le aibă în vedere pentru respectarea acestor exigențe. 50. Astfel, Curtea Europeană a menționat că nu poate fi considerată “lege” decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite individului să-și corecteze conduita. În special, o normă este previzibilă atunci când oferă o anume garanție contra atingerilor arbitrare ale puterii publice (cauza Amann v. Elveția, hotărârea din 16 februarie 2000, §56). Testul preciziei legii impune ca legea, în situațiile în care oferă o anumită marjă de discreție, să indice cu suficientă claritate limitele acesteia (cauza Silver și alții v. Regatul Unit, hotărârea din 25 martie 1983, §80). Se recomandă concretizarea termenului administrativ aplicabil.</i>	Se acceptă parțial. Cuvântul „nejustificată” a fost exclus, fiind asigurată conformitatea cu prevederea Directivei 2013/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit, care la art. 68 alin. (1) prevede, că „ <i>Statele membre asigură faptul că autoritățile competente publică pe site-ul lor internet oficial cel puțin orice sancțiune administrativă împotriva căreia nu există vreo cale de atac și care este aplicată pentru încălcarea dispozițiilor naționale de transpunere a prezentei directive și a Regulamentului (UE) nr. 575/2013, inclusiv informații privind tipul și natura încălcării și identitatea persoanei fizice sau juridice sancționate, fără întârziere după informarea persoanei respective cu privire la sancțiunile respective.</i> ”. Menționăm că redacția în engleză a Directivei operează cu termenul „without undue delay” (fără întârziere nejustificată). Totodată, nu se stabilește un termen fix pentru publicarea sancțiunilor. A se vedea în acest sens și art. 146 alin. (1) din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor.

<p>55) Art.XIV 40. La articolul 97: [...] la lit. e), textul „dacă prin lege specială aceste autorități publice au dreptul, în scopul îndeplinirii atribuțiilor lor specifice, să solicite și/sau să primească astfel de informații de la bancă” se substituie cu textul „dacă legea prevede expres dreptul autorității publice, în scopul îndeplinirii atribuțiilor sale specifice, de a solicita și/sau primi informații ce constituie secret bancar;”</p> <p>Apreciind prin prisma exigențelor de tehnică legislativă vizate de art.3 alin.(1) lit. c)-d), alin.(4) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017, cât și a standardelor internaționale anticorupție vizate de art.40, 43 al Convenției ONU împotriva corupției, art.23, 26 al Convenției Penale împotriva corupției, se evidențiază faptul că aprobarea redacției propuse la Art.XIV pct.40 al proiectului, va condiționa un conflict al normelor de drept și poate obstrucționa desfășurarea atât de către CNA, cât și de către ARBI a măsurilor speciale de investigații și acțiunilor de urmărire penală.</p> <p>Întru susținerea celor invocate supra, se remarcă faptul că legile-cadru (speciale) de activitate a CNA/ARBI, nu enumeră categoriile de informații/acte ce pot fi solicitate, ci stabilesc generic drepturile entității/agențiilor publice de a solicita informații (ce vizează atât secretul bancar/commercial/professional), după cum urmează:</p> <p>„Articolul 6. În exercitarea atribuțiilor și obligațiilor, Centrul are dreptul: e) să solicite și să primească de la autoritățile publice, de la persoanele juridice și fizice documente, înscrisuri, informații și date necesare pentru exercitarea atribuțiilor de prevenire și analiză a actelor de corupție și a celor conexe, precum și de examinare a cererii sau a comunicării despre contravențiile sau infracțiunile ce țin de competența sa, înregistrate în modul stabilit;</p> <p>f) să efectueze expertize criminalistice și de altă natură, precum și cercetări ce țin de competența sa, să solicite autorităților publice, întreprinderilor, organizațiilor și instituțiilor de stat antrenarea de specialiști și experți la verificări sau expertize, la elucidarea unor probleme de specialitate;”</p> <p>„Articolul 6. Drepturile și obligațiile Agenției de Recuperare a Bunurilor Infracționale</p> <p>(1) Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale are următoarele drepturi:</p> <p>a) să solicite și să primească informațiile și documentele necesare pentru exercitarea atribuțiilor sale de la entitățile naționale și internaționale care le dețin (în continuare – furnizori de date relevante);”</p> <p>Subsecvent, se remarcă faptul că prevederile Legii privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova nr. 136 din 08 iunie 2023, păstrează aceeași logică de reglementare a activității entității și atribuțiilor acesteia, după cum urmează:</p> <p>„Articolul 7. Împuternicirile Serviciului</p> <p>(1) Pentru realizarea atribuțiilor, Serviciul este în drept: 6) să solicite și să primească, în mod gratuit, de la autoritățile publice, alte persoane juridice, indiferent de tipul de proprietate, informațiile necesare pentru exercitarea atribuțiilor Serviciului. Prezentarea informațiilor cu accesibilitate limitată se realizează în conformitate cu legislația ce reglementează informațiile respective;</p> <p>„Articolul 26. Asigurarea informațională a Serviciului</p>	<p>Se acceptă</p>
---	-------------------

(3) Serviciul solicită și obține și de la persoanele fizice sau juridice de drept public sau privat date și informații necesare realizării atribuțiilor prevăzute de lege.

Conform prevederilor art.27 al Legii privind activitatea specială de investigații nr. 59 din 29 martie 2012: (1) Pentru realizarea sarcinilor prevăzute de prezenta lege pot fi dispuse și efectuate următoarele măsuri speciale de investigații: [...] 2) cu autorizarea procurorului, la demersul conducătorului subdiviziunii specializate: b) accesul la informațiile financiare;

Subsecvent, conform prevederilor art.31 al Legii prenotate:

„Accesul la informațiile financiare reprezintă obținerea conținutului tranzacțiilor financiare după realizarea acestora, efectuate de către persoane fizice și juridice prin intermediul băncilor sau al altor persoane/organizații care intermediază tranzacțiile financiare ori obținerea de la entitățile respective a înscrisurilor sau a informațiilor aflate în posesia acestora referitoare

la depunerile, conturile sau tranzacțiile unei persoane.

Condescendent, se remarcă prevederile art.57, art. 57² Cod procedură penală nr. 122-XV din 14 martie 2003, după cum urmează:

Articolul 57. Ofițerul de urmărire penală și atribuțiile lui

(1) Ofițerul de urmărire penală este persoana care, în numele statului, în limitele competenței sale, efectuează urmărirea penală în cauze penale și exercită alte acțiuni prevăzute expres de lege.

(2) Ofițerul de urmărire penală are următoarele atribuții:

5) citează și audiază persoane în calitate de bănuît, parte vătămată, martori;

7) cere documente și materiale care conțin date relevante pentru cauza penală;

8) dispune efectuarea reviziei documentare, inventarierii, expertizei judiciare și altor acțiuni;

Articolul 572. Ofițerul de investigații și atribuțiile lui (6) Ofițerul de investigații are următoarele atribuții: [...] 5) solicită documente și informații relevante pentru efectuarea măsurii speciale de investigații;

Se recomandă excluderea amendamentelor vizate de Art.XIV pct.40 al proiectului ce vizează art.97 lit.e) al Legii nr. 202/2017 privind activitatea băncilor.

Secretar de stat

Digitally signed by Ixari Cristina
Date: 2024.05.28 13:08:37 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Cristina IXARI